EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN! Sayı:64, 1 Ocak 1993

EKİM'in yeni dönemi

EKİM bir dönemi geride bırakmış bulunmaktadır.

I. Genel Konferansımızı izleyen bu dönem, Türkiye devrimci hareketinde yeni bir tasfiyeci dalga olarak yaşandı ve bizim saflarımızda da önemli bir tahribata yolaçtı. Hareketin örgütsel cephesinde ciddi bir önderlik zayıflığı olarak kendini gösteren ve gelişme süreçlerimizde çarpıklıklara yolaçan bu dönem, Olağanüstü Konferansımızla birlikte bugün artık geride kalmıştır.

EKİM yeni döneme yalnızca ayakbağlarını çözerek, yozlaşmış ve yabancılaşmış öğelerden saflarını temizleyerek değil, çok daha önemli olarak, kusurlarını, gelişmesini bozup sınırlayan zaafiyet alanlarını sert ve uzlaşmaz bir mücadele konusu haline getirerek girmektedir. Bu önemli bir başarı ve yeni bir dönemin başında büyük bir avantajdır. Ne var ki bu bitmiş sonuçlanmış olmak bir yana, henüz başlamış bulunan ve hiç ara verilmeksizin kararlılıkla sürdürülmesi gereken bir mücadeledir. Olağanüstü Konferansımızın bu konuda uyarı niteliğindeki değerlendirmesi yeterince net, gerekleri bakımından ise yaşamsaldır.

"EKİM'de tasfiyecilik tasfiye edilmiştir... Konferansımız bunu işin en acil fakat en kolay yanı olarak değerlendirmektedir. EKİM'de düşkünlük derecesinde bir liberal tasfiyeciliği besleyen tüm kaynakların kurutulması ile kendi asli sorumluluklarını gerçekleştirecek bir çalışma ve seferberlik, görevlerimizin asıl alanıdır. Komünistler tüm güç ve iradeleri ile bu zor alanı kucaklayacaklardır. EKİM'in ideolojik çizgisi, bu güç ve iradenin hem kaynağı hem güvencesidir."

Şu tekrar tekrar vurgulanmalı ve her yoldaş tarafından hep akılda tutulmalıdır. Tasfiyecilik bizdeki eksiklik ve zaafların kendisi değil, fakat yalnızca yoğunlaşmış ve irinleşmiş bir biçimi oldu. Tasfiyeciliğin tasfiyesi kendi başına sorunu çözmemiş, fakat yalnızca çözüm için uygun koşullar yaratmıştır. Şimdi önümüzde kusurlarımızı gidermek, zaaflarımızın kökünü kazımak, görev ve hedeflerimizi gerçekleştirmek sorumluluğu vardır. Bu geniş ve uzun süreli bir mücadele alanıdır. Bu zorlu mücadele, en az tasfiyeciliğe karşı verilen ölçüsünde kararlı, o ölçüde kesin ve uzlaşmaz olmak zorundadır.

EKİM, Türkiye devrimci hareketinin yeni bir mezhebi değil, parti öncesi bir örgüt ve bir parti inşa hareketidir. Bu konum ve nitelik, onun görev ve sorumluluklarının kapsamını da vermektedir. I. Genel Konferansımızın belgelerinde (*Değerlendirme ve Kararlar*) bu görev ve sorumlulukların teorik, politik ve örgütsel kapsamı, organik bütünlüğü içinde ve yeterince açık bir biçimde ortaya konmuş bulunmaktadır.

Tasfiyecilik EKİM'in iddiasını ve misyonunu, onun teorik, politik ve örgütsel alanlardaki görev ve hedeflerini sınırlayıp daraltarak, bir parti inşa hareketinin değil "41. grup" konumunda bir yeni mezhebin ihtiyaçları derekesine indirgeyerek, boşa çıkarmak istedi. Tasfiyeciliği tasfiye etmiş bulunan EKİM'in önünde ise, görev ve hedeflerini hiç bir biçimde sınırlayıp daraltmadan, fakat bu görev ve hedeflerin farklı alanları arasında zaafa uğramış bulunan bütünlüğü ve uyumu yeniden kurmak ve pekiştirmek acil görevi durmaktadır. Bunun gerekleri kararlılıkla yerine getirilecektir.

EKİM'de aksayan, perspektiflerindeki bulanıklık ya da boşluk değil, bunları gerçekleştirme güç ve iddiasındaki yetersizliktir. Özgüven ve misyon duygusundaki zayıflamadır.

Dış koşulların baskısı ile görevlerin ağırlığı bu zayıflığı beslemiştir. Tasfiyeciliğe varan ideolojik dağılma buradan doğmuştur.

EKİM bu açıdan kendini yeniden bulmalıdır. Yeniden diyoruz, zira EKİM'in çıkışı gerçek bir iddia ve özgüvene dayalı idi. O kendisini I. Genel Konferansa ulaştıran ilk büyük gelişme atılımını buna borçluydu. Cüret etmiş ve başarmıştı. Buna gücü yetmeyenleri yolda bırakarak ve dönüp bir an bile geriye bakmayarak...

Sonradan tasfiyeci platforma kayan insanların hareketimiz üzerindeki en büyük tahribatı, onun bu güçlü yanını içten içe kemirmek ve zayıflatmak olmuştur. Bu tür öğeler, daha başından itibaren, biri diğerine bu uğursuz görevi bir miras olarak devrederek, güçsüz, güvensiz, iddiasız ve zavallı kişiliklerini hareketimizin bir niteliği haline dönüştürmek istemişlerdir, EKİM'in düzeyine yükseleceklerine, onu kendi düzeylerine düşürme eğilimi ve çabası içinde olmuşlardır. Olağanüstü Konferansımız hem bu tasfiyeci düşünce ve davranış çizgisinin son temsilcilerini süpürüp atarak, hem de böylelerinin saflarımızda ortaya çıkışını ve yaşama imkanı bulmasını kolaylaştıran zaaflarımızı irdeleyerek, önemli bir başarı elde etmiştir.

Şimdi EKİM yeniden, bu kez bizi partiye ulaştıracak bir perspektif ve ruhla, cüret edecek ve başaracaktır.

İddialı olmak, soyut değil fakat tümüyle somut bir niteliktir. İddia, kendini soyut sözlerde değil, sağlam perspektiflerde ve onlara dayalı somut gelişme süreçlerinde ortaya koymak zorundadır. Komünistler bunun bilincindedirler.

* * *

Örgüt yapımız ve yaşamımızdaki zaafları gidermek, sistematik bir siyasal faaliyet yürütme yeteneğinde bir örgütsel konuma ve çalışma tarzına ulaşmak, hareketimizin bugün en acil ihtiyacı durumundadır. Güç, dikkat, enerji ve çaba bugün buna, bu acil ihtiyaca yöneltilmiştir.

Ne var ki, zayıflığı örgütsel bunalım süreci içerisinde çıplak biçimde açığa çıkmış iç ideolojik birliğimizi kuvvetlendirip pekiştirmek, ideolojik kavrayışı sürekli bir biçimde derinleştirmek, bu acil görevlerimizi sağlıklı bir biçimde başarabilmenin zorunlu koşuludur. Bunun anlamı ve önemi kavranmadıkça, bunalım öğelerine dönüşen sorunlarımızın gerçek ve kalıcı bir çözümüne de ulaşılamayacaktır.

Politik çalışmada kendiliğindenciliğin ve dar pratikçiliğin, örgütsel alanda şekilsizliğin, ilkelliğin, amatörlüğün gerisinde, her zaman ideolojik kavrayış zayıflığı, "teoriye karşı tam bir umursamazlık" vardır. Komünistler bu basit fakat yaşamsal doğruyu her zamankinden daha fazla akılda tutmalıdırlar.

* * *

I. Genel Konferansımızı izleyen dönem hareketimizin gelişmesinde önemli adımlara sahne olabilirdi, olmadı. Bu iki yıl kaybedilmiştir. Olağanüstü konferansımız bu gerçeği yüreklilikle ifade etmiştir. Fakat bunu, önümüzdeki yılı geride kalan dönemin kayıplarını da telafi etmek çağrısıyla birleştirmiştir. EKİM, bu çağrıyı gerçek kılacak tüm potansiyel olanaklara sahiptir. Herşey bu olanakların ne ölçüde örgütlenip seferber edilebileceğine bağlıdır. Kendi deneyimimizin doğru ve sağlam perspektiflerin başarının önkoşulu olduğunu, fakat asla kendisi olmadığını bir kez daha göstermiştir.

Başarı, bu perspektiflere sıkı sıkıya sarılarak, onları tüm güçlüklere ve engellere rağmen yaşama uygulama gücü, iradesi ve ısrarı gösterilerek, bizzat ve somut olarak örgütlenebilmelidir.

İç mücadele süreci ve Olağanüstü Konferans, bugün hareketimize belli bir dinamizm kazandırmıştır. Fakat bugünkü haliye bu henüz tatmin edici olmaktan uzaktır. Hareketin gerçek bir sarsıntı ve silkinişe ihtiyacı var. Bu doğrultuda bilinçli ve sürekli bir çaba gereklidir. Rehavet, gevşeklik, laçkalık, sorumsuzluk, tüm bunlar, tasfiyeciliği karakterize eden ilkellik ve amatörlüğün yan sonuçları idi ve örgüt yaşamımızda epeyce iz bıraktılar. Kazandığımız dinamizmi bu izlerin tümden kazınmasına da yöneltmeliyiz. Bu bize görevlerimizin tüm cephelerindeki yükleri cesaretle üstlenmek ve başarıyla gerçekleştirmek doğrultusunda daha güçlü bir dinamizm kazandıracaktır.

EKİM

İşçi sınıfı sessizliği yırtıyor

1992'yi geride bıraktığımız şu günlerde, işçi sınıfı ve emekçilerde yaşanan eylemlilik hayli hareketli ve canlı bir yeni yıl müjdeliyor. '89-90 eylemlilik dalgasından sonra gelen ve yaklaşık 2 sene süren nispi durgunluğun ardından işçi sınıfının hareketlilik grafiğinde yeni bir yükseliş bekleniyor.

İşçi sınıfı açısından geçmiş dönemin yeni hükümete bağlanan umutlar çerçevesinde bir bekleyişle karakterize olduğunu söyleyebiliriz. Oysa bugün umutlar tuz-buz olmuş, beklentiler gerçekler karşısında öfke ve tepkiye dönüşmüştür.

Yeni dönemi açan 6 bin Petkim işçisinin başkaldırışı ve direnişi oldu. Satışı engelleyen, üretimi durduran Petkim işçileri ve onlarla dayanışmaya koşan civar fabrikalardaki işçiler bir anda Türkiye'nin gündemine oturdular. İşçi sınıfının bu ilk ciddi kıpırdanışı aslında ardarda yaşanan eylemlilik zincirinin yalnızca bir halkası. Zonguldak Belediye işçileri yürüyor; kamu emekçileri ve memurlar mitingler düzenliyor; Metal, Cam, Maden, Tekstil işçileri grevi tartışıyor; onbinlerce madenci direniyor, gösteri ve yürüyüşler düzenliyor; Belediye işçisi direniyor, binlerce kişinin katıldığı mitingler düzenleniyor.

Sadece son bir günün bilançosu bile işçi sınıfının önceki dönemin durgunluğunu ve sessizliğini yırttığını gösteriyor: Çorlu-Humanic ayakabı fabrikası işçileri SHP Çorlu ilçe binasını işgal etti. Genel-Maden İş üyesi yaklaşık 4 bin işçi Zonguldak'ta protesto yürüyüşü yaptı. TKİ'yı bağlı Soma, Çayırhan, Tunçbilek ve Çorum maden ocaklarından gelen bin madenci Ankara'da yürüdü. Halk işçileri alkışlarıyla destekledi. Ankara Acil Yardım ve Trafik Hastanesi çalışanları yemek boykotu yaptı. Bakırköy Belediyesinden ayrılan Bağcılar, Güngören ve Bahçelievler Belediyelerine dağıtılan işçilerden 628'sinin RP'li belediye başkanları tarafından işten atılması ve toplusözleşmelerden doğan hakların verilmemesi üzerine başlayan eylemler, Bakırköy Özgürlük Meydanı'nda yaklaşık 4 bin kişinin toplandığı bir mitinge dönüştü vb.

Mücadeleye atılan ilk adımlar iktisadi çerçeveyi aşmıyorsa da, şimdiden geçmiş yükseliş ve ardından gelen düzenin saldırı deneyiminden bazı derslerin çıkarıldığı taleplere yansıyor. Öyle ki iş güvencesi, taşeron sisteminin kaldırılması, sınırsız örgütlenme ve grev hakkı, 1 Mayıs'ın resmi tatil günü olarak yasallaşması, vb. gibi taleplerde daha çok önem sen mekte, hatta bazen ücret artışının bile önüne konulmaktadır.

Her toplusözleşme dönemi işçilerin nispeten canlandığı ve hareketlendiği görülmektedir. Dahası 1993'de tam 1 milyon işçi toplusözleşme masasına geçmiş dönem aldatılmış olduğunun bilinciyle oturacaktır. Demokrasi havariliği, refah masalları, umut tacirliği!... Hiç biri tutmamış, işçi sınıfı daha yoğun, daha ağır bir baskı ve sömürüden başka icraat görmemiştir. Düzenin imaj tazelemek için çeşit çeşit yollarla başvurduğu esnemelerin, yarattığı hayallerin sabun-köpüğü kadar bile ömrünün olmadığı, olamadığını en çıplak haliyle gözler önüne seren son belediye seçimleri olmuştur. Alternatif bir düzen („Adil düzen") vaadi ile belli bir başarı sağlayan ve oy toplayan Refah Partisi aradan 2 ay geçmeden sermayeden yana ve ona kul gerçek yüzünü gösteriyor: kitlesel işten atılmalar, toplu-sözleşme haklarının gasp edilmesi! Verdiği oy karşılığında işsizlik, baskı ve sömürüyle ödüllendirilen işçi ve emekçiler aldatılmışlığın öfkesini „Adil düzen dediniz ekmeğimize göz diktiniz", „İşten atılmalar, sefalet ücreti işte Refah partisi" vb. sloganlarla dile getiriyor. Politik bilinçle donatılmadığı sürece düzen tarafından „kandırılmaya" (düzen sınırlarında tutulmaya) mahkum olan işçi sınıfı, içine düştüğü oyunları gittikçe kısalan sürelerde görmektedir. Bu ise bilinçsizce ve kendiliğinden de olsa işçi ve emekçilerin düzene ve devlete olan güvenlerini derinden derine sarsmakta, yaralamaktadır. Hükümet ve parlamenter burjuva muhalefeti ile birlikte itibar kaybeden diğer önemli bir güç, geçmiş dönem açıktan açığa düzenle işbirliği içerisinde işçileri satan sendika bürokrasisi olmuştur. Mersin Belediye işçilerinin yürüyüş, işgal, iş bırakma atağının sendikaya rağmen ve sendikayı aşarak, bizzat öncü işçiler tarafından kurulan işçi komiteleri etrafında gelişmesi önümüzdeki dönemde işçi sınıfının sendika bürokrasisini epey zorlayacağının ilk işareti sayılmalıdır. Grev yasağı kapsamına giren Petkim işçilerinin üretimi fiilen durdurması ise yeni yükseliş dalgasının düzenin yasalarına sığmayacağı, dahası yasaları hedef alacağının çarpıcı bir örneğidir.

Kesikli dalgalar halinde gelişen işçi sınıfı hareketliliği cephesinden bu yeni dalganın eskisini aşan dinamiklere sahip olduğunu söyleyebilmek mümkün. Geçmiş deneyimin yanısıra, artık manevra ve esneme olanaklarını tamamen tüketmiş düzenin

tahammülsüzlüğü de işçi sınıfını kendiliğinden iktisadi mücadelenin en uç noktasına sürükleyen, onu belli ölçülerde politikleştiren bir kamçı işlevi taşıyacaktır. Öyle ki ekonomik darboğaz, Kürdistan gerçeği ve yükselen toplumsal muhalefet tarafından iyice sıkıştırılan düzenin temel politikası, terör ve zülum olacaktır. Polisiye ve askeri önlemler artık sadece Kürdistan'da değil, fabrikalardan, işyerlerinden yükselen sese karşı da sonuna kadar kullanılacaktır. Toplumsal muhalefet (düzenin deyimiyle iç düşman) ve onun odağında yer alan işçi sınıfı düzen tarafından yoğun bir kuşatma altında tutulacaktır. Topyekün savaş yöntem ve araçlarının (paralı askerlik, teritoriyal ordu, özel tim ve özel eğitilmiş polis birlikleri, ordu-MİT-polis işbirliği içerisinde parlamento-basın-sarı sendika ortaklığı vbg.) Kürdistan'dan sonra Batıda da devreye sokulması „iç düşmanın" düzeni ne derecede rahatsız ettiği ve ürküttüğünü göstermektedir. Kürt halkının özgürlük mücadelesi karşısında takatını tüketen devlet alevin batıya sıçraması korkusuyla, „denize düşenin yılana sarılması" misali yangının üstüne körükle gidiyor.

Düzenin saldırgan tahammülsüzlüğü ile işçi sınıfının direnişi birbirine paralel olarak ve birbirinden dolaysız etkilenerek keskinleşecektir. Bunun en yakın örnekleri Maret işçilerinin grevinde, Zonguldak işçilerinin yürüyüşünde, Ankara memur mitinginde, Petkim'de, maden işçilerinin yürüyüşlerinde, İstanbul'da Belediye işçilerinin direniş ve mitinglerinde yaşandı. Maret'de işçilerin grev karavanına saldıran polis işçilerin direnişi ile karşılaşıyor. Bunun üzerine şiddeti bizzat işçilere yöneltendevlet güçleri ardında kırılan kollar, bacaklar, kaburgalar bıraktığı gibi, devlet güçlerine karşı isyanın ilk tohumlarını da atıyor. Keza Zonguldak işçilerinin önüne dikilen polis ve jandarma barikatı direniş ruhunu kırmak şöyle dursun, daha da alevlendiriyor. Petkim'de de olan budur.Polisin işgaline kadar satışı durduran işçiler, protestolarını üretimi tamamen durdurarak gösteriyor. Ancak diğer yandan düne kadar devlet terörü ve Kürdistan'daki kirli savaşa karşı sessiz kalan işçi sınıfının bu ciddi zaafı bugün kendisine dönmüştür. Öyle ki düzenin pervasız saldırganlığının ardında yatan bir diğer etken, bugüne kadar zulüm ve işkence karşısına dikilen ciddi politik bir güç ve muhalefetle karşılaşmamış olmasıdır. İşçi sınıfı bu zaafını aşmadığı sürece kendisine karşı yönelen şiddete karşı direnebilmesi oldukça zordur.

Düzen şiddet politikasının işçi sınıfı ve emekçi kesimler üzerinde kışkırtıcı bir etki bırakacağının farkında olmasına rağmen çaresizdir. Biraz olsun nefes alabilmek için sadece yeni kazanımların önüne geçmek değil, eski kazanımları da gerialmak amacıyla hareket etmektedir. MGK-hükümet-sendika bürokrasisi ortaklığında dayatılan „sıfır sözleşme" bu politikanın ifadesidir. Yeni bir oyalama taktiğinin peşinde olan düzen şimdilik Türk-İş dekorunun değişmesiyle, çağdaş sendikacılıkla zihinleri bulandırmaya çalışıyor. Öte yandan düzenin Bosna-Hersek olaylarına ve Somali'ye gösterdiği ilginin dış politik amaçları olsa da, bunun yanısıra, halkın, işçi sınıfının ve emekçilerin dikkatlerini başka yere çekmekte temel bir amaçtır. Bosna'da yaşanan zulüm milliyetçiliğin kışkırtılması için bir kalkan olarak kullanılmaya çalışılmaktadır. Düzenin tüm bu manevralarının işçi sınıfı içerisinde belli bir yankı bulacağı, ama toplam etkinin son derece zayıf ve cılız kalacağı muhakkaktır.

Dahası ortak kaderin, ortak çıkarın, ortak davanın işçi sınıfının geçmiş deneyiminden çıkardığı derslerle birleştiği noktada sınıfın içinde hala güçlü olan ırk, din, cins gibi ayrımlar gittikçe zayıflayacaktır. Yeni dönemi etkileyecek diğer önemli bir özellik ise işçi sınıfı ile diğer emekçi kesimleri arasında yaşanan yakınlaşmadır. Kamu emekçileri, memurlar arasında kendini işçi sınıfının bir kategorisi olarak görmek gittikçe kuvvetlenen bir eğilimdir. '89-90 eylemliliğinin memurlar üzerinde etkisi kendisini kıyasıya verilen sınırsız örgütlenme ve grev hakkı mücadelesinde göstermektedir. İşçi sınıfı ise tersinden memurlardan ve kamu emekçilerden yükselen sesten etkilenmektedir. Yer yer ortak eylemler, yürüyüşler düzenlenmekte, gücü birleştirme fikri pekişmektedir. Bugün en fazla atılan sloganların başında gelen „İşçi-Memur Elele, Genel Greve!" şiarı bunun güzel bir göstergesidir.

İşçi sınıfının uzun sessizliği boyunca onu derinden derine etkileyen en önemli faktörün başında Kürdistan'da PKK önderliğinde sürdürülen mücadele geliyor. Kürt halkının mücadelesinden yansıyan güçkendi zayıflıklarını açığa çıkardığı ölçüde olumsuz da olabilen bu etki, gücün kaynağında yatan özellikler görüldüğü oranda önemli dersler de barındırmaktadır. Örgütsüzlüğün ve dağınıklığın faturasını pahalıya ödeyen işçi sınıfı, örgütün ve birliğin anlamını ve gücünü Kürt halkının haklı devrimci mücadelesi örneği üzerinden daha iyi kavrayabilir.

Tüm bunlar yeni dalganın ileriye taşınmasının iç dinamikler olmaktadır. Ancak iç dinamikleri ne denli güçlü olursa olsun etkili bir dış müdahale olmadan yükselişin kendi doğal sınırlarını aşıp,

düzeni tehdit etmesi mümkün değildir. Komünistlerin bilinçli, iradi çabaları olmadan her biri diğerini aşan eylem dalgalarının akibeti hep birbirine benzeyecektir; düzenin barikatında kırılmak.

Kendiliğinden hareketi politik bir hareket düzeyine yükseltmek zorlu çabası, herşeyden önce işçi sınıfına birliğin-dayanışmanın önemini kavratmaktan, onu örgütlemekten geçmektedir. Proletaryanın kardeş Kürt halkının mücadelesini desteklemesi, devlet terörüne karşı çıkması doğrultusunda her türlü propaganda-ajitasyon aracı devreye sokulmalıdır. Öne çıkarılması gereken başlıca sloganlar; "Kirli Savaşa Alet Olmak İstemiyorsan Askere Gitme!", "Sömürgeci Ordu Kürdistan'dan Derhal Çekilsin!", „Devlet Terörüne Son!" olmalıdır.

Öte yandan bugün komünistlerin en güncel görevi nesnel koşulları olgunlaşmış genel grevin öznel olanaklarını hazırlamaktır. Başarılı bir genel grev proletaryanın sınıf bilincini bileyeceği gibi, ona özgücünü hissetirecektir. İşçi sınıfı arasında örgütlülük bağlarını güçlendiren, onu politikleştiren önemli bir silah olan genel grev için tüm güçler seferber edilmelidir. Bugün sınıfın iktisadi ve kısmi sosyal taleplerini bir manivela olarak kullanarak aralıksız bir politikleşme saldırısına dönüştürmek gerekiyor. Sınırsız grev ve örgütlenme hakkı, taşeron sisteminin kaldırılması, 6 saat 4 vaadiya uygulaması, iş güvencesi, 1 Mayıs'ın yasal tatil günü olması, toplusözleşmelerin 6 aylık olması, işçiler tarafından onaylanmayan toplusözleşmenin kabul edilmemesi gibi taleplerin yanısıra düzeni doğrudan hedef alan vurucu ve çarpıcı sloganlar („Ücretli Kölelik Düzenine Son!", „Kapitalizm Mezara, İşçiler İktidara!", „Kahrolsun Kapitalist Sömürü Düzeni!" vb.) işçi sınıfı arasında yaygınlaştırılmalıdır.

Israrlı ve yoğun bir politik faaliyet ve ona uygun düzenlenmiş bir örgütsel yapı, komünistleri işçi sınıfının öncülerine taşıyacak en temel araçlardır. Sınıfın bağımsız partisini yaratma vazgeçilmez hedefi doğrultusunda işçi sınıfını birleştirme ve örgütleme çabasının yükseliş dönemlerinde meyve vermesi, önemli ölçüde durgunluk yıllarında sürdürülen çalışmaya bağlıdır.

Gün yükselişin peşinde koşmanın değil, ona müdahale etmenin, ileriye çekmenin günüdür. Bu ise olağanüstü bir çaba ve misyon bilinci demektir.

GENEL GREV İÇİN İLERİ!

İşçiler, emekçiler!

Yeni, dünden daha yoğun, daha sert, daha amansız bir saldırı ile yüzyüzesiniz. İçinde bulunduğumuz TİS döneminde kapitalistler yalnızca „sıfır sözleşme" için değil, ayrıca zorlu mücadeleler sonucu kazandığınız haklarınızı geri almak için de her türlü ayakoyununa, baskı yöntemine başvuruyor.

Gerici-faşist ve/veya bürokrat sendika ağaları ise, naylon hükümetin arkasında ipleri elde tutan MGK (Milli Güvenlik Kurulu)'nun politikaları doğrultusunda hareket ediyorlar. Onlar tabandaki mücadele isteğine cevap vermek şöyle dursun, kapalı kapılar ardında iş bitirmeyi sürdürüyorlar. MESS patronları ile aynı masaya oturup, kanemicilerin fütursuzca öne sürdükleri „geçen dönem çok verdik, şimdi onu telafi edeceğiz" gibi yaklaşımlarını tepkisiz karşılayabiliyorlar.

Aliağa Petkim'de patlak veren ve hızla civar fabrika ve üretim yerlerine sıçrayan üretimi durdurma eylemi, işçilerde öfkenin hangi noktaya vardığını gösteriyor. İşçiler artık sadece doymak değil, iş güvencesi, örgütlenme hakkı (taşeron sisteminin kaldırılması), çalışma saatlerinin düşürülmesi, mücadele günleri 1 Mayıs'ın resmi tatil günü olması gibi haklarını da istiyor.

Gittikçe sıkışan düzen tahammülsüzlüğünü olaya en sert bir şekilde, eli sopalı/silahlı polisle müdahale ederek ortaya koydu. Görülüyor ki kapitalist düzen, başta Kürt ulusal hareketi ve devrimciler olmak üzere tüm toplumsal muhalefete uyguladığı açık saldırı ve terör silahını çekinmeden, başını kaldıran işçi sınıfına da doğrultmaktadır.

Oysa düzenin MGK-hükümet-parlamento-burjuva basın ortaklığında sürdürdüğü sistemli, örgütlü saldırısı karşısında işçi sınıfı hala savunmasızdır. Düzenin işçi kıyımı, sendikasızlaştırma, taşeron sistemi, geçici işçi çalıştırma, sefalet ücretinde ifadesini bulan yoğun saldırısına karşı tek tek fabrikalarda ayağa kalkan siz işçilerin direnci, yine aynı yöntemlerle kırılıyor. Kısır döngü şeklinde TİS dönemlerinde hareketleniyor, zorlu mücadelelerle kısmi haklar elde ettikten sonra, ardından gelen yeni kıyımlarla neye uğradığınızı şaşırıyorsunuz.

İşçiler, emekçiler!

Düzenin saldırısı topyekündur. Düne kadar savunma pozisyonunda kalmakla yetindiniz. Tepenize binildiğinde karşı koydunuz. Başkasının tepesine binildiğinde ise sustunuz. Bu sizi zayıflatan en büyük zaafınız oldu. Bugün Metal, Maden ve Tekstil işkollarında grev kararı aldınız. Ekonomik ve sosyal bazı haklarınız için direnişe adım attınız. Oysa bu yetmez. İşçi sınıfı sadece TİS uyuşmazlıkla sonuçlanınca, tek tek iş kollarında değil, fakat genel ve birleşik bir karşı koyuşu örgütlediğinde topyekün saldırıya karşı başarı elde edebilir. Kalıcı kazanımlar için ise sadece saldırıyı göğüslemek değil, gerisin geri püskürtmek gerekiyor. Bunun yolu ise örgütlenmekten, dayanışmadan, kısaca proletaryanın birleşik-örgütlü-siyasal mücadelesinden geçiyor. Sendikal bürokrasisi sizi kısmi ve ekonomik mücadelenin dar çerçevesine hapsederken, siz sendikaların öz örgütleriniz olduğu bilinciyle hareket etmelisiniz. Hain sendika ağaları defolun! Sendikalar bizimdir! diyerek sendikaları gerçek mücadele araçlarına dönüştürmek sizin elinizdedir. Mücadelenizin ihtiyaçları çerçevesinde ise fabrika-, grev-, koordinasyon komiteleri gibi örgütlenmeler yoluyla gücünüzü, birliğinizi artırarak, sendikalarınızı da daha aktif bir tutuma zorlayabilirsiniz!

İşçiler, emekçiler!

Düzene karşı yükselen her sesin, onun zayıf noktalarına vuran her gücün destekçisi, savunucusu olmak sizin çıkarınızadır. Topyekün saldıran düzeni geriletmek, ancak topyekün bir karşı saldırı ile mümkündür. Ne ki, kardeş Kürt halkına karşı, en kirli ve iğrenç yöntemlerle sürdürülen iç savaş karşısında sessiz kaldınız! Oysa kardeş Kürt halkına karşı doğrultulan silahlar maaşınızdan kesilen ödeneklerle, vergilerle alınmaktadır. Siz sefalet içinde yaşarken, faşist devletin aylık askeri harcırahı sırf Hakkari'de 1 trilyonu bulmaktadır. Kahraman Kürt halkı özgürlük yolunda soykırım, katliam demeden, kanını canını sakınmadan yürürken, siz satılmış burjuva basının, sendika bürokrasinin aranıza şoven tohumları ekmesine izin verdiniz. Oysa her vesileyle, benzer kampanyalarla (örneğin Belediye grevinde olduğu gibi) halkı size karşı kışkırtan aynı basın, sizi satan aynı sendika bürokrasisi olmuştur.

Bugün siz gündelik dertleriniz dışında birşey konuşmazken, bu ülkede gencecik devrimciler bizzat faşist devletin kanlı eliyle katlediliyor, gözaltında kayboluyor, işkence görüyor, sokak ortasında kurşuna diziliyor. Bu adsız devrimciler kimdir, ne isterler bilir misiniz? Gün be gün ölümü göze alarak bildirilerle, afişlerle, pankartlarla size ulaşmaya, size seslenmeye çalışırlar onlar. Mücadelenize destek verir, burjuvaziye karşı daha etkili, daha güçlü, daha bilinçli savaşmanız için ışık taşırlar fabrikalarınıza, evlerinize. İnsanın insanı sömürmediği, halkların kardeş ve özgür olduğu bir dünya için yaşarlar. Bu dünyayı kuracak, sömürgeci kapitalist sistemi yıkacak olan öncü gücün işçi sınıfı olduğunu bilirler. Tüm çabaları, başta işçi sınıfının birleşik-örgütlü-siyasal mücadelesi olmak üzere, tüm emekçi ve ezilen kesimlerin örgütlü birliğini yaratmaktır. Onun içindir ki kapitalist düzenin devrimcilere saldırısı özünde size, proletaryanın bağımsız bilincine, bağımsız örgütlenmesine bir saldırıdır.

İşçiler, emekçiler!

Düzenin topyekün saldırısını püskürtmek elinizdedir. Direnişe adım atan Metal, Cam, Maden ve Tekstil işçi kardeşlerinize katılın. Birleşik Almanya, Fransa, İspanya, Yunanistan, Arjantin, Polonya ve Rusya'daki sınıf kardeşlerinizin kendi kapitalistlerine verdikleri Genel Grev „dersini" Türkiye burjuvazisine ezberlettirin! İşyerlerinize Genel Grev bayrağını asarak kapitalist düzeni kalbinden vurun. Sömürgeciler Kürdistan'dan Defolsun! Devlet Terörüne Son! talepleri etrafında örgütlenin. İşçi ve kamu emekçilerine sınırsız örgütlenme ve grev hakkı, iş güvencesi, haftada 5 gün, 4 vardiya uygulaması, TİS'lerin bir yıllık olması, işçiler tarafından onaylanmayan TİS'in geçerli olmaması, taşeron sisteminin kaldırılması, işçi sınıfının enternasyonal mücadele günü 1 Mayıs'ın resmi tatil olması, insanca ücret vb. gibi istemlerinizi birleşik-örgütlü bir ağızdan haykırın!

KÜRDİSTAN'DA SÜRDÜRÜLEN SÖMÜRGECİ SAVAŞA, DEVLET TERÖRÜ VE İŞKENCEYE, İŞÇİ KIYIMINA, SEFALET ÜCRETİNE DUR DEMEK İÇİN,
POLİTİK GENEL GREV İÇİN İLERİ!

EKİM
Aralık '92

Türk-İş 16. Genel Kurulu

Eski politikaya yeni yüzler

1989 sonu yapılan 15. Genel Kurul, Türk-İş yönetiminin değişimini gündeme getirmiş, ama gereğini yapamamıştı. Daha o zamanlar gerçekleşen DYP-SHP ittifakıyla Türk-İş yoluna girmişti. 15. Genel Kurul'da yönetim toptan "demokratlaşmış", işçi dostu yüzünü takınmıştı. O dönemler DYP ve lideri Demirel'in demokrasi havarisi kesildiği ve herkesten daha demokrat olduğunu ispatlamak için çırpındığı hatırlandığında 15. Genel Kurul'da yapılan manevralar daha iyi görülebilir. Sınıf hareketinin geliştiği o günkü koşullarda yapılan bu Genel Kurul'da işçi sınıfının ruh halini gözetecek manevralar olması doğal olduğu kadar zorunluydu da.

Türk-İş yöneticilerinin kendi aralarındaki rekabet, burjuva politika yapış gereğidir ve arpalığa talip olma hırsından kaynaklanmaktadır. Bu rekabet kendini daha delege seçimlerinden itibaren ortaya koymakta, böylelikle Genel Kurul'un rengi önceden belirlenmektedir. Burada her türlü gericilik, ayak oyunu ve entrika gibi burjuva oyunları mübah sayılırken, Türk-iş'in burjuva düzen açısından neyi ifade ettiği hakkındaki düşünce bir an bile akıllardan çıkmamaktadır. Tek ve esas birleştikleri ilke de budur! Burjuva düzene hizmet yarışında her çamura batmaya, her pisliği yemeğe kendilerini adamışlardır.

Yeni bir hareketliliğin eşiğinde

1989'dan bu yana tam 3 yıl geçti. Geçen bu üç yıl, işçi sınıfının siyasal arenaya gittikçe artan oranda, ilgisinin artığını göstermektedir. Önümüzdeki günleri buna ne kadar yaklaştığının bir dökümünü bize sunacağı günler olacaktır. '90'da doruklara çıkan işçi hareketi, '91'de Körfez savaşıyla birlikte bir düşüşe giriyordu. Zonguldak direnişi yükselişin doruk noktası olmuştu. Zonguldak direnişini ezen burjuvazinin kaba teröründen çok, sendika bürokrasisi ve burjuva muhalefet olmuştur. İşçi sınıfı kendi politik önderlerini ortaya çıkarıp ona sahiplenmedikçe, siyasal bakımdan kendi safını iyice ayırıp belirlemedikçe, burjuvazinin politik oyunlarına daha çok gelecektir. Ancak bunlara rağmen Zonguldak direnişinin önemi ve etkileri, o dönemle sınırlı değildir ve bugünlere kadar da taşınmıştır. '91 sonundaki erken Genel Seçimin bir habercisidir o. Düzenin aczinin bir ifadesidir Zonguldak direniş günleri. Bugün işçi sınıfının daha geniş yığınları tarafından kavranmaya ve örnek alınmaya çalışılan bir direniştir. Aliağa ve Yarımcadaki Petkim işçileri madenci eylemini kılavuz ediniyorlar kendilerine. Dün Paşabahçe ve Kartal işçileri aynı örnek üzerinden yürüdüler. Bugün işçilerin yoğun olduğu her yer madenci eylemine namzettir. Bu durum, Zonguldak madenci fırtınasının henüz aşılamadığı koşullarda son derece normaldir de. Ancak aşmanın koşullarını da kendi içinde taşıdıklarını da unutmamak gerekiyor. Komünistler açısından çok yönlü bir hazırlığı gerektiren günlerin eşiğinde bulunuyoruz. '91 yılı işçi hareketinin hızının nispeten kesildiği ama kamu emekçilerinin eylemiyle siyasal gerginliğin henüz kendini koruduğu bir yıl oldu. Burjuvazi bu dönemi, erken genel seçimle aşmaya çalıştı. İşçi hareketinin hızının kesildiği bir dönemde yapılan bu seçimle burjuvazi kısa da olsa bir nefes almış, işçi hareketinin durgunluğa girmesinde önemli bir yol katetmişti. Seçim öncesi ve sonrası grev ertelemeleriyle durumu sağlama almayı da unutmadı. 92 yılı burjuvazinin topyekün saldırıya geçtiği bir yıl oldu. Bir yandan devlet terörünü artırırken, diğer yandan „demokratikleşme" aldatmacasıyla sınıfın başını döndürmeyi, kısmen de olsa, başardı. Bu başarıda sendika bürokrasisinin rolü her zaman dikkate değerdir. Burjuva basın ve üniversitelerle birlikte sendika bürokrasisi düzenin devamı için en uygun zamanda ve gerekli olduğu anlarda burjuvaziye hizmette hazır ve nazırdı. Hizmette kusur etmediler ve bugün milyarları bulan tazminatlarına ve vurgunlarına gözyumularak bu hizmetlerinin karşılığı ödenmektedir. Hiç şüphe yok ki, her zaman olduğu gibi, bu ödemede işçi sınıfının sırtından yapılmaktadır.

92'nin sonuna gelindiğinde DYP-SHP koalisyonu epeyi yıpranmış bir durumdadır ve üstelik burjuva düzeni, öncekinden daha ağır sorunların altında ezilmektedir. „Demokratikleşme"

sihiri etkisini iyice yitirmiş, doğru dürüst bir muhalefetin olmadığı koşullarda dahi burjuva iktisadi ve politik bunalımına bir çare bulamamıştır. Vaatler ve gerçekler arasındaki uçurum, bu düzenin uçurumudur. Sadece burjuva hükümetler açısından değil, burjuva düzen açısından da bu uçurumun açıklığı daha açık ve belirgin hale gelmiştir. Bu açıdan bakıldığında bugün Petkim işçilerinin yaptığı eylemler, Zonguldak Belediye işçilerinin yürüyüşleri, Mersin Belediye işçilerinin işgalleri, Seka işçilerinin eylemleri, kamu emekçilerinin mitingleri, cezaevi direnişleri ve kirli savaşın „iç harekat"a yönelik olarak sürdürülmesi yeni ve daha kuvvetli bir mücadele dalgasının habercileridir. Üstelik burjuvazi moral silahlarını yitirmek üzeredir. Her işçi eylemine ya da yasal bir mitinge silahlı güçleriyle karşı koyması, aczinin göstergesi olduğu kadar sözde demokratlığının da gerçek yüzünü sergilemektedir.

Bugünün işçi olayları şimdiden 93 yılının hem işçi sınıfı açısından, hem de komünistler açısından önemli bir yıl, Türkiye devrimci hareketinin bir bütün olürük sınanacağı bir dönüm yılı olacağını ortaya koymaktadır. Sınıf mücadelesinin bu yılda biriktirdiği güçler önümüzdeki günler işçi sınıfı hareketine eskiye oranla daha yüksek bir bilinç, kararlılık ve mücadele azmi katacağa benziyor. Komünistler buna uygun bir hazırlığa girişemezlerse, yükselen işçi hareketiyle bu defa da birleşme şansını kaçıracaklardır. Önümüzdeki günler, hem zor hem de yol açıcı ve devrimin genişlemesine paralel sunacağı olanaklar bakımından zengin günler olacağa benziyor.

16. Genel Kurul: Değişmeden "değişim"

Bu koşullarda başlayan Türk-İş 16. Genel Kurul'u, siyasal ortamın verdiği sinyalleri aldığını tanıtladı. Daha öncekilere olduğu gibi, buna da ilgi fazlaydı. Burjuva hükümet, burjuva partiler, basın, burjuva aydınlar kongre boyunca, ilgilerini delegelerden esirgemediler. Kulislerde Şevket Yılmaz ve ekibine desteklerini sundular. Devlet neredeyse tüm gücüyle yüklenerek sivil ve resmi polisiyle kongreyi tam bir abluka altında almayı başarmıştı. Türk-İş gibi bir desteği elinden kaçırmak istemiyordu anlaşılan. Son, baştan belliydi ama süprize hazır değillerdi. Sonunda beklenen oldu ve Türk-İş devlete sadakatini gösterdi. 16. Genel Kurul görünürde 15. Genel Kurul'dan daha radikal ve hareketliydi. Muhalif unsurlar vardı ve değişim gerçekleşmişti. Ama esasında pek farklı da değildi. Görünüşün farklılığı ise gerçekte yalnızca nesnel koşulların farklılığının bir yansımasıydı.

15. Genel Kurul bir hareketliliğin üzerine oturmuştu. İşçi sınıfı yasal eylemlilikten yasadışı eylemliliğe kadar bir dizi eylem biçimlerini fiili olarak hayata geçiriyordu. Bu koşullarda Türk-İş'e herzamankinden daha çok iş düşüyordu. Bu nedenle tecrübeli bir ekiple, bu badire atlatılmalıydı. Taban hareketliliği bir değişimi zorlamasına rağmen, Ş. Yılmaz ekibi son anda bir manevrayla işin başında kaldı. Değişim istemleri bastırıldı. Bugün ise daha farklı bir ortam sözkonusuydu. İşçi eylemliliği henüz boy gösteriyordu. Bu anlamıyla değişimin bir anlamı olabilir, işçi hareketi yeni bir sesle daha baştan kontrol altına alınabilirdi. Buna burjuva hükümetin yıpranmışlığıyla, devletin tam bir çıkmaz içinde oluşu eklenince değişim kaçınılmaz olmuştu. Türk-İş yönetimi ile mevcut hükümet arasında bir paralellik kurmak mümkündür. DYP-SHP koalisyonu daha '89 sonunda Türk-İş yönetiminde somutlaşmıştır. 15. Genel Kurul'un burjuva muhalefetin yükseltildiği bir ortamda yapılması (Ş. Yılmaz ekibinin burjuva muhalefetle aynı argümanları kullanmasını dikkate aldığımızda, bunları 12 Eylül dönemine ve yasalarına muhalefet ve ANAP'a muhalefet olarak somutlayabiliriz) sonucun Ş. Yılmaz lehine alınmasında önemli bir etkendi. Ülke genelindeki beklenti havası, buraya da yansıtılarak işçi sınıfı yeni bir beklenti içerisinde eski yönetimiyle başbaşa bırakıldı. Şimdi hükümeti destekleyen bir ekip Türk-İş'in başındaydı. Üstelik ülke genelinde durum içler acısıydı. İşçiler isyan derecesinde öfkeliydiler. İşçi toplantılarına sınıf içerisinden yeni yüzler katılmaya başlamıştı. Bir diğer etken de DİSK'in ortaya çıkışıydı. Yaratılan sendikal rekabet ortamında, işçiler artık rengi iyice belli olan ve tamamen düzen yanlısı bir Türk-İş yerine DİSK'i tercih edebilirdi. Tüm bunlar bir arada değişimi zorunlu kılmıştı. Kongreden sonra yeni başkan Bayram Meral'in vermek istediği mesajda buydu: „Türk-İş'i değiştirdik. Şimdi birleşme zamanı."

„Demokratikleşme" masalı etkisini yitirdikçe, hem sınıf tabanında hareketlenmeler artıyor, hem de devlet yönetiminde. Bütün doğrudan ya da dolaylı burjuva kurumlar ve yönetimleri sonbahar yaprağı gibi titriyor ve değişimi bekliyorlar. Türk-iş yönetimi de aynı humma içerisinde titreyerek

sonuna geldi.

Genel Kurul'dan önce kendini belli eden ve 23 sendika Genel Başkan'ından oluşan „Değişim Grubu" Harb-İş Genel Başkanı İzzet Çetin'in sözcülüğünde değişimden ne anladığım şöyle ortaya koyuyordu: „Son yıllarda sendikal hareket tıkanmıştır, bunda da mevcut sendikacıların kişisel yetersizlikleri yatmaktadır." Aslında grubun birleşimine bakıldığında da eski yönetimden farklı olmadığı ortaya çıkar. Gericisiyle, faşistiyle, sosyal-demokratıyla eskisinden daha tehlikeli ve yeni döneme ilişkin taktikleriyle sınıfı tökezletebilecek bir yapıya kavuşuyor Türk-İş. Bayram Meral sözde „Sol Kanat"ın temsilcisidir, Mustafa Özbek ise „Sağ Kanat"ın. Buna bakılırsa Türk-İş „sol"a açılmıştır. „Sol" denilen ise sosyal-demokrasidir. Gerçek yüzünü hükümet ortağı olarak göstermiştir yığınlara. Sosyal demokrasi tükenmek üzereyken, hep reformist-revizyonist düşünce sahip sol görünümlü çevrelerin desteğiyle bugüne kadar gelebilmiştir. Türkiye sol hareketinin geçmiş 20 yıllık yakın geçmişi de böylesi reformist günahlarla doludur. 12 Eylül'den sonra devrimci hareketin belli bir kesiminin sağa çark ederek reformist kanala akması sosyal demokrasiyi yeniden diriltmiştir. TBKP'nin tamamen ve Dev-Yol'un ise büyük bölümüyle SHP içerisinde erimesi, diğer bir grup çevrenin HEP içerisinde erimesi, devrimci hareketteki reformist eğilimlerin açığa vurumudur.

Üçüncü muhalif grupta ise, Petrol-İş delegelerinin bir kısmı+ Basın-İş ve Belediye-İş delegelerinin bazıları+ Hava-İş delegelerinin tümünden oluşan daha „sol" bir gruptu. Hava-İş Genel Başkanı Atilay Ayçin, aşırı sağcılarla aynı platformda olamayacağı gerekçesiyle "Değişim grup"unun toplantısına katılmadığını açıklıyordu. Her iki muhalefet grubunun ortak bir özelliği ilkesizlik olmasına karşın, bu sonucusu tabana daha yakın bir durumdaydı.

Genel Kurul, gerek yöneticilerin gerekse hükümet yetkililerinin kendilerini haklı gösterme temelinde bir özür toplantısına dönüşmüştü. Bu temelde Ş. Yılmaz, „Daha da önemlisi, ulusumuzun devlete güveni azalmaktadır", derken, kendi yönetimine olan güvensizliği haklı gösterme çabasıyla birlikte genel durumun vehametini de ortaya koyuyordu. Devlete güvensizlik sadece bununla da sınırlı bir şekilde dile getirilmiyor, ülke genelinde hoşnutsuzluğun ve öfkenin de dile getirilişi oluyordu.

Demirel'in konuşması da bu temele oturdu. *„Ben size devleti anlatmaya geldim"* ve *„Devlete güvenimiz kalmadı demeyin, demeyin lütfen böyle şey, bindiğiniz dalı kesiyorsunuz, devlet baş, hükümet şapka gibidir"* temelinde konuşması, devlet sorunun burjuva devlet yetkililerince nasıl önemsendiğini ve Türk-İş'in devletle olan ilişkisini olanca açıklığıyla gözler önüne seriyordu. Bir Demirel, bir Ş. Yılmaz gidebilirdi ama burjuva devlet kalıcıydı. Öte yandan Devlet denetiminden uzak, bağımsız bir işçi birliğinin kabul edilemezliği vurgulanırken, bu yöndeki gelişmelere nasıl duyarlı olduklarını üstelik tehditvari bir edayla ortaya koyuyordu. Bu ise bir gerçeği, bağımsız bir sınıf örgütünün olmadığı gerçeğini gösteriyordu. Bunun ise, ancak aşağıdan, bağımsız bir siyasal işçi hareketinin yaratılıp geliştirilmesinden geçtiğini bilince çıkarmak gerekiyor. Bu anlamıyla her defasında „sınıf sendikacılığı" lafzını ileri sürerek, ne bir yol gösterilmiş oluyor, nede daha devrimci olunuyor. Nasıl ki sınıf mücadelesinden söz etmek marksist-leninist olmak için yeterli değilse, „sınıf sendikacılığı"ndan çok sözetmek de kimseyi marksist-leninist kılmıyor. Buna bu ilkenin içinin boşaltılması da denebilir. Üstelik sınıf mücadelesinin tüm boyutları tek bir boyuta, sendikal hareketin devrimcileştirilmesine indirgenmiş olur. Devrimci sınıf politikası böyle bir darlığı reddeder. Sözkonusu olan sorun temelde, sendikanın değil, fakat sınıfın devrimcileştirilmesidir. Bu temelde sendika bir araç rolünü oynayabilir. Temel kayarsa, sendikal çalışma merkeze oturur. Sendikanın devrimcileştirilmesi çabası, sınıfın devrimcileştirilmesi çabası olarak anlaşılır. Kısırlık burada kendini gösterir. Hele bugünün Türkiye'sinde sendikaları baz alarak politika yapmak, esasında politik körlüğe tekabül eder. Oysa ülkemizde çubuğu biraz fazlaca bükmeli ve işçiler sendikal sorunların dışına çıkarabilmelidir. Bu biraz mevcut sendikalara güvensizliği aşılayarak da olsa gereklidir. Sendikalara sahip çıkma, mevcut sendikal bürokrasisine karşıçıkma temelinde gerçekleşebilir. Bu ise başlıbaşına politik bir bilinci gerektirir.

Türk-İş 16. Genel Kurulu divan başkanlığına oybirliğiyle Türk Metal Sendika Başkanı Mustafa Özbek'in getirilmesiyle devam etti. Mustafa Özbek'lerin, Enver Toçoğlu'ların halen hakim olduğu bir Genel Kurul'da bir "değişim" olmayacağı açıktır. Nitekim Enver Toçoğlu yeniden yönetime seçilerek Türk-İş Genel Mali Sekreterlik koltuğunu

korumuştur. Diğer Divan üyeleri Fuat Altan ve Yaşar Seyman'dı. Belediye-İş Genel Başkanı Fuat Alan Genel Kurul sırasında bir deklerasyonla Şevket Yılmaz'ın karşısında yer aldığını açıklamış ve "değişim"i savunmuştu.

Yönetime; Başkan olarak Yol-İş Genel Başkanı Bayram Meral, Mali Sekreter olarak Demiryol-İş Genel Başkanı Enver Toçoğlu, Genel Teşkilandırma Sekreteri olarak Tarım-İş Genel Başkanı Sabri Özdeş, Genel Eğitim Sekreteri olarak Salih Kılıç ve Genel Sekreterliğe ise Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Şemsi Denizer seçildiler.

Burjuvazi hazırlanıyor ve Türk-İş'i hazırlıyor

Devlet „Mehmetçik gazeteciler"e ödül dağıtırken, Türk-İş de yeni „Mehmetçik sendikacıları"na kavuşmuş oluyordu. Devlet güdümlü bütün kurum yöneticileri „mehmetçik" olmak zorunluluğuyla karşı karşıyaydılar.

Eylem içerisinde bulunan işçi ve kamu emekçilerinin „Hükümet İstifa!" ve „İşçiler Birleşin, İktidara Yerleşin!" sloganlarının atıldığı bir ortamda, elbetteki „devlet sorunu" ön plana çıkacaktı ve elbetteki bunun önünün alınması planlarının yapılması gerekiyordu. Genel Kurul'da alınan „siyasalleşme" kararı bunun bir göstergesidir. *2000'e Doğru* dergisine verdiği özel demecinde Başkan Bayram Meral bunu şöyle değerlendiriyor: *„Üretimden gelen bir gücümüz var; Tüketimdern gelen bir gücümüz var. Politik bir gücümüz var. En büyük seçmen kitlesiyiz. Biz seçiyoruz, ondan sonra şikayetçi oluyoruz.", „Başkasına vekalet vermeyelim, kendi vebalimizi kendimiz çekelim, kısaca fikir bu."* Ancak bunun yeni bir eğilim olduğunu ve zaman alacağını da ilave ediyor.

Burjuvazi yeni döneme çok yönlü hazırlık yaparak giriyor. Aczini kapatmaya çalışıyor. Burjuva partilerinin Kürdistan'da kendilerini tükettikleri bir ortamda yeni arayışlar kaçınılmaz oluyor. Yeni partiler piyasaya sürülüyor. Bu arada Adnan Menderes'in oğlu Aydın Menderes yardıma çağrılıyor. Bütün bunlar olurken, tükenen sosyaldemokrasinin yerini dolduracak reformist bir işçi partisinin geleceğini tartışmak, artık bugünün sorunu haline geliyor. Zira bir İP'nin aynı boşluğu dolduramadığı görülüyor. HEP'in mevzisi ise Kürt işçilere ve emekçilere salvo atışında. Türkiye işçi sınıfının halinden anlar bir yanı yok.

Burjuvazi yeni bir hukuki atakla, bir yandan gençlerin, çalışanların ve işçi sendikalarının siyaset yapabilecekleri bir düzenlemeyi öngörürken, öte yandan ise bunun yol açabileceği gedikleri kapayabilmek için çareler düşünüyor. Sendikacıların başı çekeceği bir "İşçi Partisi"ne ihtiyaç duymaları uzak bir ihtimal değildir. TİP'vari bir parti planı - kuşkusuz birincisinin karikatürü olabilecek- bugünün Türkiyesinde burjuvazinin dört elle sarılacağı bir plandır. Kısa zamanda hayata geçmesi de muhtemeldir. Kuşkusuz bu burjuva parlamentosunun diğer etmenlerinin tüketilmesi oranında daha da hızlandırılacaktır.

İşçi sınıfı tabanında gelişen burjuva düzene karşı olma ve burjuva parlamentosuna güvenmeme eğilimi, işçilerin kendilerine dönmelerine, „işçinin kendinden başka dostunun olmadığı"nı düşünmelerine doğru gelişiyor. Gerçekten de eylemci işçilerin içinde taban insiyatifini gözlemlemek mümkün. Burjuvazi bu eğilimin devrimci ve sosyalist bir kanala akarak marksist-leninist temelde bir sınıf partisine evrileceğini hesapederek, işçinin içinden çıkacak, ama onun geri eğilimini ifade edecek sözde bir işçi partisiyle, bu akışı durdurmak istiyor. Şimdiye kadar bunu mevcut burjuva partileriyle yapabiliyordu. Ancak gelinen noktada hiç bir burjuva partisinin kitleler nezdinde bu role uygun olmadığı ortaya çıktığına göre, yeni planların yapılması, arayışların hızlandırılması kaçınılmaz oluyor. Bu nokta da bir yandan Türkiye devrimci hareketinin burjuva yasallığı içine çekilip eritilecek, öte yandan işçi hareketinin yine burjuva yasallığı içinde düzene tabilikleri sağlanacaktı. Bunu bir yandan devlet terörü dozunun artırılması, diğer yandan CMUK, İLO türü demokratik görünümlerle tamamlama çalışmaları nezdinde gerçekleştirecekti. Burjuvazinin bugüne kadar yaptığı budur. Bundan sonra da „İşçilerin Partisi" ile süslenmiş olarak sürdüreceği politika da budur. Ancak bir yandan Kürt özgürlük direnişinin ezilemeyişi ve tersine giderek yaygınlaşması, öte yandan bunun da artan basıncıyla ekonomik-politik bunalımın ortaya çıkardığı tablo, burjuvazinin herzamankinden daha fazla silahlı güçlerini kullanacağını gösteriyor. Ancak düzenin paradoksu da burada işte. Devlet terörünün dozu arttıkça devletin siyasal çıkmazı da boyutlanıyor. Devletin gerçek yüzü, yığınlar nezdinde daha bir açığa çıkıyor. Ama gel gör ki

(Devamı s.23'de)

EKİM Olağanüstü Konferansı belgelerinden

EKİM'de önderlik problemleri

Mesut yoldaşın konuşmasından

Yoldaşlar, ben tasfiyeciliğin kendi dışımızdaki nedenlerine çok fazla girmeyeceğim. Esasen bu 6. yıl başyazısında temel özellikleri ifade edilerek ortaya konulmuş bulunuyor. Zaten bir dizi yazımızda biz bu tasfiyeci sürecin nedenlerini, gerek tarihsel, sınıfsal ve ideolojik temellerini, gerekse '87'den bu yana düzen cephesinde ve devrim cephesindeki değişmelerle bağlantılarını ortaya koymuş bulunuyoruz. Dolayısıyla ben burada daha çok EKİM'in kendi içerisinde bunun ifade buluş şekline ve EKİM'in iç süreçlerinde bunu doğurmuş olabilecek muhtemel özelliklere değinmek istiyorum.

Fakat önce bizim MK'mızın bir kısım üyelerinin son bir yıllık ruh hallerini ve icraatlarını daha somut olarak ortaya koyabilmek gerekiyor. O somutluk ortaya konulmadan bu tasfiyeci süreci net bir biçimde kavramak da mümkün değil. Ben bunu bizzat bazı yoldaşların MK tutanaklarındaki ifadelerine, itiraflarına diyeyim, dayanarak göstermeye çalışacağım. Bazı MK üyelerinin ruhhallerini nasıldır, bizzat kendi konuşmalarından izleyelim:

„Öyle bir durum oldu ki, ne bileyim ki, siyasal tartışmaları dahi yapamaz bir durum oldu bu son bir yıl." (Adil, *Tutanaklar -5*, s.258)

„Bu 10 Mayıs mektubunda yazılan hiçbir şeyin başlatıcısı ben değilim", demiştir Hüseyin yoldaş. 10 Mayıs tarihinde kendi ruh halinin, MK'nın diğer üyelerinin ruh haliyle üstüste düştüğünü ifadeeden bir açıklamadır bu. Ve mektubu imzalayan öteki MK üyeleri buna yönelik hiçbir kayıt düşmemişlerdir.

Devam ediyorum. *"MK üyeleri 10 Mayıs tarihli mektubu konu alan toplantısı dışında, 4 üyeli olarak ciddi bir şekilde bir toplantı yapamadı. Bir düzey sergileyemedi."* Bu Adil'in bir konuşmasından. Bir başka konuşma: *„Bundan sonrasında, yani 10 Mayıs sonrasında biz bir araya gelmişizdir. Düşünüyorum ama hangi tarihlerde bir araya geldik ve nerede? Benim zihnimde yeretmişverimli bir toplantıyı hiç hatırlamıyorum doğrusu."* (Nesimi, *Tutanaklar-6*, s.364)

İcraatlar da vardır. Bu son 1 yıldır buradaki MK, MYO üzerinden değil, örgüte herhangi bir araçla, herhangi bir müdahalede bulunmamıştır. Ne genelgesi vardır, ne broşürü vardır, ne de kollektif olarak çıkmış bir bildirisi, bir broşürü vardır. Son 1,5 yıl içerisinde örgüte yayınlanmış tek genelge, "Pratik Görevlerle Yükümlü MK Üyeleri" imzalı tek sayfalık spekülatif metindir.

İşçi Kurultayı, bu yoldaşların gözleri önünde olmaktadır. Bir yoldaş, İstanbul'daki MK üyesi yoldaş, İşçi Kurultayı hengamesi içerisindedir. İşçi Kurultayı çok ciddi aksaklıklarla yüzyüzedir. MK üyeleri önlerinde cesede dönüşen bu İşçi Kurultayına müdahale etmek için herhangi bir toplantı yapmamışlardır. Herhangi bir karar almamışlardır. Baskı, dağıtım sorununun bizim örgütsel faaliyetimizi kilitleyen ne kadar temel bir unsur olduğunu buradaki pek çok örgüt üyeleri biliyor. Kuşkusuz ki bunu sözkonusu MK üyeleri de biliyorlar. Ama bu sorunu tartışmak, çözmek doğrultusunda 1,5 yıldır herhangi bir irade ortaya koyamamışlardır. Seçim döneminde burada ortaklaşa bir tavır alınmıştır. Cihan yoldaşın buraya geldiği dönemde. Ondan sonra ciddi tutarsızlıklar olmuştur. Bu ciddi tutarsızlıklara yönelik kollektif bir müdahale gerçekleştirilmemiştir, vb. vb.

Bütün bunların bir tek gerekçesi vardır. Bütün bunların tek gerekçesi, 10 Mayıs tarihli mektuba Cihan yoldaş tarafından sert bir tepki gösterilmiş olmasıdır. Dolayısıyla yoldaşlar, kendi açıklamalarına göre bu nedenlerden dolayı, ne baskı-dağıtımla ilgilenebilmişlerdir, ne İşçi Kurultayı ile ilgilenebilmişlerdir, ne de herhangi bir politik olayla ilgilenebilmişlerdir. Bir MK üyesinin deyişine göre; *„bundan sonrasında biraraya gelmişizdir. Düşünüyorum, ama hangi tarihlerde biraraya geldik ve nerelerde? Benim zihnimde yer eden bir toplantı hatırlamıyorum."* Evet, böylesi bir MK vardır ve bu MK üyelerinin kendi icraasızlıkları hakkında

yaptığı tek açıklama ise 10 Mayıs tarihli mektuba gösterilmiş tepkidir.

Şimdi bunun hangi bakışaçısından kaynaklandığını, bu sorunların aynı zamanda EKİM'in bakışaçısından uzaklaşma ile olan paralelliğini, burada bulunan Adil yoldaşın, 10 Mayıs toplantısının hemen ardından MYO'ya gönderdiği *"Devrimci Hareket ve İşçi Hareketi"* başlıklı yazısı, göstermesi açısından ilginçtir bence. Ama önce ben yoldaşın I. Genel Konferansımız öncesinde yazdığı bir yazıdan aktarma yapmak istiyorum; *"Parti, Birlik ve Devrimci Hareket"* yazısından. Şöyle diyor yoldaş: *„Burada vurgunun nereye yapılacağı önem taşıyor. Devrimci hareketin olumluluklarını göstermek adına demokrasi ve sosyalizm eğilimi arasındaki uçurumu kararтma, ilkesiz birlik eğiliminin bir an önce birleşelim yaklaşımlarının sakıncalarına dikkat çekmeliyiz."* *"Devrimci Hareket ve İşçi Hareketi"* yazılmadan kısa bir süre önce ilgili yoldaşın yaklaşımı budur. (Adil imzalı örgütün önüne konulan metinlerde şöyle bir iddia vardır. İşte konferanstan sonra ben, bunlar biraz kasılınca, bunlar biraz vurguyu terse yapmaya başlayınca, biraz ben açılayım dedim bu sefer. Ama hayır. O tarihte, yazıyı yazdığı tarihte, henüz konferansın birlik kararı da yayınlanmış değildi. Bu yazı 10 Mayıs tarihli mektubun hemen ardından yazılmış ve gönderilmiş bir yazıdır.)

Şimdi *"Devrimci Hareket ve İşçi Hareketi"* başlıklı yazıya geliyorum. Bu yazıda, burada aktaracağım pasajlarda şuna özellikle dikkat çekmek istiyorum. Yazıdaki tüm "devrimci hareket" tanımlarının komünist hareketten hiçbir farkı yoktur, aynı anlamda kullanılmıştır. Burada devrimci harekete yönelik tanımlanan bütün misyonlar, komünist harekete ilişkin misyonlardır. Epeyce uzun bölümler okuyacağım çeşitli yerlerinden:

„Devrimin nesnel güçleriyle öznel güçleri arasındaki uyumsuzluk, hiçbir dönemde bugünkü kadar kendini bu kadar çarpıcı bir şekilde ortaya koyamadı, koymadı. Bu durumun kendisi devrimci hareketle işçi hareketinin durumunu beraber ele almaya gerektiriyor. Çünkü devrimin nesnel güçleriyle öznel güçleri arasındaki uyumsuzluk bugünün koşullarında asıl olarak, devrimci hareketin güçsüzlüğüyle işçi hareketinin gücü arasındaki uyumsuzluk olarak ortaya çıkıyor."

„İşçi sınıfı yerel düzeyde ileri bir savaşım düzeyi ortaya koyarken bunu birleşik politik bir eyleme dönüştürememektedir. Ama bunun asıl sorumlusu sınıfın kendisi değil, sınıf adına sosyalistlik, sosyalist öncülük iddiasındaki güçsüz ve bölünmüş devrimci harekettir."

„Böyle bir patlama (sınıf hareketinin kendiliğinden patlaması -bu benim ibaremdir), ortaya çıktıktan sonra hareket ya politik taleplerle genişleyecek, ya da aldatılarak veya terörle ezilecektir. Bu olasılığın kendisi bile bu tür durumlara hazırlıksız yakalanmamak için yine dönüp dolaşıp devrimci hareketin kendisine bakmak gerektiğini ortaya koymaktadır."

Buraya kadar söylenenler, şu söylenenlerle beraber çok daha net oluyor. *„Bugün sosyalist hareketteki bölünmüşlük tarihteki bölünmüşlüğün ideolojik ve psikolojik etkileri üzerinde devam ediyor."* Bu tarihteki bölünmüşlüğün açıklaması ise aynı yazıda, dünya komünist hareketindeki 50 yıllık küçük-burjuva reformizmi olarak ortaya konuyor.

Çok daha ilginç bir şey var. Devrimci hareketteki bölünmüşlüğü gidermek için önerilen ve bugünkü liberal birlik politikasının programatik ve ideolojik anlamını ortaya koyan çok önemli vurgular da var bu aynı yazıda:

„Devrimci hareketteki bölünmüşlüğü ortadan kaldırmada, komünist potansiyelin maddi güçlere dönüştürülmesinde, programatik yaklaşımlardaki farklılıktan çok politika ve örgüt sorunundaki temel taktik tutumlar daha fazla engel oluşturmaktadır. Her grup ne ad verirse versin, herkesin sosyalizm amacı ile fiilen burjuvazinin iktidarına ve kapitalizme karşı savaştığı, savaşım konumunu benimsediği koşullarda, programatik düzeydeki farklılık bir bakıma geleceğin çözülme ulaştıracağı farklılıklar olurken, politika ve örgüt sorunundaki farklılıklar bugünün görevlerinin ele alınmasında bir farklılık olarak ortaya çıkıyor." (Vurgu benim)

Devrimci hareket ile komünist hareket arasındaki programatik düzeydeki farklılıkların üzerinden atlayan; temel farklılığı politika ve örgüt düzeyindeki farklılıklar sorununa indirgeyen, programatik ayrımları önemsizleştiren net bir yaklaşımdır buradaki.

Aynı imzalı bir başka yazıda (bu Sosyalist Parti ile ilgili bir yazıdır); *„Sosyalist Parti örneği devrimci hareket için bir çok bakımdan öğretici ve görevlerine işaret edici bir özelliğide gösteriyor"* dedikten sonra, çıkarılan sonuç şudur; *"öncülere yönelik propaganda çalışması ve teorik sorunların*

çözümü ile geniş yığınlara yönelik güncel politika-ajitasyon faaliyeti ile yasal olanakların en geniş şekilde kullanılması aynı anda gerçekleştirilmeden devrimci çalışmada başarılı olmak olanaklı değildir."

Burası çok daha kritiktir. İlgili arkadaşların yasal alanı kullanma perspektifleri açısından. *„Ne var ki gerçeklik payı taşısa da koşullar güçlerin yetersizlikleri vb. gerekçeler, bu komple çalışmanın yapılmamasına mazeret olmaz."*

Bu yaklaşım özet olarak hareketin yasal imkanları belirli bir tarzda kullanmayı kararlaştırdığı bir dönemde bunu yeterli görmemekte, harekete daha geniş bir şekilde yasal olanakları kullanma önerisi getirmektedir. Ki bu liberal yaklaşımı MK'daki önerilerin kendisi çok daha açıkça ortaya koymaktadır. Nedir? Belirli yerlerde derneklerin kurulmasıdır. Nedir, HEP içerisine girmektir. HEP içerisinde Kürt ulusal hareketi ile dayanışmayı sağlamak, ama aynı zamanda, oraya katılacak devrimci hareketler temelinde de oradan devrimci hareketin birleştirileceği bir parti yaratmaktır. Gerekçe budur.

Şunu hatırlatmak istiyorum. PKK'nın Türkiye sol hareketini objektif olarak tasfiye etme amacının da bulunduğu ve düzenin sol hareketi legale çekmek için özel politikalar geliştirdiği bir dönemde, bu tip öneriler yapılabilmiştir. Örnekler yalnızca bunlar da değildir. Seçimlere ilişkin tutumlar vardır. Kürt sorununa ilişkin tutumlar vardır. Bütün bu konudaki yaklaşımlar sol harekette tasfiyeciliğin bütün görünümlerini taşımaktadır. Nedir bu tasfiyeciliğin görünümleri? Birlikçiliktir, legalizmdir, Kürt hareketinin gelişimi karşısında Kürt hareketine yaslanmaktır, onun ideolojik cereyanına boyun eğmektir, vb.

Bizim politik ve örgütsel sorumluluklarla yükümlü önderlik kadrolarımız bu bir buçuk yıllık sürede sınırlı sayıda yazı yazmışlardır, ama yazdıkları yazıların ve MK'daki önerilerin hepsinde bu tasfiyeci argümanları görmek mümkündür. Bir de örgüt sorunu cephesindeki öncü işçilere ilişkin, fabrika hücresi sorununa ilişkin, aydınlara ilişkin bir takım yaklaşımlarla da birleşmiştir.

Şimdi başa dönüyorum. Bizim önderlik krizimizin 10 Mayıs tarihinden itibaren başlaması, bunu yalnızca dış faktörlerin değil, aynı zamanda bir takım iç faktörlerin beslemiş olması gibi bir gerçeğe işaret ediyor ki, bence öyledir de.

Bunun nedenlerini, kendi içsel süreçlerimize ilişkin nedenlerini anlayabilmek için çok genel çizgileriyle de olsa, EKİM'in gelişim sürecini belirli ölçüde özetlemek gerekir. EKİM konferans öncesi dönemde, '89 yılının ortalarında sonlarına doğru ancak bir ilk örgütsel şekillenişi yaratabilecek güç birikimine ulaştı. Aynı '89 yılı konjonktür açısından son derece uygun bir dönemin başlangıcıydı da. İşçi sınıfı hareketinde bir gelişim vardı. Kürt ulusal hareketi artık gerilla hareketi olmaktan çıkıp kasabalara ve Kürdistan şehirlerine yayılmaya başlamıştı. İlk serhıldan örnekleri görülüyordu bu dönem içerisinde. Sol hareket kendi ideolojik çıkışsızlığını belirli bir politik bir performans gösterme çabasıyla önlemeye çalışsa da, geçmişle kıyaslandığında (sol hareket derin bir ideolojik bunalıma düştüğü için, aynı zamanda ciddi bir toplumsal bir taban erozyonuna uğradığı için) eski politik performansını da gösteremiyordu. Bu öğeler bir yana geldiğinde EKİM'e doğru bir kayışın başladığı bir dönemdir de bu.

'87'den başlayan süreç EKİM'in henüz bir güç olmadığı, güçlere ulaşamadığı, ancak bir ilgi odağı olabildiği, ulaşılan yerlerde gerçekten anlamlı bir çıkış olarak değerlendirildiği bir dönemken, '89'dan sonra başlayan süreç artık bu ilgi odağı olma sürecinden belirli ölçülerde bir güç odağı olma süreci içerisine de girilmeye başlanmıştı.

İşçi sınıfı hareketindeki gelişim ve devrimci hareketin ciddi ideolojik bunalımı, devrimci hareket bünyesinde yeralan pek çok kadronun içinde yer aldıkları örgütlerin ideolojik konumlarına ciddi bir güvensizlik besliyor olmaları, EKİM'i yeni bir ideolojik kimlik, yeni bir soluk olarak pek çok devrimci kadro nezdinde daha cazip hale getiriyordu, ki aslında bu '87 yılında da varolan bir özellikti. Bize katılan pek çok kadro bu aynı basıncın ürünü olarak da katılmıştı saflarımıza. Bir 12 Eylül yenilgisi vardı, küçük burjuva toplumsal tabana karşı ciddi bir güvensizlik vardı, vb. vb.

Biz şöyle bir gelişim süreci de yaşadık. Evet, teorik hazırlıksızlık vardı. Bu teorik hazırlıksızlık daha sonraki süreçte ve sürece yayılarak gi-derilmeye çalışıldı. Ama aynı zamanda EKİM kendi güçlerinin bir kısmını örgüt olmak çabası içerisinde konumlandırdı. Dolayısıyla ilk kurucu öğelerinin bir kısmı ideolojik alanda EKİM'in teorik temellerini hazırlamakla uğraşırken, bir kısmı ise örgütsel planda daha henüz tam olarak bir teorik şekillenme tamamlanmamışken, ilk belgelerin hemen ardından ve ilk belgeleri alarak

bunu belli ilk örgütsel şekillenişin yaratılması çabasıyla birleştirmeye gittiler. Bu teorik hazırlık gerçeği bence ikili bir sonuç da doğurdu. Bizim ilk kopuşumuz kuşkusuz örgüt sorunun taşıdığı kritik önem üzerinde gerçekleştirilmişti ve örgüt ve sınıf ilişkisi, örgüt ve devrimci politika arasındaki ilişki bizim ilk kopuşumuzun çok temel özellikleriydi.

Fakat gerek ilginin zorunlu olarak teorik bir temel yaratmaya doğru yönlendirilmesi, gerekse de o dönem bizim ciddi bir örgütsel birikimimiz ve gücümüzün olmaması, bir örgüt yaratacak imkanlara sahip olmamamız; bu ikili faktör, bizim örgüt sorununu yeterli derecede işlememizi sınırlayan bir faktöre dönüştü. Örgüt işiyle uğraşan insanların teorik gelişme sürecine katılamamaları ise, bir başka düzeyde teorik gelişmenin ve ideolojik gelişmenin kollektif olarak gerçekleşmemesinin risklerini kendi içerisinde daha başından itibaren taşıyordu. Bu çelişki bir yere kadar çok fazla hissedilmedi. Zira o dönem bir yandan sınırlı da örgüt planında ilk güçler elde ediliyor ve daha da önemlisi ideolojik perspektifimizin devrimci kadrolar üzerinde kayda değer bir ilgi yaratıyordu. (Burada bir espri mahiyetinde kullanılıyor ama, ben bunun aynı zamanda bir gerçekliğe tekabül ettiğini de düşünüyorum; bizim kurucu kadrolarımızda dahi, tüm bu nedenle EKİM'in ideolojik çizgisininin güçlülüğüne bir "inanç"ta yaratıyordu. Fikirlerimizin ulaşabildiği her yerden gerçekten bunun yeni ve anlamlı bir çıkış olduğu tepkisi geliyordu ilk başlarda. Daha sonralarıysa bu ideolojik çıkışın kendisi bizzat güç yaratmaya başlamıştı.)

Gelişme sürecimizin, bu ideolojik dağılma zeminini, liberal bir platformun oluşmasını nesnel planda kolaylaştıran başka bazı özellikleri de vardır. Örgütsel plandaki gelişme sürecimizin ilk başlarında bu düzeyde iki kadronun olması nedeniyle bir kollektif MK çalışmasına sahip olamamak. İki; o dönemde bize hakim olan (bu da gelişmenin doğal bir özelliğidir) çevre ilişkileri...

EKİM'deki çevre ilişkilerini, saltörgüt olma öncesi sürecin bir uzanımı olarak görmek demümkün değildir. EKİM'deki çevre ilişkileri bazı açılardan bundan da öte belirli anlamlar taşımaktadır önderlik düzeyinde.

Kollektif çalışmanın olmaması yalnızca EKİM'i konferans öncesi süreçte bir kollektif önderlikten yoksun bırakmıyordu bence. Aynı zamanda bunun beslediği bazı eğilimler vardı bizim geleceğimizi etkileyen. Bunlardan biri dar pratikçilikse, ikincisi de, daha sonraki süreçte biz de liberal davranış biçimini de koşullayan etmenlerden biri olarak konformizmdir. Çünkü kollektif bir yapı yok, iç denetim yok. Herkes kendi çalışma alanındadır. Ve bu iç denetimin olmadığı bir ortamdaki çalışma tarzının atalet doğurması ve bu ataletin de belirli bir biçimde kendini komformizm olarak üretmesi kaçınılmazdı.

Şunu kastediyorum. Bu örgütün yönetici düzeyinde de yeralabilmiş birisi, burada çok sık Okan ismiyle geçiyor, bu örgütte iki yıl hiçbir görev almadan ve yatarak örgüt üyesi olarak geçirebilmiştir. Buna karşı herhangi bir örgütsel norm uygulanamamıştır. Bu örgütsel normun uygulanamamasının en temel nedeni de, bu bahsi geçen yoldaş düşünsel planda o dönemler liberal bir platforma düşmüş olmasına karşın, bu çevre ilişkilerinin basıncıyla, örgütsel planda da hiçbir görev almamasına karşın, bu kişiye karşı örgütsel bir tedbir alınmamıştır. Bunun örgüt anlayışlarını, daha sonraki süreci bir şekilde etkilediğini de düşünüyorum ben.

Yine bu çevre ilişkisi ve kollektif bir önderlik olamamanın yarattığı dar pratikçilik, bizim MK üyelerimizin bazılarında hiçbir zaman bir önderlik düzeyini kavrayışa çıkaramamak gibi bir sonuç da çıkardı. Bu önderliğin içerisinde önderlik sorumluluğunu, bir örgütsel-siyasal önderlik sorumluluğunu kavrayan ve uygulayan olarak bir yaklaşım hakim değildir. Bazı yoldaşların kendi metinlerinin altına "pratik görevlerle yükümlü MK üyeleri" imzaları atması bile, belirli bir anlayışın ürünüdür. Bazı yoldaşların MYO'ya katkı yapmalarının kendilerinin görevleri olmadığı, kendilerinin görevlerinin salt bir pratikçilik olduğu, pratik bir koordinasyon olduğunu düşünmeleri, yine o dar pratikçi anlayışın bizim sonraki dönemimizdeki bir uzantısıdır. Örgüt belirli güçlere kavuştuktan sonra bu dar pratikçi anlayış aşılmadan bu örgütü yönetebilmek mümkün değildi. 5. yıl başyazısında "büyümenin sorunları" olarak ifade edilen gelişme de vardı. Bu hareket yeni ve önemli bir kısmı da ileri bir potansiyel taşıyan kadrolara kavuşmuştu. Bu kadroları o dar pratikçi anlayışla, o eski çalışma tarzıyla, o eski kavrayışla yönetebilmek mümkün değildi. Bu yönetim iktidarsızlığının ben önderlik içerisindeki ciddi zayıflıkları beslediğini de düşünüyorum.

İdeolojik gelişmemizin bazı özelliklerinin

de, bu liberal eğilimi besleyen bazı yan ürünler yarattığını düşünüyorum. Biz popülizmden bir kopuştuk ve çok sık kullandığımız tabirle sert bir kopuştuk. Sert kopuş tanımı şunu anlatıyordu. Gerçekten popülizmi programatik temelde, örgütsel temelde ve temel taktik sorunlarda ciddi bir eleştiri üzerine inşa ettik biz hareketimizi. Bizim uzunca bir dönemi kapsayan teorik çabamızın kendisine bakıldığında TDKP eleştirisi vardır, TKİH eleştirisi vardır, TKP-ML Hareketi eleştirisi vardır. Sol hareket değerlendirilmeleri çoğunlukla popülist kesim üzerinden yapılan değerlendirmelerdir. Ama aynı dönemde örneğin, solun diğer kesimleriyle, örneğin reformist kesimle bir ideolojik hesaplaşma sorununa bakıldığında, bu alanın belirli ölçüde eksik kaldığını görüyorum ben. *Devrimci Harekette Reformist Eğilim* başlığıyla yayınlanan bir yazı, aynı başlıkla çıkmış bir kitabımız da vardır örneğin. Buradaki reformistleşme süreci de popülist hareketin şahsında incelenmiştir. Popülist hareketlerin zayıflıkları şahsında incelenmiştir. Reformist hareketin kendi iç evrimi açısından incelenmemiştir.

Bu bir başka gelişim özelliğiyle birleşti. Neydi bu gelişme özelliği? Bizim ilk çıktığımızda, *Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış ve Platform Taslağı*'nda, kopuş yaşadığımız hareketlere karşı daha özel bir değer atfedilirken, daha sonra bunun yasal basımının arkasındaki ekte de olduğu gibi, bu, diğer hareketlerle bu hareketlerin arasında bir niteliksel farklılığın olmadığı vurgusuna dönüştü. Bence tahlil açısından son derece doğru ve son derece önemli bir belirlemeydi.

Fakat bu aynı süreçte hareket içerisinde gene nesnel süreçlerin tahlilinden, içinde bulunulan konjonktürün tahlilinden, sol hareketin tarihsel temellerinin irdelenmesinden kalkılarak bir birlik politikası oluşturuldu. Bu birlik politikasında sol haraketin çeşitli kesimlerinden proleter harekete doğru sıçrayışlar gerçekleşebileceği öngörüldü. Çünkü bu sıçrama için nesnel imkanlar vardı. Bunların uluslararası ideolojik odakları çökmüştü, bunların toplumsal tabanları çökmüştü, küçük burjuva toplumsal taban çökmüştü, aydınlar düzene karışmıştı, sendika bürokratları düzene karışmıştı, Doğu Avrupa'daki rejimler çökmüştü, vb.

Gerçekten işçi hareketindeki yükselişin devam ettiği ve EKİM'in de dışarıdan bir ideolojik ve örgütsel basınç uyguladığı koşullarda, (ki bizim birlik politikamızın esası ve özü budur. Orada EKİM'e yönelik özel bir misyon vurgusu vardır. EKİM'e yönelik özel bir görev tanımlaması vardır) bu hareketlerden parti güçleri çıkması mümkündür.

Ama ben önderliğimiz içerisinde birlik politikasının bu tarihsel-sınıfsal ve ideolojik kavramıyla değil, daha çok onun konjonktürel anlamı üzerinden kavrandığını düşünüyorum. İşte bu, sol hareketin reformist kesimiyle belirli bir mücadele yapılamamasıyla birleştiği ölçüde, bizim önderliğimiz içerisinde popülizmden bu sert kopuşun bu kez tersinden reformist kesime, oradaki aydın kesimine karşı özel bir zaaf alanının doğmasına neden olduğunu düşünüyorum. Bu eğilim pek çok yönetici kadronun şahsında ifadesini de buldu.

Bu bizim gelişme özelliğimizin doğurduğu bir yan sonuç olarak önderlik içerisinde, liberal eğilimlerin pekişmesini de besledi. Aynı dönemde, birtakım yazılarda artık sol harekette ayrımların silindiği, artık 5.kol mantığının terkedilmesi gerektiği yazılabilmekteydi ve bu yaklaşım sadece o yazıyı yazan yoldaşa ilişkin bir yaklaşım da değildi.

Bu eğilimler özel bir iç ideolojik mücadele konusu da edilmedi. Bizde iç ideolojik mücadele konusunda bir zayıflık vardır.

Yalnız şunun da kayda geçilmesini düşünüyorum. Eski dönemin yönetici kadrolarının pek çoğunun yeni dönemin görevlerini karşılamakta yetersiz olduğunu da düşünüyorum. Bunun da bu dağılmada önemli bir payı vardır. Belirli bir toplumsal tabana sahip olmayan, şehrin marjinal kesimleri üzerinde, öğrenci gençlik üzerinde şekillenen örgütlerde sağlam bir iktidar perspektifi olamazdı. Burada ben genel planda bu kadroların devrimciliğini tartışma anlamında söylemiyorum. Ama politika anlayışlarında gerçekten iktidar sorununu her açıdan gözetmek yoktur. Bir, iç iktidar vardır. Bu iç iktidardaki yer ve konum çok önemlidir. Bu geçmiş "şef geleneği"nin temelidir. Ben bunu yazdığım için de söylüyorum. Bu eski şef tiplerinin örgüte bakışı, ideolojik çizgiye bakışı örgüt içindeki kişisel misyonlarına çok bağlantılıdır. Kişisel misyon, kollektif misyonun önüne çok rahat bir biçimde geçirilebiliyor. Bu örgütün böyle bir sorunu da vardır. Bugün yaşanan süreçte böyle bir eğilimin ortaya çıkmasında bunun hiç de küçümsenmeyecek özel bir faktör olduğunu düşünüyorum.

İkincisi, geçmiş dönem bir yükseliş dönemidir; bir kitle vardır, geniş örgütler vardır. Bu örgütleri yönetmekle bir kurucu kadro olmak arasında çok büyük bir fark vardır. Burada bir çelişki vardır. Bu çelişkinin altından da geçmiş dönemin her önder kadrosu kalkamıyor.

Tasfiyeci düşüşü önceleyen aşama:
İdeolojik dağılma ve örgüte yabancılaşma
(I. Bölüm)

Cihan yoldaşın bu sayıda ve gelecek sayıda bazı bölümlerini yayınlayacağımız 26 Haziran ''91 tarihli mektubu, MK'nın politik-örgütsel görevlerle yükümlü bölümünün 10 Mayıs ''91 tarihli mektuplarına yanıttır. I. Genel Konferansımızdan yalnızca iki ay sonra kaleme alınan 10 Mayıs ''91 tarihli mektup, MK'nın bu bölümünün, kendisini seçen ve görevlendiren bir örgüt konferansına karşı alıdığı eşi örneği az bulunur bir tutumun ifadesiydi. Bu düzeysizlik numunesi mektup, MK'nın bu bölümünün ideolojik ve manevi çöküşünün ilk halkası oldu. Olay bir yıllık bir süre içinde zincirleme gelişti. Dış baskılar ve iç güçlükler güçsüzlük ruh haline ve özgüven yitimine, bu ise tam bir ideolojik dağılmaya ve örgüte yabancılaşmaya yolaçtı. Sonuçta gidip içlerinden ikisi (Adil ve Nesimi) şahsında düşkünlük derecesinde bir tasfiyecilikle noktalandı.

Cihan yoldaşın yanıt niteliğindeki mektubunun tamamı, MK yazışmalarının toplu yayını içinde sunulacaktır. Burada ve gelecek sayıda onun ancak bazı bölümlerini yayınlayabiliyoruz.(Arabaşlıklar şimdi konmuştur.)

Artık mektubunuzun içeriğine geçebilirim. Umarım kullandığınız o üsluptan sonra benden „nezaket" ya da kelimeleri seçmekte titizlik beklemek saflığı göstermezsiniz.

Çok şey söyleyeceğim sanılmasın. Yalnızca bazı temel gerçekleri hatırlatmakla yetineceğim. Bütün o gerici laf yığınını çökertmeye bu kadarı yeter de artar bile.

EKİM I. Genel Konferansı: "Darlık hatta gerilik" mi?

Konferans sorunundan başlıyorum. Zira mektubunuzun kavrayışsızlığı kadar arka planındaki gericiliği en iyi yansıtan konulardan ilkidir bu.

Konferans kararına ilişkin metnin „yeni bir ideolojik atılım ihtiyacı"na ilişkin tespitini hatırlatan mektubunuz, şöyle devam ediyor:

„Konferansa bu tespitin ciddiyetine uygun bir hazırlıkla girmedik. Her birimizde farklı düzeylerde kendini ifade etsede de toplam bir hazırlıksızlık vardı. Ve bu ise, Konferansımızı kaçınılmaz olarak - şu ya da bu tatsız tartışmadan bağımsız olarak- belirli bir darlığa hatta geriliğe mahkum etti. Gerçek budur?" (Mektup, daktilo metin , s.1, vurgu benim)

„Darlık hatta gerilik"! Mektubunuzun EKİM I. Genel Konferansına ilişkin kesin hükmü işte bu. Ya gerekçe? Gerekçesi de var kuşkusuz:

İdeolojik atılımın, *„sosyalizmin bütün bir tarihinin (...) gözden geçirilmesi gibi ciddi ve kapsamlı bir iş olduğu düşünülürse bu gerçek* („darlık hatta gerilik" gerçeği!) *daha iyi anlaşılır?"*

Oysa biz ne yapmışız?

„-Soruna yaklaşımda esas alınacak yöntemi" saptamışız;

„-İkinci olarak da 'ilk elden bazı değerlendirmeler' yapıp, bir 'çerçeve' „ çizmişiz. Hepsi bu! *„Sosyalizmin bütün bir tarihini"* ise gözden geçirmeden öylece bırakmışız.

Hem „gerekçe", hem „kanıt" olarak ileri sürülen bu sözler, bir eliyle verdiğini öteki eliyle hemen

geri alan şu gülünç laf cambazlığı ile sürüyor:

„Kuşkusuz bu da bir şeydir. Ama çok şey de değildir. Son derece yetersizdir. Varılan noktada duramayız, elde edilenle yetinemeyiz... Kaldı ki yeni bir şey de söylemiş sayılmayız. Nihayetinde bir kaç yıl öncesinde de söylenebileceklerin bir anlamda yeni bir şeymiş gibi söylenmesi gibi bir şey bizimkisi...“ (Mektup, s.1 , vurgu benim.)

Bu satırları sizin adınıza kaleme alan Hüseyin yoldaşı gerçekten anlıyorum. Kavrayışsızlığın husumetle çakıştığı bir noktada bu sözleri etmiş olmasının anlaşılmaz bir yanı yok. Fakat ya öteki yoldaşlar, onların tutumunu nasıl anlamak gerekir?

Konferansta tartışılmış ve tümünde de çok ciddi sonuçlara varılmış tüm öteki teorik politik sorunları şimdilik bir yana koyuyorum. Cehaletin gücüyle „nihayetinde“ öteden beri „bilinen şeyler“ diye küçümsenen „Tarihsel sorunlar“a ilişkin tartışma oturumlarını hatırlamaya çalışıyorum. Nesimi ve Nadir yoldaşlar gözlerimin önünde, tartışmanın ilk günü, ikisi de büyük bir heyecanı yaşıyorlar. Bu aşamada yapılan tüm öteki çok önemli tartışmalar kaydedilmediği halde, tartışmanın kapsamı ve düzeyinden heyecana kapılan Nesimi yoldaş, ben konuşuyorken Ceren yoldaşa aceleyle üst kattan teyp getirtiyor. „Bunları daha iyi ve daha etraflı tartışma olanağımız“ var şeklindeki anlamsız bir tutumla kaydı ben engelliyorum. Ama tartışmalarda pek de, ya da hiç de bilinmeyen çok şey ortaya çıkıyor olmalı ki, ertesi gün benim karşı tavrım aşılıyor ve tartışmanın devamı kaydediliyor. Şimdi bu kayıtlardan, söz alan Ekrem yoldaşın, sözlerine nasıl başladığını aktarıyorum:

„Nesimi: Yoldaşlar, tartışmamız darlıktan kurtularak ilerliyor. Bu sevindirici bir durumdur. Hareketimizin bir vurgusu vardı: Devrim toprağı aynı zamanda teorinin de fışkırdığı bir topraktır, bir zemindir. Tartışmamız ve platformumuz gerçekten bunun mesajlarını veriyor. Bunu belirtmek durumundayım. Bu bir sevinçtir.“

Öteden beri „bilinen şeyler“den teorinin fışkırmakta olduğu „mesajını“ almak, bunu „bir sevinç“ ilan etmek! Bu hiç de normal bir durum değil.

Nadir yoldaşı düşünüyorum. Konuya ilişkin tartışmaları çok özel bir ilgi ve dikkatle izlemiş, bir önceki gün yapılan tartışmaların kaydedilmemesinden duyduğu üzüntüyü dile getirmiş, sorunu sistematik bir tarzda açmaya çalışan ilk konuşmaların çok önemli fikirler içerdiğini özellikle belirtmek ihtiyacı duymuştu. Peki ama „nihayetinde“ yıllar öncesinden „bilinen“ şeylerin „yeni bir şeymiş gibi söylenmesi“nin kaydedilmemiş olmasından duyulan ve o gün bugündür bana da bulaştırılan o anlamsız üzüntü niyeydi? Bir dinlenme anında, hemen tüm yoldaşlara yönelik olarak sık sık yaptığım gibi, Nadir yoldaşa da bir kez daha Konferansımızın nasıl gitmekte olduğunu soruyorum. Sevinçle ve gururla söyledikleri arasında şu sözler de var: „Bu Konferansı tarihçiler ilerde mutlaka yazacaklardır?“ Hiç sanmıyorum! „Darlığa hatta geriliğe mahkum“ olmuş bir konferansın tarihe geçtiği nerede görülmüştür!

Hüseyin yoldaşı bu kez atlamayacağım. Tüm ötekilerde olduğu gibi, tarihsel sorunlara ilişkin tartışmalarda da, tartışma düzeyine ulaşamanın sıkıntısı ve ezikliği içindeydi. Şimdilerde „nihayetinde“ bunlar „yeni“ değil diyen bu yoldaşın, Konferans günlerinde benim her konuşmamda „yeni“ bir hikmet bularak heyecanlandığına, yalnızca siz ötekiler değil, tutanaklar da tanıklık etmektedir. Buna bir işçi hareketi gibi en sıradan konular bile dahil.

Ama bunları geçelim, olabilir, beşer şaşar demişler; üç ayda fikir değiştirmek son derece ciddi bir tutarsızlık ifadesi olsa bile...

Sorunun içeriğine gelince. Dört kesin hüküm de ben altalta yazıyorum:

1) Mektupları gösteriyor ki, üzerinde neredeyse bir yıldır konuşulduğu halde MK'nın dört üyesi „ideolojik atılım“ sorunun anlamını ve kapsamını kavrayabilmiş değiller;

2) Mektupları gösteriyor ki, MK'nın dört üyesi „Tarihsel Sorunlar“ın kapsamını ve anlamını kavrayabilmiş değiller;

3) Mektupları gösteriyor ki, MK'nın dört üyesi EKİM I. Genel Konferansını kavrayabilmiş değiller;

4) Mektupları gösteriyor ki, MK'nın dört üyesi bir örgütün yaşantısında bir konferansın ne demek olduğunu kavrayabilmiş değiller.

Yeni bir ideolojik atılım: Anlamı ve kapsamı

Birincisiyle başlıyorum. Ne eski MK'nın Konferans kararına ilişkin temel metninde, ne Konferans tartışmalarında, ne de Konferans bildirisinde, „ideolojik atılım" sorunu ne „sosyalizmin bütün bir tarihinin gözden geçirilmesi" olarak sunulumuştur, ne de yalnızca „tarihsel deneyimler"in toparlanmasıyla sınırlanmıştır. Benim kalemimden çıkmış metinleri çarpık, tahrif edilmiş bir yorumla bana karşı kullanmayı, devrimci politik mücadeleyi burjuva politikasının ince oyunlarıyla karıştıran bir „politikacı" zattan öğrenmiş olmalı mektubunuzun yazarı yoldaş.

Marks, olağanüstü bir birikim, muazzam bir kafaydı. Yoğun bir çalışma temposuna rağmen, toplumsal laboratuarında çalıştığı ve bütün bir ömrünü adadığı kapitalist toplumun tahliline bu ömür zar zor yetti.. Ama Cumhuriyet tarihi orda kalsın, daha Türkiye'nin yakın tarihi hakkında doğru dürüst kalem oynatamayanların, bir örgüt konferansından, „sosyalizmin bütün bir tarihinin, olumlu-olumsuz bütün yönleriyle gözden geçirilmesini" beklemeleri yalnızca hafiflik değil, tam bir kara mizalı örneğidir. Bunu değil bir tek konferanstan, bir partiden bile bekleyenlerin bunu görmeye ömürleri hiç yetmeyecektir.

Mektubunuz hem sorunun kapsamını tanımlamada yanılıyor, hem de EKİM I. Genel Konferansından beklenenlerde. Dahası birini ötekiyle karıştırıyor. Konferans kararına ilişkin MK metni ideolojik atılım alanını hiç de tarihsel sorunlarla sınırlamıyor. İkinci savaş sonrası dönemin uluslararası gelişmelerini ve bunun ışığında çağdaş dünyanın bugünkü tablosunu ve sorunlarını anlamayı bunun bir öteki temel alanı olarak tanımlıyor, bu bir. Bu muazzam sorunların kapsamını tanımlamak ile, henüz parti bile olamamış genç bir hareketin bir ilk konferansından beklenebilecekleri birbirine karıştırmak gibi bir hafifliği göstermiyor, bu da iki.

İlgili metinden okuyoruz:

„Geniş bir teorik çalışma alanı demek olan tüm bu sorunlar zincirinin zorlu bir manzara oluşturduğuna kuşku yok. Tarihsel evrimin on yıllardır biriktirdiği el değmemiş sorunlardır bunlar..."

*„Biz, yalnızca Hareketimiz de değil, bir bütün olarak Türkiyeli komünistler, bu sorunların ne ölçüde üstesinden gelebiliriz? Uluslararası hareketin önünde on yıllardır birikmiş, onu ezip bunaltmış bu sorunları çözme gücü ve yeteneğini belli bir ülkenin komünistleri gösterebilirler mi? **Bunlar önemli ve gerçekten zorlu sorular.** Fakat biz iyimser ve inançlıyız. Türkiye'nin devrimci kaynaşmalara sahne ve evrensel sonuçlar yaratacağına inandığımız büyük bir toplumsal devrime gebe toprağı, aynı zamanda, bu sorunları üstlenmenin ve üstesinden gelmenin de güçlü bir zeminidir. Devrim toprağı devrimci teoride büyük atılımların da toprağı olmuştur genellikle. Sorunların gündemimize tüm kapsamı ve açıklığı ile girmiş olması bile büyük bir ilerlemedir ve bir rastlantı değildir. Bugün dünyanın hiç bir yerinde bu sorunlara bu denli geniş, canlı, yakıcı ve denebilir ki kitlesel bir ilgi gösterilebildiğini sanmıyoruz. (...) Türkiye'nin marksist-leninistleri yaşayacaklarsa, iddia ve misyonlarını sürdüreceklerse eğer, bu sorunları üstlenmek, üstesinden gelmek, çözmek zorundadırlar. Türkiye'deki genel marksist-leninist potansiyel ve birikim gözönüne alındığında, bunun başarılacağından kuşku duymak için bir neden olduğunu sanmıyoruz."* {Daktilo metin, s.5-6, vurguları şimdi yaptım, *(EKİM I. Genel Konferansı, Değerlendirme ve Kararlar*, s.21-22)}

Yeterince açık. Eski MK, bir sorunun kapsamını tanımlamak ile onu çözmenin, bütünüye farklı şeyler olduğu şeklindeki basit gerçeğin doğal olarak bilincindeydi. Sorunun kapsamından ve çözüm olanaklarından EKİM Konferansından bu konuda beklenebileceklere geçen MK'nın Eylül '90 tarihli metni, yukardaki satırların bittiği yerden, şöyle devam ediyor:

*„Liberal aydınların ve troçkist mezheplerin ideolojik kargaşaya, inkarcılığa, daha da kötüsü, siyasal ve örgütsel tasfiyeye dayanak yaptıkları bu sorunların, Türkiyeli marksist-leninistlerin çözüm gündemine leninist bir temelde ve **sağlıklı bir biçimde** girebilmesi için hareketimiz üzerine düşeni yapabilmelidir. Konferansımız, bu sorunları hiç değilse genel çerçevesiyle ele almayı, ilk yaklaşım ve değerlendirmelerini ortaya koymayı, ve böylece, bu sorunların çözümüne götürecek sürecin başlangıç adımlarını atmayı başarabilirse eğer, bu Hareketimiz için yeni bir ideolojik ve politik atılımın zemini olacaktır."* {Konferans metni, s.6, (age., s.22)}

Bu sözleri alın, kendi metninizde, sorunun kapsamına ilişkin tanımlamanın ardından ve bir hayalkırıklığı edasıyla „Biz ne yaptık?" sorusuna cevap olarak sıralanmış iki maddeyle karşılaştırın. EKİM Konferansının kendinden bekleneni gerçekleştirdiğini görmekte güçlük çekmeyeceksiniz. Tartışmalarımızın asıl sistematik açıklamalara dayalı kısmının kayıtlarının olmaması elbette büyük bir kayıp. Ama eldeki kayıtlar bile, Konferans günlerinde ulaşılan o tartışma düzeyi karşısında „kekeme" kesilenlerin bir kaç yıllık „hazırlık"la (bu hazırlık sorunu üzerinde ayrıca duracağım) ulaşacağı düzeye bedel, bundan kuşkum yok.

Sosyalizmin "tarihsel sorunları"ı: Anlamı ve kapsamı

İkinci soruna geçiyorum. Tarihsel sorunlar, Türkiye'de liberal ve troçkist çevrelerin, Eylül yorgunlarının, inanç bunalımına düşenlerin, „sosyalizmin sorunları" adı altında hayli zamandır üzerinde geviş getirdikleri bir alan oldu. Yüzlerini geçmişe dönerek, kendilerini, sizin ifadenizle „sosyalizmin bütün bir tarihinin gözden geçirilmesi gibi ciddi ve kapsamlı bir işe" verdiler. Troçkizmin 60 yıllık, Batılı sol aydınların 30 yıllık birikimini kullandıkları halde sonuç ortadadır ve tam bir fiyaskodur. Ciddi hiç bir teorik ilerleme sağlayamadıkları gibi, politik bakımdan da çürüdüler. Son derece normaldir. Sorunun doğru çözümünün temel koşulu, onu doğru ele almak ve doğru kavramaktır. Marksizm-Leninizmde yöntem hayati bir sorundur. „Dört yıllık" bir dönemin ardından bunu yoldaşlarıma hatırlatmak zorunda kalacağım hiç aklıma gelmezdi. („Tekrar"dan yakınanlara tekrarlanacak epeyce basit gerçek var, öyle anlaşılıyor.)

EKİM I. Genel Konferansı sorunun ele alınışında ve konuluşunda kapsamlı ve son derece önemli tartışmalar yapmıştır. Bu tartışmaları Türkiye solunun „sosyalizmin sorunları" ile ilgili tartışmalarının eleştirici bir değerlendirmesi ile birleştirmiştir. Bunun kendisi bile muazzam bir ilerlemedir. Fakat yapılan hiç de bundan ibaret değildir; bu tartışma, yöntemin, bizzat sorunların kendisine uygulanması yoluyla derinleştirilmiştir. Bu ortaya, o tırnak içinde aldığınız ifadeyle, bir „çerçeve" çıkarmıştır. Mektubunuz bunlar yıllardır biliniyor diyor, ben ise hala da bilinmediğini, tartışmaların anlaşılamadığını, mektubunuza yansıyan o karışık kafayla da uzun zaman anlaşılamayacağını iddia ediyorum. „Sosyalizmin bütün bir tarihini gözden geçirmek"ten ve çıkacak „çerçeve"nin içini bir Konferansta doldurabilmekten sözedilebildiğine göre, o sözedilen sorunun anlamı ve kapsamı bile anlaşılabilmiş değil. Yazık!

Mektubunuzdan farklı olarak, Konferanstaki kapsamlı tartışmalardan hareket eden Bildirimiz ise, „sosyalizmin bütün bir tarihinin gözden geçirilmesi"ne ilişkin ezbere edilmiş o kocaman laflara itibar etmeyerek, sorunu yöntemsel bakımdan doğru ve son derece alçakgönüllü bir çerçevede tanımlıyor.

„Herşeyden önce amaç doğru saptanabilmelidir. Amaç tarihsel geçmişi kendi içinde ele alıp yargılamak ve bir hükme varmak değil, bu geçmişten bugün ve gelecek için sonuçlar çıkarmak, ya da daha doğru bir deyişle, bugünün ve geleceğin sorunlarını çözümlerken geçmişin deneyimlerini hesaba katmak, onlardan en iyi şekilde yararlanmaktır. Komünistler iki şeyi yapmaktan özenle kaçınmalıdırlar. Kendi misyonlarını tarihçilerinkiyle karıştırmamak ve tarihsel geçmişe karhı bilgiçce yargıçlıktan kaçınmak. Gerçek komünistler toplumsal devrim mücadelesinin öncüleridirler ve yüzleri hep ileriye, geleceğe dönüktür. Geçmiş onları, yalnızca gelecek mücadelesi için paha biçilmez değerde olan deneyimleriyle ilgilendirir."(s.20)

Bu sözlerdeki anlamı doğru kavrayabilenler, bizim mevcut ideolojik gelişmemizin bile tarihsel deneyimlerin eleştirici değerlendirmesini içerdiğini görmekte çok zorlanmayacaklardır. Ama bunu anlayabilmek için tarihçilik hevesinden, ya da Stalin-Troçki tartışmasına hakemlik eğiliminden kurtulmak gerekir. Mektubunuzdaki bakışın, Onur (Okan) ve Azad'ın dizlerinin bağını çözen saplantılardan ne farkı var?

Siz „sosyalizmin bütün bir tarihinin gözden geçirilmesini" ne sanıyorsunuz yoldaşlar? Ciddi sorunlar üzerine bu kadar ezbere konuşursanız sizi kim ciddiye alır? İdeolojik konularda EKİM'e korkak demek ne başkasının, ne de başkalarının yargısı arkasına saklanarak aynı şeyi tekrarlayan sizlerin haddidir. EKİM'in „Troçkizm sopası"ndan korktuğunu doğruladığınıza göre, bununla yalnız kendi korkaklığınızı itiraf etmiş oluyorsunuz. Bu ucuz ve ukala sözleri bana karşı kullanacağınıza, bize

bu tavsiyelerde bulunma bilgeliği gösteren o çok „cesur" yiğide, TKP-ML Hareketi gibi son derece geri ve darkafalı bir harekette hala ne aradığını soraydınız ya! Bu yiğide diyemez miydiniz, biz „Troçkizm sopası"ndan korksaydık bugün EKİM diye bir şey olmazdı...

Kendi payıma inandığım ve ikna olduğum şeyleri savunmaktan hiç bir zaman geri durmadım. Bu tür bir geri duruşu bayağılık ve düşkünlük saydım. İnandıklarını savunma gücü gösteremeyen "kekemeler"e hep küçümseyerek baktım. İdeolojik konular sözkonusu olduğunda benim tümüyle başka korkuların olmuştur. İncelemeden ve anlamadan (yani ezbere) konuşmamak... Sosyalizm teorik cephede bir bilimdir ve benim taşıdığım korku bilime karşı bir borçtur, bir namus borcu. Bu benim ilkemdir ve ilk defa burda ifade etmiyorum. MK'nın '88 sonbaharındaki toplantısının sonuçlarını özetleyen ve birlik tartışmaları nedeniyle yakından bilinen mektubumda çok açık olarak yazdım ve bir süre sonra *Ekim*'de de yayınladım. Oradan aktarıyorum:

„...Teorik siyasal sorunlar çok yönlü, çok çeşitli ve çok karmaşık. Teorik siyasal sorunların evrensel bir boyut taşıdığı, ve yazık ki, dünya komünist hareketinin içinde bulunduğu zayıflık ve kısırlıktan ötürü, sorunların anlaşılmasında ve çözümünde pek bir uluslararası kaynak desteği göremediğimiz de bir gerçek. Bunlar bir arada bizim sayı ve önemli bir etken olarak birikim yetersizliğimizle (altını şimdi çiziyorum-C) *birleşince güçlüklerimiz artıyor. Şunu hep gözönünde tutmak gerek; biz eski usul, 'kafadan' ya da çalakalem yazmayı, kısa süreler içinde eskiyecek, değer taşımayacak ya da yanlışlığı ortaya çıkacak şeyler yazmayı, en yumuşak ifadeyle, sorumsuzluk sayıyoruz."* (Sayı:27, s.24)

Zayıflıkların ve olanaksızlıkların bilincinde olmak, bilimin gerektirdiği titizliği göstermek, bildiğinden çok konuşmamak, bunlar EKİM'in üstün meziyetleridir. „Dört yıl önce yazılanlar"ın bugün bile aynı ilgiyle karşılanması, „bugün yazılmış gibi" okunması tam da bundandır. Mektubunuz MK üyelerine yakışmayacak bir ifadeyle „artık idare etmiyor" diyor, ben ise bu üslubu kullanan yoldaşın düzeyindekileri bir on yıl daha „idare eder" görüşündeyim. Gelin görün ki sorunumuz bazı kimselerin beklentilerine değil, devrim mücadelesinin ihtiyaçlarına cevap verebilmektir. Bu açıdan bakıldığında ise taşıdığımız ciddi yetersizlikleri Konferansta haftalar boyunca herkesten çok ben anlattım. Özellikle de bugün Konferansta savunduklarının zıddı görüşleri içeren böyle bir mektubu imzalamakta bir sakınca görmeyen Adil yoldaş gibilere karşı.

İdeolojik sorunların tarihsel boyutları sözkonusu olduğunda bir başka „korkum" daha var. Ortalığı liberal bir çamur ve selin bastığı, „sosyalizmin bütün bir tarihi" üzerine bilir-bilmez herkesin konuştuğu, inkarcılığın „ideolojik ilerleme" sayıldığı bir evrede, liberal akıntıya kürek çekmek, sosyalizmin tarihini varedenlere haksızlık etmemek için titizlik göstermek... Şimdilerde zor olan bu. Şimdilerde cesaret gerektiren bu. Asıl „korkaklık" burjuvazinin ideolojik top atışının düzlediği, muazzam manipülasyonların tozu-dumana karıştırdığı bir zemin üzerinde süren liberal cereyana kapılmaktır. Söyler misiniz bana, tarihsel sorunları tartıştık diye bize „Troçkizm sopası" sallayacak TDKP ile TKP-ML Hareketinin dışında bir örgüt kaldı mı Türkiye'de? Bu darkafalıların önyargılarına ise bizim zırnık prim verdiğimiz bir tek örnek var mıdır? Hala o dar zeminde duran ve bu zeminin en geri örneği olan TKP-ML Hareketi içinde ve hala o „cenah"tan bakan birinin böyle vehme kapılması bir bakıma normal. Peki size ne demeli? Demek ki gericiliğin insanlara söyletmeyeceği söz yoktur.

Konferansımızın tarihsel sorunlara ilişkin olan ve o bozuk Türkçenizle, „nihayetinde bir kaç yıl öncesinde söylenebileceklerin bir anlamda yeni bir şeymiş gibi söylenmesi gibi bir şey" olmayan tartışma tutanaklarını tüm imzacılara ithaf ediyor, ekte sunuyor ve bu bahsi kapatıyorum.

EKİM I. Genel Konferansı: Anlamı ve önemi

Üçüncü soruna geçiyorum. Evet mektubun imzacıları, mektuplarından anlaşıldığı kadarıyla, EKİM Konferansını da kavrayabilmiş değiller.

Bir örgüt düşününüz. Yeni kuruluyor. Bir ideolojik-politik ve örgütsel gelişme yaşıyor. Örgütsel gelişmenin belli bir düzeyinde bir Konferans topluyor. Nedir herşeyden önce böyle bir konferansın misyonu? Hareketin o güne kadarki teorik ve pratik gelişme süreçlerini değerlendirmek, deneyimleri

toparlamak, bundan sonuçlar çıkarmak; oluşan ideolojik birikimi genellemek, mevcut ideolojik çizgiyi gözden geçirmek, eleştirmek, düzeltmek ya da onaylamak; ulaşılan gelişme düzeyinde hareketin sorunlarını, görev ve hedeflerini saptamak; ve son olarak, harekete ilk kez örgüt iradesiyle bir merkezi yönetici komite seçmek. Özetle örgüt iradesini en üst düzeyde gerçekleştirmek ve hakim kılmak.

„Biz ne yaptık?"

Varolan tüm örgütlerimizin geniş ve demokratik temsiline dayalı bir konferans platformu oluşturduk. Önceden hazırlanmış MK raporuyla iki günde yangından mal kaçırmak yerine, son derece demokratik bir yöntemle çalışmaya başladık. Tam dört hafta boyunca... Tarihsel sorunlardan çevre sorunlarına, Kürt sorunundan Zonguldak çalışmasının ayrıntılarına, demokrasi ve sosyalizm sorunundan kadro politikasının inceliklerine kadar sayısız mesele tartıştık. En „kekeme" olanlar bile hergün en az bir kaç saat konuştu. Tutanakların da tanıklık ettiği gibi, tabandan gelen yoldaşlar düşüncelerini özgürce ortaya koydular.

Sonuç mu? Sonuç tüm yetersizliklerine rağmen gerçek bir başarıdır! Kanıt mı? En kısa zamanda tüm örgüte, ardından ise kamuoyuna sunacağımız tutanaklar ve bu tutanaklardan süzülmüş Değerlendirme ve Kararlar!

Düne kadar resmi oturumlar öncesinde gerçekleşen ve kaydı tutulamayan teorik ve politik tartışmaların, Konferansın en verimli ve başarılı evresi olduğu yargısını siz de taşıyordunuz. Değerlendirme ve Kararlar'ımız o düzeyi bir parça yansıtsa da, tutanaklarımız yazık ki o bölümlerinden yoksun. Olsun, tutanaklarımızın bu haliyle bile EKİM I. Genel Konferansının kesin başarısını yansıttığına inanıyorum ben. Sizin kuşkunuz mu var? Bırakalım örgüt kadroları ve tabanı ile devrimci kamuoyu karar versin. Tutanaklarımızın bazı bölümlerinin belli „gülümsemelere" yolaçacağı kesindir. Ama hiç önemli değil; en nihayet tutanaktır bunlar, bir bizde değil her örgütte olur böyle durumlar. Bir konferans veya kongrenin düzeyi hakkında hükme varılırken böyle durumlara değil, gerçekleşen önderlik ve genel tartışma düzeyine bakılır. Bu açıdan bakıldığında tutanaklar yüzümüzü fazlasıyla ağartacaktır. Her dürüst ve az çok kavrayışlı devrimci orada yalnızca „bilinen" görüşlerimizin bir „tekrarı"nı değil, sayısız yeni şey de bulacaktır. Sizlere de tavsiye ederim; alın elinize ve önyargısız inceleyin, çok şey bulacaksınız, çok şey öğreneceksiniz. Kendi konuşmalarınız da dahil buna. Aynı şeyi yapıp bunu yaşamış biri olarak yapıyorum bu öneriyi. Ekte bir yazı gönderiyorum. *„Kürt Sorunu, Realite ve Tezler"* başlığı taşıyor. Hüseyin yoldaşın kaleminden çıkma. Nisan '91'de kaleme alınmış. Konferansta Kürt sorunu üzerine yapılmış onca kapsamlı teorik ve politik tartışmadan sonra, MK üyesi seçilmiş bir delegenin böyle bir yazı yazmış olmasını hayret verici buluyorum. Düşünün ki, bu yoldaşın „20 yıllık devrimci yaşamının" uzmanlık alanı Kürt sorunu. Bu yazıdaki objektivist bakışı ve milliyetçi önyargıları ibretle okuyun. Aynı kişinin şimdi kalkıp, Konferansı „geri" bulmasını, yıllardır „bilinen şeyler" diye küçümsemesini ise nasıl niteleyeceğimi doğrusu bilemiyorum. (Bu yazıyı Mesut yoldaşla birlikte eleştirdik, yeniden kaleme alınmasını önerdik. Hüseyin yoldaş bir kaç önemsiz rötuş dışında yazıyı olduğu gibi bırakarak dönmüştü. Bir şey daha; *„Kürt Sorunu, Realite ve Tezler"* iddialı başlığını *„Kürt Sorunu ve Sesli Düşünceler"* olarak değiştirmişti.)

Şu „hazırlıksızlık" sorununa da değinmek istiyorum. Dönüp mektubunuza bakınız, Konferansla ilgili o inkarcı hükmünüzü bununla izah ediyorsunuz.

Konferansımıza yeterli hazırlıkla giremediğimiz, bunun ise çalışma verimimizi etkilediği bir gerçektir. Ama bu ne kadar gerçekse, birilerinin kendi yetersizliklerini temelde bununla izah etmesi, dahası, kendi „darlık"larını „hatta gerilik"lerini bir örgüt konferansına maletmeye kalkmaları da o ölçüde gericiliktir. Buradaki psikolojiyi anlayabiliyorum. Bu kendi gerçeğinden kaçmaktır. Bu kaçışta ısrar edildiği ölçüde, kaçınılmaz son yalnızca acı bir tükeniş olacaktır. Konferansta başarısız olduklarına inananlar bir parça gerçekçilik, bir nebze alçakgönüllülük gösterip daha nesnel nedenlere bakmalıdırlar. Hiç bir şey kaybetmeyecekleri gibi kendilerini gelecekte başarıya götürecek yolu ve olanakları bulmuş olacaklar böylece.

Bu konferansa iki yoldaş gerçekten ve kelimenin tam anlamıyla hazırlıksız katıldılar. Dahası örgüte bile Konferans kapısının hemen eşiğinde katılmışlardı. Nadir ve Mesut yoldaşlardan sözediyorum. Mesut yoldaş değil gündemimizi, Konferansın kendisini bile burada, toplantıya on gün kala öğrendi.

Hiç bir hazırlığı yoktu. Buna rağmen, „önemine ve ciddiyetine uygun bir hazırlığa" girilmediğinden yakınılan, „Tarihsel Sorunlar"a ilişkin tartışmaları sürükleyen bir kaç yoldaştan biri oldu. Dahası bu hazırlıksız iki yoldaş, Nadir ve Mesut, Konferansın en göz dolduran, en verimli üyelerinden ikisi oldular. Bu nedenledir ki oy hakkından yoksun girdikleri Konferanstan MK üyeleri olarak çıktılar. „Hazırlıksızlık" kalkanının arkasına saklanmak kolaycı eğilimine karşı bu iki yoldaş örneği ne kadar açıklayıcı değil mi? Bir başka açıklayıcı örnek daha var. İçinizden biri Konferansın '90 yazında yapılmasından yanaydı; hazırlıktan sözedenleri küçümsüyordu, Konferansın sonbahara kalması ihtimalinden rahatsızlık duyuyordu. Hazırız, gündemimiz de bellidir, ne duruyoruz, deyip duruyordu. Dahası hazırlanmak için iki ay öncesinden geldi. Özellikle tarihsel sorunlar üzerine, Ahmet ve Ceren'le birlikte, elimdeki kendisinin ve Ceren yoldaşın tuttuğu notlardan bugün görebildiğim kadarıyla, oldukça verimli geçmiş bazı ön tartışmalara da katıldı. Sonucu herkes biliyor. Kendi kişisel katkısı zayıf kaldı diye koca bir örgüt konferansını „gerçekçilik" adına mahkum edenler, „gerçek budur" diye haykıranlar, iş kendi kişisel gerçeklerine geldiği zaman başka türlü davranabiliyorlar. İbret vericidir.

İçimizde bir örgütsel platforma katılmayı lise bitirme sınavlarıyla karıştıranların varolması ne kadar acı. Konferans gündemimizi yeni ve beklenmedik şu veya bu olay ya da sorun değil, dört yıllık gelişmemize damgasını vuran tüm sorunlardı. Örgüt Konferansı 3-4 aylık bir ön hazırlığın değil, 3-4 yıllık gelişme ve birikimimiz üzerinde yükselebilirdi. Verimimiz ya da verimsizliğimiz temelde buna bağlıydı, herhangi bir ön hazırlığa değil. Hiç bir ön hazırlık bizimki kadar yüklü bir gündemi kucaklayamazdı. Tarihsel sorunlar sözkonusu olduğunda bu özellikle geçerlidir. Eğer geçmişten beri oluşagelen bir birikim ve düşünce oluşturma süreci yoksa, Konferans öncesinde Troçki ya da Stalin üzerine bir kaç ön kitap okumak tarihsel sorunlar bahsine kimseyi hazırlamış olmazdı. Tersine bu sakıncalı bile olabilirdi. Zira aceleyle okunmuş, üzerine düşünmeye doğru dürüst vakit bile bulunamamış bu kitaplardan alınma bölük pörçük bazı önyargıları bir örgütün Konferansına yansıtmaya yolaçabilirdi.

Son bir söz. Biz dinamik bir mücadele örgütü olarak kalacaksak eğer, bugün EKİM yarın partimiz, hiç bir konferans ya da kongresine yeterli bir hazırlıkla katılamayacaktır. Her konferans ya da kongresi, temelde, bugün EKİM'in yarın Partinin, normal siyasal gelişme süreci içinde oluşturduğu birikimi yansıtacaktır yalnızca. Böyle düşündüğüm içindir ki, „toplam bir hazırlıksızlık vardı" tespitinizi kendi şahsım adına kesin bir biçimde ve şiddetle reddediyorum. Böyle bir mazerete ihtiyacım yok. Ben EKİM Konferansına, bir EKİM üyesi olarak, dört yıldır hazırlanıyordum. Eğer buna rağmen verimsiz olduğumu düşünen varsa, bunu düzeyimin geriliğine, birikimimin zayıflığına, ya da kendimi ifade etmemdeki yeteneksizliğime bağlamalıdır. Hazırlıksızlık gibi estetize edilmiş açıklamaların arkasına saklanmayı kendi payıma anlamsız bulurum. Açıklık, dürüstlük, gerçekçilik, EKİM'in üstün meziyetleri olageldiler, onlara sadık kalmak isterim. Kelimenin tam anlamıyla hazırlıksız olan, zira EKİM'e hemen Konferans öncesinde katılan iki yoldaşı, Konferansın en verimli üyelerinden ikisi oldukları için, kutlamayı da bir borç sayıyorum.

Devrimci örgüt yaşamında konferans ya da kongrelerin anlamı ve önemi

Dördüncü ve son hükmüme geçiyorum. Mektubun sahipleri bir örgütün yaşamında bir Konferansın, onun değerlendirme ve kararlarının, taşıdığı ilkesel anlam ve önemden habersizdirler. Böyle olmasaydı eğer, örgüt iradesini yansıtan ve **örgütün bir sonraki dönemini** bağlayan bir platformun sonuçlarına karşı, „istediğimiz gibi olmadı, onu geçip sonraki işlerimize bakalım" demek hafifliğini göstermezlerdi. Kim bunu diyenler? Hangi hakla, hangi cüretle, bir örgütün en üst platformuna çizik atmak hakkını kendilerinde bulabiliyorlar? Bu aynı Konferans tarafından yalnızca bir sonraki konferansa kadar görevlendirilen yönetici organın bazı üyeleri!

Ve siz böyle davranabilen yoldaşlar, kalkmış bir de „tarihsel sorunlar"ın anlam ve öneminden sözediyorsunuz. Ezbere konuşuyorsunuz! Bana kalırsa bu „tarihsel sorunlar" oyuncağıyla daha az oynayın, ama anlam ve önemi üzerine daha çok düşünün. Tarihsel deneyimlerden bunca bahsedenlerin, dört yıllık bir sürecin ardından gerçek bir demokratik temsille toplanmış, bir örgütün istek ve iradesinin yansıyıp oluştuğu bir üst platformu bu kadar kolay hiçlemeleri, bir başka kara mizah örneğidir. Eğer

şimdiden böyle yapacaksanız tarihsel sorunlar, tarihsel deneyimler sizin neyinize? Zira siz tam da „tarihsel deneyim"in parti yaşamında sergilediği aynı olumsuz çizgi ve davranış biçimlerini, üstelik gülünç bir tarzda bizzat kendiniz izlemek eğilimindesiniz. EKİM I. Genel Konferansı'nın sonuçlarına çizgi çekmek tümünüzün gücünü ve iradesini aşar. Bu sonuçları ancak ve yalnızca bir kez daha örgüt iradesinin temsil edildiği yeni bir konferans şu veya bu biçimde değerlendirebilir, onaylayabilir ya da mahkum edebilir. (Bu konuda size tartışmanın devamında ve özellikle „KH" ile ilişkiler bahsinde de hatırlatacaklarım olacak, şimdilik biraz sabır!)

Mektubunuz örgütümüzün geniş bir temsiline dayanan Konferansımızın dört haftalık çalışmasının sonuçlarından şöyle sözediyor:

„Konferansta yapılan tartışmalarda ortaya çıkan ürünlerde abartılacak düzeyde bir yenilik yoktur. Öteden beri bilinen şeylerdir?" (S.2)

Konferansta „kekeme" kesilenlerin, ortaya anlamlı hiç bir şey koyamamanın ezikliğini yaşayanların, hele bir de kişilik bunalımı içindelerse, o Konferansın sonuçlarından kaçmasını, hatta ondan kinle sözetmesini insan yine de anlayabilir. Peki ama öteki üç yoldaşın ölçü ve seviye tanımayan bu tür sözlerin altına imzalarını atmalarını nasıl anlamak gerekir?

Kötü bir sınav verdiniz yoldaşlar. O mektubun ayıbını ve utancını uzun bir dönem omuzlarınızda taşıyacaksınız.

Eski politikaya yeni...

(Baştarafı s.10'da)

burjuvazinin başka da bir çaresi yoktur. Bu çelişki, onun başını yiyecektir. Burjuvazi bunun da farkındadır. Üstelik kendi mezar kazıcısı ayakta ve kendinin mezarını kazıyor. Burjuvazi bu kabusu her gün, her saat görüyor. Ancak işçi sınıfına tarihsel devrimci rolünü gerçekleştirmesinde önderlik edecek komünist bir işçi partisinin varlığı koşullarında bu kabus gerçekleşebilir. Komünistlerin burjuvaziye yapacakları en büyük iyilik de onu bu kabustan böylelikle kurtarmak olacaktır. Tabii Asar-ı Atika müzesine göndererek.

Bir Türk-İş Genel Kurulu daha tamamlandı. Ama işçi sınıfının tüm sorunları hala çözüm bekliyor. „İşçilerin Sınıf Partisi" talebinin ilk olarak Mustafa Özbek'ten geldiği düşünüldüğünde, burjuvazinin içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulabilmek için herşeyi yapabileceğini akıldan çıkarmamak gerekiyor. Yine de bu kongre işçi sınıfının özlemlerine ve ihtiyaçlarına cevap veremeyeceğini de gösterdi. Bir Mustafa Özbek, Enver Toçoğlu, Şemsi Denizer vb.leri işçi sınıfı tarafından sınanmış ve notları verilmiş sendika ağalarıdır. Bu haliyle Türk-İş sınıfa hiç bir şekilde güven verememektedir. Ama öte yandan bir kısım delegeler de işçilerdir. „Sınıf partisi" istemleri bir ölçüde tabanın istemleri olarak değerlendirilebilir. Bu açıdan bakıldığında, komünistler açısından sınıfla ve onun öncü unsurlarıyla birleşme çabalarının günümüzdeki önemi daha da açığa çıkmaktadır ve olanaklarının arttığı dikkate alındığında enerjinin yeterli olmadığı da görülmektedir. İşçilere „Dayanışma" türü bir partinin değil, düzeni yıkacak devrimci bir sınıf partisinin gerekli olduğu olaylar tarafından da doğrulanacaktır.

Yeter ki biz üzerimize düşeni yapalım.

Çelik ATEŞ

Teori ve Program Sorunları

EKSEN Yayıncılık

MK Tutanaklarından-Mart '92

Solda çözülme ve EKİM'in misyonu

Mesut yoldaşın konuşması

Parti konusunda bizim başından beri belli bir kavrayışımız var. Parti sorununu devrim ve iktidar sorununun en önemli unsuru, devrime ve iktidara yürümenin biricik aracı olarak değerlendiriyoruz. Partileşme süreci üzerine de genel yaklaşım düzeyinde belli bir açıklığa kavuştuk. Aslında bu yaklaşımlar hem son derece geneldir hem de son derece önemlidir. Çünkü bizim kopuşumuzun anahtarı bir ölçüde burada yatıyor. Partiyi teorik-politik-örgütsel bir süreç olarak tanımlamak, partinin çeşitli unsurlarını, onun düzen karşısındaki konumlanışını, toplumsal tabanını ve ideolojik kimliğini tespit etmek; bizim ilk ulaştığımız tespitlerdir.

Parti sınıfa yönelik devrimci bir politik faaliyetin varlığıyla ancak anlam kazanabilir. Bunun içerisinde şekillenecek bir örgütsel oluşum ancak anlamını kazanabilir ve devrimin temel sorunlarını çözümlemeye yönelik bir programatik çerçeve ile anlamını kazanabilir. Tüm bunlar genel perspektifimiz içerisinde vardırlar. Özetle program oluşturmaya yönelik bir teorik çaba artı devrimci tarzda sınıfla birleşmeye yönelik bir politik çaba, eşittir bizim partileşme süreci dediğimiz sürecin kendisini tanımlıyordu.

Tüm bunlar önemli açıklıklar olmasına karşın ve bizim belli bir kopuşu gerçekleştirmemize karşın, özelde partileşme sürecinin bugünün Türkiye'sinde nasıl bir seyir izleyeceği, bizim mevcut durum içerisinde nasıl bir rotayla partileşme sürecine gidebileceğimiz konusunda yeterli bir malzemeyi vermiyordu. Tabi bunun bir unsuru sınıfla birleşmekti, bunun bir unsuru devrimci bir örgütsel varoluş yaratmaktı, EKİM bu yönde ilk adımları attı. Fakat özel olarak bizim önümüze partileşme süreci belli bir konjonktürde, daha doğrusu birliğe bağlı olarak partileşme süreci belirli bir konjonktürde ortaya çıktı. TK ile başlayan birlik süreci bizim birlik politikamızın da içinde şekillendiği bir süreçtir. İlk başta biz birlik başyazısında, bu birlik sürecindeki ayrımların silikleştirilmesine yönelik yanlış eğilimlere karşı müdahale etmeye çalıştık, ama bu başyazıda dahi bir şeyin ipuçları vardı. Deniliyordu ki, bu ayrımlar belirli nesnel temellerden oluşmuştur. Fakat gelinen bu noktada bu nesnel temellerin artık ortadan kalkmaya başladığı görülüyor. Dolayısıyla aslında partileşme sürecine giden bir birliğin oluşması açısından bugün nesnel imkanlar var. Neydi bunlar? Çağdaş popülizmin ve modern revizyonizmin, gerek ulusal gerek evrensel dayanaklarının ortadan kalkıyor olması; işçi hareketinde bir canlılığın, gittikçe radikalleşme eğiliminin ortaya çıkması; ve toplumsal dayanaklarının yitiren, özellikle de devrimci popülist akımların işçi sınıfıyla can havliyle de olsa birleşmeye yönelik bir performans göstermesi; bunun çelişkili bir süreç olduğunu ve bu çelişkili süreç içerisinde ileriye yönelik güçler oluşturulabileceği 4. yıl başyazısıyla çok daha somut olarak konuldu, bunun ipuçları birlik yazısında olmakla beraber.

Bir başka boyut daha vardı; Platform Taslağı ile başlayan süreç. Burada da kendi dışına biraz daha geniş bakma olayı vardı. Özellikle de içinden çıkılmış bulunan kesimin henüz ciddi oranda parti güçleri oluşturduğunu ve buranın da ileriye çıkabilmek için en temel kanalı oluşturduğu gibi.

Aslında bizim TK'la girdiğimiz birlik süreci, ya da TK gibi bir olgunun ortaya çıkması, *Platform Taslağı*'ndaki bir saptamanın gittikçe belirli açılardan düzeltilme ihtiyacı duyulmasına vesile oldu. TK nedir? onu tanımlama ihtiyacı, özellikle reformist kesimden belirli güçlerin ortaya çıkabileceğine yönelik edinilmiş verilere dayanan kanıt, bu akımın da geçirdiği iç evrimi ve bugünkü anlamını sorgulamaya yöneltti. Bu akımların özellikle ideolojik-teorik argümanlar noktasında marksist kavramlara daha yakın gözükmesi, artı sınıf içerisinde belirli bir güç olması ve belirli bir sınıf perspektifinin olması, özellikle de modern revizyonizmin etkilerinin azalmaya, ya da böyle bir bozucu odağın ortadan kalktığı bir dönemde bu akımın da kendi içinde iç arayışlara yönelebileceği ve buradan da marksist, partinin potansiyellerinin çıkabileceği yönde bir vurguyla düzeltildi.

Bu düzeltme bence genel açıdan doğru bir tespitti. Ama varolan gerçeği, kendi iç evrimi içerisinde bütün ayrıntılarıyla gözeten bir unsur da taşımıyordu.

Esasta nesnelliği şuraya dayanıyordu; bir TK, bir Gelenek olayı vardı, bir de 70'lerden sonra reformizmden devrimci hareketlere doğru kopuş yaşayan hareketler vardır. Bu hareketlerin bir kısmı az çok devrimci bir tavır gösteriyorlar ve örgüt anlayışları vardır. Diğer bir kısmı da marksist kavrayış açısından belirli bir noktayı temsil ediyorlar. Bu temel açıdan doğruydu, ama bence TK'yla girdiğimiz birlik sürecinin son derece güncelleşmesi ve somut bir durum haline gelmesi, bugünkü imkanların arkaplanı hakkında, bence belirli beklenti yanlışlarına yolaçtı ve bu beklenti yanlışlarının kendisi 4. yılbaşyazısında ifadesini buldu ve başka bazı yoldaşların da bu kesimin yaklaşımına ilişkin ya da bu kesimin geçirdiği iç evrime karşın farklılıkları belirgin bir biçimde önemsizleştirmeye yönelik yazılarında ve çabalarında ifadesini buldu.

Konferans bu açıdan bence temel perspektifimizi değiştirmeye yönelik birçaba değildi. Konferansın yaptığı tek şey o gün ortaya çıkmış gerçeği içerisinde, KH nezdinde birlik sürecimizi değerlendirme ve bu kesimlerin ifade ettiği anlamı yeniden tanımlamaktı gelişen süreç ışığında. Konferans bunu gerçekleştirdi ve geçmiş temel perspektifi tümüyleonayladı bunun dışında. Konferansın yaptığı şey yalnızca bu kesimlerin politika ve örgüt konusunda zayıf oldukları, dolayısıyla da bu yöne bir vurgu yapılması gerektiği oldu. Konferansın içerisinde farklı kanallara nispeten daha fazla önem verme eğilimi olmasına karşın, bence de konferansın genel eğilimi bu anlayışları onaylayan düzeyde değildi.

Birlik politikasını bir kesim üzerine dayandırma anlayışını ya da daraltma anlayışını, konferansta net bir şekilde böyle formüle edilmedi, ama böyle bir eğilim vardı, ama böyle bir eğilimi konferans kabul etmedi. Genelde birlik politikasının doğruluğunu kabul etmekle beraber, bence konferansın EKİM'i merkeze koymasında ya da EKİM'in misyonuna vurgu yapmasının ardındaki gerçek de şu idi; gerçekten tarihsel olarak oluşmuş belli ayrımların, salt modern revizyonizmin ve çağdaş popülizmin etkisinin kalkmış olması ve küçük burjuva zeminin ortadan kalkmış olmasıyla, en azından kısa sürede bu akımların ileriye çıkması için elverişli bir zemin yaratmıyordu. Bu akımlar belli bir nesnellikte oluşmalarına karşın bunların getirdikleri belli gelenekler ve zayıflıklar vardır.

EKİM bu zayıflıkları aşmıştır, bu anlamda ilk müfrezedir ve şu andaki tek müfrezedir. Bundan sonraki birlik politikasında bu akımların bu zayıflıklarını gözeten ve bu zayıflıklarını ısrarla aşmasına çabalayan bir birlik politikası izlenecektir. Reformizme karşı bu onların örgütsel ve politik açıdan zayıflıklarıdır. Popülist akımlara karşı da daha çok onların genel popülist anlayışının eleştirisi, işçi sınıfından uzaklıkları, sınıf bakışından uzaklıklarının vurgulanmasıdır. Her adımda somut duruma göre, hem genel düzeyde hem de çıkabilecek somut durumlarda bu akımların taşıdıkları temel zayıflıkların aşılmasına özel bir önem vermek, dolayısıyla bizim birlik politikamız açısından öne çıkarılan bir şey oldu. Dolayısıyla EKİM sadece parti potansiyellerini tespit etmek değil, sadece bugün için parti potansiyellerini çok geniş kesimlerde oluşturmayı ifade etmek değil, aynı zamanda bunları ortaya çıkartmaktan öte ayrıştırmak ve belli bir zemine çekerek onlarla birleştirmek gibi bir misyonu kendisine biçiyordu.

Ben konferans kararının bütün bu unsurları taşıdığını ve bütün bu süreci konferans iradesine net ve doğru bir biçimde ifade ettiğini söylüyorum. Vurgu değişiklikleri denilen şeyler bunları kapsamaktadır. EKİM'in özel misyonuna vurgu yapılmaktadır. Parti güçlerini ayrıştırmaktan veöylece birleşmekten bahsedilmektedir. Geniş bir potansiyel olduğuna yönelik konferans kararlarında gene vurgu vardır, sol hareketin evriminin değerlendirilmesi ve bugün neden parti potansiyellerinin en geniş düzeyde çıkabileceğine yönelik tahlilimizin konferans kararlarında da yer aldığı görülür. Dolayısıyla bir vurgu farklılığını kabul etmekle beraber, bu vurgu farklılığının konferans iradesini yansıtan bir durum olduğunu düşünüyorum.

Hem genel perspektifi hem de bizim özel birlik sürecimizi, partileşme sürecine bağlı olarak ifade ettikten sonra, konferansla birlikte, öncesinde, ama konferansla birlikte resmilik kazanan bizim partileşme sürecimize ilişkin somut tespitlerimizin, dolayısıyla bu genel perspektifi özelleştirmeye yönelik bir takım tespitler de yaptık. Bunları şu şekilde ifade etmek mümkündür:

1- Teorik-ideolojik gelişme partileşme sürecinin temel halkasıdır.

2- Bunun yanısıra sınıfın öncü kuşağıyla birleşmek gerekir.

Ve ancak bu ikisinde gösterebileceğimiz performansa tabi olarak bir birlik politikası da, bizim partileşme sürecimizin bugüne uygulanmış şeklidir. Gerçekten o zaman bizim teorik-ideolojik

gelişmenin partileşme sürecinin temel halkasını oluşturuyor diye tespit etmemizde belirli bir mantıksal arkaplan vardı. Bahsettiğimiz şey, yani modern revizyonizmin, çağdaş popülizmin çöküşü, yalnızca bu akımların değil, aynı zamanda bizim geçmiş birikimimizin tümünün de çöküşü anlamına geliyordu. Çünkü neticede geçmiş birikimimizin şu ya da bu biçimde popülist bir deformasyona uğraması ile de beslenen bir süreçti bu. Bütün bunlarda bir aydınlığa kavuşmadan, ne sol hareketin bugün yıkımına temel olan nedenleri, evrensel kaynakları açıklayabiliriz, ne de onun gerçekten küçük burjuva popülist karakterini, nedeonu yeni bir ideolojik şekillenmeye yönelik bir motivasyon sağlayabiliriz. Bütün bu hareketlerin aynı zamanda özellikle de ideolojik kaynaklarıydı bunlar; Marksizm olarak ortaya koydukları kavrayıştı.

Dolayısıyla birlik politikası da buna bağlı olarak şekillenecek bir şeydi. Özellikle de sol hareketin kendi ideolojik kaynaklarını sorgulama açısından sergilediği tutuculuk ve içe kapanma gözetildiğinde, bu görevi, bu yüklerden kurtulmuş, özellikle de kendi çıkışıyla beraber Türkiye sol hareketini değerlendirmeyi, bunların evrensel kaynaklarına yönelik bir değerlendirmeyle de şu veya bu biçimde yeterli olmasa da birleştiren EKİM, dolayısıyla mevcut uluslararası ideolojik odaklardan da nispeten bağımsızlaşmış bir EKİM, bu görevli gerçekleştirmek açısından, tüm bu nedenlerle de en şanslı hareketti. Ve birliğin merkezine kendisini koymasının arkasında böyle bir temel nesnellik de bulunuyordu.

Birlik anlayışımızın bence oturduğu zemin buydu. Bu zemin aynı zamanda komünistlerin mevcut konumlarıyla, ideolojik-politik ve örgütsel alanda katettikleri mesafeyle ve mevcut güçleriyle kendi başlarına bugün partileşme sürecini halledebilecek düzeye gelmemiş olmalarıyla bağlantılıydı. Zaten bu yönde net ve somut tespitler de yapılıyordu. Bu, şurada yapılan iç doğrusal gelişimle partileşme sürecini çözemez gibi bir tartışmaya varmadı, tartışılan şey farklı bir şeydi. Bugün gerçekten belirli akımlar eğer kendi tabanlarını yitirmişlerse ve buradan ileriye çıkacak unsurlar varsa, biz de mevcut güçsüzlüğümüz içerisinde, sorunların bu şekli içerisinde, bu unsurlarla birleşmek zorundayız. Çünkü parti sorunu güncel bir sorundur ama biz mecut konumumuzla parti sorununu kendi başımıza da şu anki halimizle halledecek durumumuz yoktu. Dolayısıyla birlik, partileşme sürecini hızlandıracak bir olay olarak değerlendirildi. Orada diğer akımlar konusunda yapılan tespitler bence nettti.

Marksist çevreler kavramı da bu çerçevede düşününülmek durumundadır. Bu aradaki ayrım noktalarını silikleştiren ya da bugün KH dışında somut bir birlik muhatabı seçen yaklaşım değildir. Marksist çevreler kavramı da, her bir yoldaş, kullanan yoldaş farklı anlamlar vermekle beraber, hepsinin ortak özelliği, bunların henüz ortaya çıkmamış, ama ortaya çıkma ihtimali olan, yani potansiyel güçler olduğu idi. Bu potansiyel güçler hakkındaki yapılan tanımlamaya dayanıyordu.

Dolayısıyla bizim dışımızda marksist bir zeminde hareket eden hareketlerin varlığı gibi bir tespite dayandığını ben zannetmiyorum. Bizim birlik anlayışımız da böylesi hareketlerin tespiti üzerine oturmuyorudu. Böyleolsaydı eğer, zaten bu hareketler somutolarak bizim birlik perspektifimizin muhatapları olurdu. Ama dün de bugün de, eğer sayıldığında, KH dışında bizim somut bir birlik muhatabımız yoksa, konferansın da öyle bir değerlendirmesi yok demektir. Onun doğal sonucu çünkü, o hareketleri birliğimizin muhatapları olarak belirmek olurdu.

Biz önümüze belli görevler de koyduk; tabi partileşmeanlayışımızı bu özel süreçte tamamladıktan sonra. Neydi? Teorik-ideolojik bir atılım yapacağız. İki, sınıfla birleşme görevimizi önümüze koyacağız, bu doğrultuda örgütsel ve politik faaliyetimizi yetkinleştireceğiz. Somut politikalar tespit edeceğiz ve devrimci bir örgütsel-politik faaliyetle sınıfla birleşmeye çalışacağız. Nitekim bunun sorunlarını da tartışmak konferansta, partileşme süreciyle doğrudan bağlantılı olamasa da. Üç, ulaştığımız sonuç doğrultusunda, biz KH ile birlik çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bu kavrayışın ben bizim özelde birlik sorunumuza bakışımızı ve KH ile de birleşme çabamızın özelleşmiş bir birlik politikamız olduğunu söylüyorum. Konferans bu çabanın geçmişini değerlendirmiş ve gelecekte nasıl yürütüleceğini tespit etmiştir. Bu yönde bizim partileşme sürecine yönelik konferansın önüne koyduğu ivedi görevler bunlardı.

Bir yıl içerisinde bu görevlerden biz hangi adımlarıatabildik? Bugün somutolarakortayaçıkıyor. Bubir yıllık süreç, konferansımızınönümüzekoyduğu ve bence böyle tanımlanmamasına rağmen, ki öyle tanımlanmasına gerek yok, partileşme süreciyle doğrudan bağlantılı görevlerin başarılması doğrultusunda, son bir yılımız önemli ölçüde kayıp bir yıldır. Etkin bir politik faaliyet oluşturamadık. İstediğimiz düzeyde bir teorik çaba gösteremedik.

Ve somut birlik muhatabıyla da birlik süreci de gelinen noktada başarısızlığa uğramış bulunuyor. Ama ben burada anlayış düzeyinde bir kendiliğindenciliğin olduğunu zannetmiyorum. Sürecin kendi dinamiğinden kaynaklanan bir kendiliğindencilik vardır.

Bir, ortaya somut sorunlar çıkıyor; bu somut sorunları kavrama ve buna müdahale etmeden kaynaklanan, son derece doğal ve her zaman olacak bir mahsurumuz vardır. İki, bundan çok daha önemli olarak, bizim iç sorunlarımızdan kaynaklanan ve konferansımızın öne koyduğu görevleri getirememek anlamında bir şey vardır. Ama görevlerin tanımlanmaması doğrultusunda bir kendiliğindencilik yoktur. Aynı zamanda gerek konferansımız gerekse bu hareketin metinleri, anlayışı, teorik çabayı da, partinin programatik temelini oluşturmak doğrultusunda bir çaba olarak tespit etmişti. Teorik Yayın Organı'nı bunun bir aracı olarak çıkarmaya karar vermiştir. Geçen son bir yıl içerisinde ben gene de en anlamlı işlerin bu yönde yapıldığını düşünüyorum. Konferans kararlarının kaleme alınmasının, herşeyden önce 7-8 aylık bir süreçte gösterdiği teorik bir performanstır, teori çabadır. Hareketin programatik sorunlarına ilişkin teorik bir çaba olduğunu, doğrudan bununla ilişkili bir teorik çaba olduğunu düşünüyorum. Nitekim teorik alanda ilk yayın da çıkmıştır ve buna ilişkin tespit edilen konular da, programatik çerçevenin temel unsurlarına yönelik konulardır. Bu açıdan sadece gereken görevleri gereken zamanda yerine getirememekten kaynaklanan bir eksiklik olduğu, ama anlayış düzeyinde bir kendiliğindenciliğin olduğunu kabul etmiyorum.

Şöyle bir iddia yoktur, ama bir yoldaşın konuşmasmda geçti; elbette tarihsel sorunları tümden halletmek ve programatik sorunları bunun üzerine oturtmak gibi bir iddia yoktur. Böyle bir çaba gerçekten süreci kendiliğindeciliğe bırakır. Ama bütün programatik sorunları, tarihsel sorunların deneyimi ışığında, onu gözeterek, mümkün olduğunca geçmişi bu yönde eleştirerek, yeni bir temel oluşturmaya çalışarak ele alma perspektifi vardır. Bunun kendisi zorlu bir süreçtir. Ama böyle bir çaba olmadan da biz gerçekten partinin programatik temellerini oluşturamayız, süreci bir ölçüde kapalı bir devre bir sürece ve belki çok daha doğrudan anlamıyla kendiliğindenci bir sürece teslim etmiş oluruz. Çünkü yaşanmış bir süreç vardır; yaşanan sürece bilinçli bir müdahale gerekiyorsa, bu süreci bilince çıkarabilmek gerekir. Geçmiş programın ana unsurlarını bir biçimde yazıp tekrar etmek, bugün bence bir hareketin beyninde ortaya çıkabilecek ciddi bir sakatlanmadır. Süreci anlayarak müdahale etmeye dayanmadığı ölçüde de hareketimizin kendiliğindenci bir sürece girmesini dekolaylaştıracak bir etkendir.

Biz profesyonel devrimci diyoruz, ama profesyenel devrimcilik konusunda dahi, ya da böyle bir örgütün profesyonel devrimci çekirdeğinin nasıl oluşturulacağına dair, bu tarihsel deneyimi gözetmeden geçmişin bildik kalıplarıyla -belli bir işlev görmüş olmasına rağmen artık belli kalplar haline dönüşmüş olan kalıplarıyla- hareket edemeyiz. Bütün bunları da gözetmek gerekiyor.

Yapmamız gereken, genelde birlik politikasının kendi geçirdiği iç evrimi değerlendirmekten ziyade ya da bizim partileşme anlayışımızın geçirdiği iç evrimin kendi içinde ve bu vurgu farklılıklarını tespit ederek değerlendirmekten ziyade, bugünkü Türkiye sol hareketinin, bugün işçi sınıfına müdahalenin temel sorunlarının tartışıldığı bir zemin içerisinde yeniden ele almak gerekiyor. Biz bundan sonra birlik politikamızın ne olacağı yönünde bir saptamaya herhalde bugün Türkiye sol hareketinin içinde bulunduğu durumu anlamak, buna yönelik müdahalemizin nasıl olacağını tespit etmek temelinde ulaşabiliriz.

Gerçekten devrimci hareketinin bugün durumu nedir? Bizim açımızdan birliğin bugün muhatabı olabilecek güçleri var mıdır? Ya da hangi hareket içerisindeki arayışlar ileriye yönelik bir arayış görüntüsü taşıyor? Ya da hangi hareket içerisindeki arayışlar geriye dönük bir nitelik taşıyor? Ya da devrimci harekette bugün 1987,'88,'89 hatta '90'daki ileriye çıkma potansiyeli var mıdır? Biz bir tespit yaptık, buradan parti güçleri çıkacaktır; buradan marksist proleter devrimci harekete sıçramak isteyen güçler çıkacaktır. KH dışında tutulursa, geçen 2-3 yıllık süreç böyle bir oluşumun ortaya çıkmadığını da gösteriyor. Bunun nedenlerini kavramak gerekiyor. Ben bunun temel nedeninin, bu hareketlerin gerçekten bir ideolojik boşluğa düştükten sonra, ideolojik açılımı ya da sorunları anlama konusunda bir iradeyi gösterememelerini, dolayısıyla bugün yapılan tek şeyin, eski örgütsel yapıların elde tutulmaya çalışılması gibi oldukça apolitik ve bu hareketleri geçmiştekine göre daha mezhepsel bir yapıya sürükleyen ve bu mezhebi koruma eğilimini tazyik eden bir durumdan dakaynaklandığını düşünüyorum. Özellikledevrimci

hareketin önder kesimlerinde bugün temel saik, hareketin sorunlarını, tarihsel sorunları ve Türkiye'de işçi sınıfının ve Kürt hareketinin sorunlarını anlayıp buna müdahale etmekten ziyade, gittikçe mevcudu korumak, artan iç krizleri bir takım metodlarla yönetmek olarak düşünüyorum. Bu hareketler büyük ölçüde iç tartışmalara ve kısır tartışmalara gömülmüş durumdalar. Bu hareketler açısından bir kilitlenmelidir. Bu kilitlenme tabandaki hoşnutsuzluğu arttırıyor; bütün mevcudu koruma eğilimlerine rağmen taban erozyonunu engelleyemiyor. Ve bu bir çöküş ve dağılma süreci olarak yaşanıyor.

O tespite katılıyorum. Burada gerçekten EKİM'in oynayabileceği ideolojik ve politik performans belirleyici bir rol oynuyordu. Yani özel birlik görüşmelerine göre, ya da özel birlik muhatapları tespit etmeye göre, EKİM'in dikkatini ideolojik sorunlara ve politikanın sorunlarına daha fazla yöneltip, ideolojik alanda belirli görevlerini yapabileceği oranda, bugünkü güçleri ölçüsünde ne derece yapabiliyorsa, bunu yapmaya yöneltmesi çok daha belirleyici birönem taşıyordu. Biz bunu bir yıl içerisinde yapamadık, ama yapamamışolmamız şunu anlatmıyor bence. Bizim yapabileceğimiz bu kadardır, bunu anlatmıyor bence. Bir yıl içerisinde bizim neden belirli alanlarda belirli atalet içerisine girdiğimiz açıktır. Bu sorunlar tartışıldığı zaman çok daha net bir biçimde görülecektir. Biz varolan güçlerimizi etkin bir biçimde kullanamayan bir hareketiz. Buna rağmen bugün hala bir ilgi odağıyız, kelimenin tam anlamıyla bir çekim merkezi olmamamıza rağmen. Bu güçleri harekete geçirdiğimizde, bugün yapabileceğimizden daha çok şey yapabileceğimize ben inanıyorum. Ama elbette ki sorunlar çok ağırdır, bunların hafifletilebilmesi mevcut güçlerin yine bir şekilde birleştirebilmeye de bağlıdır. Bu sorunlar kısa sürede halledilebilecek sorunlar da değildir. Bizim yapabileceğimiz şey, özellikle ideoloji kalanda yapabileceğimiz şey, bu sorunların üzerine gittiğimizi ve bu sorunları çözme kudreti gösterebilecek bir hareket olduğumuz imajı yaratabilmektir bugün. Bundan çok daha ötesi zaten beklenemez. Bunun güç sınırlılığıyla bir ölçüde bir ilgisi olmasına rağmen, sadece güç sınırlılığıyla da açıklanacak bir şey olduğunu düşünmüyorum.

Sorunların çok ağır olduğu birdönemde EKİM önüne bir hedef koymuştur ve bu hedef gerçekçi bir hedeftir. Bu hedef gerçekleştiği ölçüde de parti potansiyellerini birleştirmek konusunda, ben yine de ciddi bir adımın atılmış olacağına inanıyorum. Bu olmadığı müddetçe, biz bir odak olarak öne çıkamadığımız ölçüde, devrimci hareketteki dağılma da sürecektir. Bu dağılma süreçlerine bizim müdahale etme imkanlarımız azalacaktır. Marksist aydın potansiyeli daha çok entellektüelizme gidecek, örgütçü dediğimiz kesim ise daha dar bir örgüt pratiği içerisinde kendisini tüketecektir.

Bunları birleştirebilmek gerçekten bir güç işidir. Ben burada belirli öncelikler yapılabileceğini düşünüyorum. Bir yoldaşın ifade ettiği bir şey vardır. Marksist aydın potansiyeline özel bir dikkat göstermek gerekiyor. Bunlarla birleşmeye çalışmak gerekiyor. Bunları ilerletmeye çalışmak gerekiyor. Bu noktada ben daha gerçekçi olunması gerektiğini düşünüyorum. Marksist aydın potansiyeli olarak tanımlanan kesim, vurguları açısından bize daha yakın görünmesine karşın, tarih hep göstermiştir, bizim yaşayacağımız süreç de farklı olmayacaktır. Biz bir politik odak olamadığımız sürece bu kesimi çevremize toplayamayız. Özel olarak onları ileriye çekmek ayrı bir şeydir, birlik olarak bizim onları gündemimize almamız ayrı bir şeydir. Birinciye ben katılıyorum, ama ikinciyi hem gerçekçi bulmuyorum, hem olduğu ölçüde de EKİM'in bugünkü konumuyla ifade ettiği potansiyeli, yani odak olma potansiyelinin önemli ölçüde dejenerede olabileceğini inanıyorum. Biz bunları özellikle politik alanda, örgüt alanında zayıf olan, illegalite fikrinden belirli bir uzaklığa sahip olan bu insanları ancak güçlü bir illegal örgütle çekebiliriz. Aksi takdirde bunların hareketi yönlendirme, kendi eğilimleriyle yönlendirme olasılıkları da çok güçlüdür.

Bu noktada bence bugünkü mevcut durumu değerlendirmek, bunu kavramaya çalışmak ve bunun üzerine geçmiş birlik politikasının da değerlendirilmesi üzerine, biz birlik politikasını yeniden belirlemek durumundayız. Beklentilerimizi yeniden ve gerçekçi bir şekilde saptamak durumundayız. Gerçekten bugün sol hareket nedir? 3-4 yıldır biz marksist-leninist müfrezeler çıkacaktır diyorduk, neden çıkmıyor? Genel bir bakışımız ve beklentimiz vardı, sol hareketin kendi iç evrimini ve onun ideolojik ve toplumsal dayanaklarını değerlendirme zemini üzerinde gelişen ve bu toplumsal ve ideolojik dayanakların artık kalktığı tespitiyle bütünleşen geniş bir birlik anlayışımız vardı. Bu perspektifin genişliğine ya da olgunun tahlilinin doğruluğuna ilişkin bir şey söylemek gerekmiyor, bu olgular ve tahliller doğrudur. Ama bugün ortada somut bir manzara vardır, çok açık bir manzara

vardır. Bunu değerlendirmek ve bunun üzerine gelinen yerde süreci anlamak durumundayız. Gerçekten reformist kanal denilen kanal bitmiştir. TİP, TSİP, TKP bitmiştir. '70'lerde bunlardan kopuş yaşayarak ileriye çıktığını söylediğimiz gruplar, bu anlamda bizim parti potansiyeli çıkacağını düşündüğümüz gruplar, TKP-B ve İşçinin Sesi bitmiştir, tasfiye olmuştur. Geriye hiçbir ilerici devrimci miras bırakmadan açık bir yozlaşma süreci yaşamıştır.

Marksist aydın potansiyeli diye tanımladığımız TK hareketi, ki (Y) nezdinde simgesini buluyor, bugün geldiği yer ve akıbeti bellidir. Bugün geldiği yerle (Y)'nin aydınların temel zaafları konusunda ve bizim onları nasıl kazanabileceğimiz konusunda, sadece tarihten değil, kendi bugünümüzden de belli bir ders çıkarmamız açısıdan anlamlı bir noktaya geldiğini düşünüyorum. Bugün Marksizm dışı bir anlayışla başka bir güce yönelmiştir. Burada bir Gelenek kalmıştır. Onlar da yakından izlendiğinde, aslında artık ideolojik birliği yeniden kurmak sürecine girmişlerdir. Bu sürecin akıbeti ne olacaktır, bence muhtemelen kendi dışındaki gelişmeler tarafından belirlenecektir. Onun dışında devrimci demokrasinin diğer kanadı denilen kanattan Dev-Yol ve Kurtuluş, bugünkü liberal reformist kanadı teşkil ediyorlar, varoldukları kadarıyla.

Devrimci Sol'un pozisyonu biliniyor. Bunun dışında bir TDKP, TİKB, TKİH ve TKP-ML Hareketinden kaynaklanan bir kanat vardır. Devrimci kanat ifadesinin gittikçe bunlarla sınırlı bir eğilimi ifade ettiğini, Devrimci Sol, PKK gibi hareketleri bir tarafa bırakıyorum, bizim birlik politikamız açısından ilgi alanı olabilecek alan tanımlaması yaptığımda, bunlar vardır. Bunun dışında da, bugün yokolma süreci içerisinde olan 10 Eylül, HDÖ, TKEP vb. gruplar vardır.

Biz politikamızı bu nesnel gerçek üzerine oluşturacağız. Bu nesnel gerçeğin kendisini anlamaya çalışacağız ve buradan ne elde edebileceğimizi düşüneceğiz. Somut birlik beklentimizin burada ifadesini nerede bulduğunu tespit edeceğiz. Bu bence genel birlik perspektifine sahip olmanın dışında bir olgu değildir. Sadece bunun somut muhataplarının tespitedilmesi açısından önemlidir; bir darlaşmayı ifade etmiyor. Bizim açımızdan çok açık konuşmak gerekirse, bugün birlik potansiyelleri, bu devrimciliklerini hala koruyan gruplardır. Yani bizim geldiğimiz gelenekle sınrlı gruplardır. Somut muhatap aranıyorsa, dönüştürülecek ve ileriye çıkması teşvik edilecek güç aranıyorsa, bunlardır. Ancak bununla bütünleşen, ancak bu gerçekçi tahlile dayanan bir geniş perspektif olabilir. Aksi takdirde solun gerçek durumunu saklayan, onun temel zaaflarını saklayan ve bu ayrım noktalarını, belli ayrım noktalarını silikleştiren bir sürece dönüşüyor; sadece genelde vurgular yapmak, bu somut olgular arasında tercih yapmamak.

Bugün birlik beklentiinizin de, somutanlamda söylüyorum, ne kadar gerçekçi olduğunu da tahlil etmek durumundayız. Sol hareketin belli bir tarihi vardır. Biz bunun ideolojik ve toplumsal tabanının çekildiği zaman, bundan ileriye çıkacak güçler olduğunu da düşünüyorduk. Fakat iki şey var. Bir, kendi içinde yaşadıkları tarih bunların ayaklarına dolanmaktadır. Bir yoldaş bunlar ideolojik-teorik farklılıklar gözetmiyorlar diyor ama, doğrudur o. Ama çok önemli bir engel haline gelenek fetişizmi vardır, bir örgüt anlayışı fetişizmi vardır. Geçmişi değerlendirmek konusunda bir tutuculukları vardır, bunların kendi tarihlerinden de kaynaklanan...

Bunların ileriye çıkabilmeleri için tarihsel süreci anlamaları lazım. Tarihsel süreci anlayabilmeleri için, ilk başta kendi uluslararası ideolojik odaklarıyla hesaplaşabilmeleri lazım. Bu da doğrudan ve otomatikman kendi tarihleriyle ve kendi örgütsel kurumlarıyla hesaplaşmak anlamına geliyor.

Bunun kendisinin yarattığı şey bir tutuculuktur, ileriye çıkınama konusunda bir dirençtir ve bir tükeniştir. Dolayısıyla bunların kendi içinden kısa vadede ileriyeçıkmalarını beklemek mümkün değildir. Dün dış ideolojik odakla şekillenmişlerdi, bugün onları yeniden şekillendirecek, yeniden ideolojik bir çehre verebilecek şey de, yine bence dış ideolojik bir mihrakın olmasıdır. Bunu uluslararası anlamında söylemiyorum, kendi dışlarında da en azından onları şekillendirecek kadar güçlü bir rüzgarın esiyor olmasıdır. Örneğin EKİM gibi bir odağın varlığıdır ve göstereceği performanstır.

Ayrıca Türkiye sol hareketinin, sorunları ideolojik anlamda aşabilmek açısından da çok önemli dezavantajları vardır. Özellikle devrimci hareketlerin entellektüel kadrolar açısından çektiği sıkıntı da düşünüldüğünde, bunlara ek olarak bu zaafla da, yakın vadede kendi ideolojik şekillenişlerine göre önemli açılımlar yapma şansı yoktur. Bunların şansı önemli ölçüde kendi dışlarındadır diye düşünüyorum.

Ben kısa vadede bu kesimden de somut bir birleşme ya da somut bir proleter hareketin çıkma şansının zayıf olduğunu düşünüyorum. Böyle bir

ihtimal vardır, ama böyle bir ihtimal zaten çok doğal olarak bugün geldiği düzeyle EKİM'e yönelik olacaktır; o da EKİM'in gösterdiği performansa bağlı olarak.

Bu toplam tablo, Türkiye sol hareketinin belli bir bölümü kayıtlı olmakla beraber, belli bir bölümü, nedeni anlaşılması gereken bir takım etmenlerin belirleyiciliği altında, bir direnç göstermekle beraber, Türkiye sol hareketi bugün bir çöküntüyle karşı karşıyadır. Birlik görüşmeleri bu çöküntünün bir ifadesine, bir yansımasına dönüşmüştür. Pek çok birlik fırsatları yakalanmasına karşın bu kesimler içerisinde, adeta sadece birlik fırsatları peşinde koşan, ama iş birleşmeye gelince birleşmeyen bir tutum içerisindeler.

Çünkü yapılacak şeylerin tanımlanmadığı, müthiş bir kafa karışıklığının olduğu bir dönemde, birlik de bir ideolojik şekillenme ile, yeni bir ideolojik kimlikle veya yolaçıcı bir şey etrafında olabilir. Birliğin kendisi, sadece güçleri aritmetik olarak birleştirmek, ya da böyle algılandığı zaman da, birliğin kendisini de mümkün kılmıyor ve hareketlerin birlik deneyimleri budur. Demek ki o zaman birlik, gerçekten boşalan yeri dolduracak bir işlev görüyorsa, dolayısıyla onların ideolojik boşluklarını dolduracak bir işlev görüyorsa, bu koşullar içerisinde gerçekleşebiliyor.

Bugün bizim açımızdan sol harekete karşı özellikle yapmamız gereken görevleri, ayakta tutmak açısından, ya da onların direncini desteklemek açısından, gerçekten devrimci hareketin olumlu yönlerini ortaya çıkarmak, sadece bize ilişkin değil, genel olarak devrimci harekete ilişkin bir misyon duygusu vurgusunu yapmak, ama bu misyon duygusu vurgusunu, belli bir tarih bilinciyle ve bu dönemi kavratma çabasıyla beraber yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bunları ayakta tutabilecek tek unsur, yine de kendi dışındaki devrimci yükselişlerdir. Türkiye'de işçi hareketinin alacağı boyuttur. Bugünkü haliyle Kürt hareketi sadece bu dağılmayı hızlandıran bir etkene dönüşmüştür. Ve kendi dışlarında politik bir performans gösteren bir hareketin varlığıdır.

Bu kesimlerle birleşmenin yolu ise, genel bir birlik söylemi yapmakla yetinmeyerek, özellikle iş ve güç birliği oluşturmaktır bunlarla. TDKP, TİKB, TKP-ML Hareketi için söylüyorum. Bunların bize karşı belirli önyargıları vardı. Bu önyargıların az çok kırılmaya başladığı bir dönemde, bizim onlarla birleşebilmemizin en pratik, somut, en gerçekçi yolunun, gittikçe onlarla daha çok iş yapabilmekten geçtiğini düşünüyorum.

Genel bir birlik vurgusunun, bugün bir komünist siyasal odaklaşma yaratmanın önemi ile, öndeki görevin, komünist siyasal odaklaşma yaratmak olduğu çağrısıyla ve bu yönde, bütün devrimcilere ve komünistlere bir çağrıyla birleştirildiğinde anlamlı olduğunu düşünüyorum. Bugün hareketin en önemli ihtiyacı, ideolojik ve siyasal bir odaklaşma yaratmaktır. Birlik de bunun unsurlarından bir tanesidir. Ve bence bugün bu odaklaşmanın yaratılmasının da en fazla pratik değer taşıyan bir yöntem de değildir.

Bu yüzden önümüzdeki dönemde görevimizin, sosyalist siyasal odaklaşma yaratmak olduğunu ve bu sosyalist siyasal odaklaşmanın da yaratılmasının, iki yolu olduğunun ısrarla vurgulanması gerektiğini düşünüyorum. Biri, ideolojik performans göstermektir, diğeri de etkin bir sosyalist siyasal faaliyet yürütmektir. Bu iki unsur birleştirildiğinde, güçlerimizin yeterli olmamasına karşın, güçlerimizi harekete geçirebildiğimizde, ilgi odağını, çekim merkezine dönüştürmek açısından da en etkili, en pratik, en gerçekçi yolu gerçekleştirmiş olacağız. Birliğin bununla beraber ve bu sürece hizmet eden bir çerçeve içerisinde ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

Son olarak söyleyeceğim şey şudur. Bu noktada politik esneklik gerekiyor. Ama biz bir güçsüzlük ruh halinin olduğu bir dönemde ve ideolojik-siyasal ayrımların silikleştirilmeye çalışıldığı bir dönemde birlik girişimleri yapıyoruz. Burada gerçekten ideolojik ve siyasal saflığı her adımda korumak ve politik esnekliği, ancak bunun izin verdiği çerçeve içerisinde gösterebilmek mümkündür.

Okurlara...

Ekim, hareketimizin geride bıraktığı iç mücadele sürecinin belgelerini kamuoyuna sunmak ihtiyacından dolayı bir kaç sayı olağan hacmini aşarak çıkacaktır. Bu özel yayının ardından yeniden olağan hacmine dönecektir.

Ekim davası kazanacaktır

Toplum ölçüsünde bir bunalım vardır. Toplumda belki de en bunalımlı kesim ise küçükburjuvazidir. '79'un ikinci yarısından itibaren küçükburjuvazinin döneme damgasını vuran kitlesel hareketliliğinde belirgin yorgunluk belirtileri başgöstermiş, bu hareketliliğin şahsında ifadesini bulan devrimci dalga kırılmaya başlanmıştır.

Burjuvazinin karşı-devrimci 12 Eylül saldırısı bu hareketliliği tümüyle sona erdirdi. Bunalımı derinleştirdi, küçük-burjuva bir dağılma ve parçalanma başladı. Küçük-burjuvazinin devrime önderlik yeteneğinin olmadığı da iyice ortaya çıktı.

Türkiye'nin yakın geçmişine damgasını vuran küçük-burjuva hareketliliğin sonu, aynı zamanda bu temel üzerinde ve bu hareketlilik içinde kendini bulmuş ve oluşturmuş küçük-burjuva devrimciliğinin/sosyalizminin de sonu oldu.

12 Eylül öncesinde küçük-burjuva dalga üzerinden büyük bir hareketlilik yaşayan ve azçok kitleselleşen devrimci örgütler, karşı-devrimin saldırısına direnmediler ya da direnemediler. Çok kısa bir zaman dilimi içinde yenildiler, yıkıma uğradılar.

Yönetici kadroları başta olmak üzere, kadro ve sempatizanlarının çok büyük bir bölümü karşı-devrimin eline geçmiş, tutsak edilmişti.

Yenilgi dövüşülerek alınan bir yenilgi değildir. Devrimci örgütlerin büyük bir çoğunluğu dövüşmeden yenilgiye uğradılar. Bu ise yıkımın sonuçlarını daha da ağır hale getirmiştir. Mücadele ve özveri ruhu iyice zayıflamıştır, egemen ruh hali teslimiyetçiliktir. Tam bir küçük-burjuva parçalanma ve dağılma yaşanmaktadır. Devrimci örgütler iyice küçülmüş (bir kısmı silinmiş), ilişkiler en alt düzeydedir ve çökertici bir faaliyetsizlik vardır. Dahası, devrimden, örgütten ve mücadeleden yoğun ve yaygın bir kaçış başlamıştır. Bu en açık ifadesini bir çok örgütün yurtdışına kaçması, önderlik düzeyindeki kadroları dahil neredeyse tümüyle kendilerini yurtdışına taşımaları ve birer yurtdışı örgütleri haline gelmelerinde bulmaktadır. Türkiye devrimci hareketi tarihinin en kitlesel mülteci leşme dönemini yaşamaktadır. Türkiye'de kalanlar ise büyük bir bölümüyle tam bir atalet ve durgunluk içindedirler.

Dönem tam bir tasfiye olma, daha doğru bir söyleyişle, tasfiyecilik dönemidir. Karşı-devrimin baskısı büyük bölümüyle devrimci örgütleri dövüşsüz bir yenilginin ardından adeta tutsak etmiştir. Önderlikleri başta gelmek üzere devrimci örgütlerin büyük çoğunluğu ya düpedüz tasfiyecidirler ya da tasfiyeciliğin mahkumu haline gelmişlerdir.

Önderlik boşluğu, mücadele ve özveri ruhunda kesin bir zayıflama, direnmek yerine teslimiyet, eylem yerine durgunluk ve çökertici bir atalet, müdahale bilinci yerine tam bir konformizm, devrimden, örgütten ve mücadeleden kaçış, kitlesel boyutlarda bir mülteci leşme, içerde ve özellikle de dışarda yaygın bir bireycilik, köşeyi dönme, rantiyecilik, "eleştirme ve aşma" adına inkarcılık, ideolojik dağılma ve oportünizm halinde yozlaşma, tam bir iddiasızlaşma ve sıradanlaşma ve nihayet bunların toplam ifadesi ve sonucu olan tasfiyecilik... Tüm bunlar bir arada devrimci hareketin 12 Eylül sonrası dönemdeki durumunu verir bize.

Dikkate değer olgu şudur ki; tasfiyeciliğin tüm bu görünüm ve biçimleri, niyetlerinden bağımsız olarak devrimci örgütlerin hemen tümünün başta yönetici kadroları olmak üzere, tüm kadrolarına çeşitli düzeylerde sinmiş, bir biçimde yaşam biçimi haline getirilmiş, örgütlerin yaşam biçimi olarak büyütülmüştür. Esasen tasfiyeciliği büyük bir tehlike haline getiren ve hala da altedilemeyen bir hastalık olarak tüm bünyeleri kemirmeye devam etmesine olanak sağlayan da bu durumdur.

Gerçek şu ki; bir yenilgi ruh hali ve küçükburjuva parçalanma ve dağılmayla kendisini ifade eden bu tasfiyeci sürece, bir çok kesimde anlamlı bir direniş sergilenmemiş, ya da sergilenememiştir. Sonuç olarak ise bir tek PKK kendi tarzında bu çemberin dışına çıkmayı başarabilmiştir.

Yeni dönemin yeni hareketi: EKİM

'80'li yılların ikinci yarısı, esasta da 1987 yılı, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yeni bir dönemdir. Türkiye'de bu yeni dönemi karakterize eden, uzun bir durgunluk döneminin ardından nihayet PKK öncülüğünde bir patlama halinde yaşanan Kürt halk hareketliliği ile proleter bir kitle hareketliliğinin ortaya çıkıp-gelişmesidir.

Bunu tamamlayan bir diğer olgu ise, bu hareketliliklerden güç ve cesaret alan devrimci grupların bir yeniden toparlanma ve örgütlenme çabası içine girmeleridir.

Nedir ki bu ömürsüz bir çabadır, zira dönem yeni bir dönemdir ve her açıdan yeni bir harmanlanmayı (ayrışma ve yeniden saflaşmayı) ve yeni oluşumları dayatmaktadır. *„1987 yılı, Türkiye'nin yakın geçmişine damgasını vuran küçük-burjuva hareketliliğin ve bu temel üzerinde, bu hareketlilik içinde kendini bulmuş ve oluşturmuş küçük-burjuva devrimciliğinin/sosyalizminin artık geride kaldığı gerçeğinin daha net görülebildiği bir dönemeci işaretler."* (*EKİM Altıncı Yılında, Ekim*, sayı:61, *Solda Tasfiyeciliğin Yeni Dönemi* başlığı altında broşür olarak da yayınlandı.)

Devrimci hareket bu yakıcı gerçeğin üzerinden atlamayı, ideolojik-politik ve örgütsel her alanda kendisini yenileyememe ve yeni bir temel üzerinde (proleter sınıf temeli) üretememe bunalımı olan kendine özgü yapısal bunalımını „uykuya yatırma"yı tercih etmiştir. Yeni dönemi kavrama temelinde kendini anlama ve aşma, ayrışıp-saflaşarak yeni dönemin yeni bir hareketi olma gücü ve iradesini ortaya koymaktan kaçmıştır.

Böyle davranarak, aynı zamanda, 12 Eylül'le birlikte dıştan ve içten kendisini mahkum eden tasfiyecilik hastalığını da bünyesinde tutmuş oldu. Bu ise, tasfiyeciliğin yeni bir döneminde, ya düpedüz tasfiyeci olmayı ya da ona mahkum olmayı peşinen kabul etmek demekti. Nitekim görünürdeki toparlanma çabaları sonuçsuz kalmış ve *Ekim*'in 61. sayısında ortaya koyduğu çerçevede devrimci hareket, solda tasfiyeciliğin yeni dönemi olan '91 yılında yeni bir tasfiye olma sürecine girmiştir. Bugün hala bu süreci yaşamaktadır.

„1987 yılı, Türkiye'de olayların seyri ve devrimci hareket için bir dönüm noktası olan bu kritik tarih, aynı zamanda EKİM'in doğduğu yıldır." (EKİM Altıncı Yılında) EKİM, bu dönemeçte iyice anlaşılır hale gelen küçük-burjuva devrimciliğinin geride kaldığı gerçeğinin bilince çıkmış halidir. İdeolojik, politik ve örgütsel her alanda küçük-burjuva devrimciliğinden sert ve anlamlı bir kopuştur. Yeni bir çizgi ve yeni bir üsluptur. Devrimci harekete eklenmiş yeni bir hareket değil, **yeni bir ayrışma saflaşma ve yeni bir oluşumla kendisini ifade eden yeni dönemin yeni bir hareketidir.**

Son derece sınırlı güç ve olanaklarla yola çıkmıştır. 1987-90 dönemi EKİM için bir ilk ideolojik, politik ve örgütsel şekillenme dönemidir. Ancak esası ideolojik şekillenmedir. Kazandığı güçleri de esası itibariyle ideolojik gücüyle kazanmıştır.

Öznel bakımdan hayli elverişsiz koşullarda siyasal yaşama katılan EKİM, nihayet '91 yılının başında I. Genel Konferansı'nı toplayabilecek konuma gelmiştir. EKİM'i yeni ve daha zorlu bir dönem beklemektedir.

'91 yılı: Solda tasfiyeciliğin yeni dönemi

Türkiye'de 1991 başı yalnızca Türkiye'nin geleneksel devrimci hareketi için değil, EKİM için de kritik bir dönemeci işaretler.

Bunu izleyen şu son iki yıl, 1990'da tepe noktasına varan proleter kitle hareketinin gerilediği ve *„EKİM Altıncı Yılında"* başlıklı değerlendirmede ortaya konan çerçevede, olayların devrimci hareket içinde yeni bir tasfiyeci sürece yol açtığı bir dönemdir. „Solda tasfiyeciliğin yeni dönemi"dir.

EKİM „bu yeni tasfiyeciliğin kendini ortaya koyduğu tüm biçimleri, kullandığı tüm argümanları az-çok zamanında teşhis etti ve buna direndi. Fakat buna rağmen bugünden bakıldığında daha net görülüyor ki; Türkiye'nin ve Türkiye sol hareketinin bu son iki yıllık koşulları ve süreçleri EKİM üzerinde de bir tasfiyeci basınca dönüşmüş, EKİM'in saflarında belli gedikler açabilmiştir."

Bu bir bakıma doğaldı. Doğaldı zira *„EKİM bu toplumun içindedir ve devrimci hareketin bir parçasıdır. Böyle olunca toplumda yaşanan ve sol hareketi tasfiyeci bir dağılmayla yüzyüze bırakan gelişmelerin, yaşayan bir varlık olarak EKİM'de az-çok yankı bulmaması düşünülemezdi. Bu değil, tersi anormal bir durum olurdu." Olmaması, EKİM'in tasfiyeci baskıdan etkilenmemesi „kendi çizgisinde kararlılıkla yürüme hazırlığı ve yeteneği ile dolaysız olarak bağıntılıydı."*

„EKİM o güne kadar ki gelişmesini esası itibariyle ideolojik gelişmesine borçluydu". Varılan aşama ise *„ideolojik gelişmenin gücüyle yaratılan güç ve olanakları örgütsel bakımdan en iyi biçimde düzenleyerek sistematik bir politik faaliyet ve mücadeleye yöneltmek aşaması"* idi. Bu *„aynı zamanda teori-pratik bütünlüğünün, EKİM'in kendi teorik-ideolojik perspektiflerini maddi bir kuvvete dönüştürme yeteneğinin pratikte sınanacağı bir aşama demekti."*

1987'de ortaya çıkan ve çok büyük olanaksızlıkları altederek I. Genel Konferansını toplamak

aşamasına ulaşabilen EKİM, tam da bu kritik aşamada perspektiflerini gerçekleştirmede zayıflık göstermeye başladı. Kendisini yaratan ilk atılımı (ideolojik atılım) kendisini geliştirecek yeni bir atılımla (politik-örgütsel atılım) birleştiremedi. Konferanstan 7 ay sonra kaleme alınan 5. Yıl değerlendirmesinde de ifade edildiği üzere bir „kan uyumsuzluğu" olgusu çıktı ortaya. Bu son derece ciddi bir durumdu. Zira bu durum :

„Yalnızca örgüt yaşamımızı bozmakla, örgütsel-pratik faaliyetimizi zaafa uğratmakla kalmamakta, EKİM'in yeni kimliğinin pratikte somutlaşmasını güçleştirdiği ölçüde, bilinç karışıklıklarına da neden olmaktadır. İdeolojik çizgimize, politik görüşlerimize yakınlık duyan, ama farkımızı politik-örgütsel pratiğimiz içinde de görmek isteyen dışımızdaki bazı devrimcileri tereddüte düşürdüğü gibi, bizzat içimizde, proleter sosyalizmi ile küçük-burjuva sosyalizmi arasındaki ayrım çizgilerini silikleştirmede ifadesini bulabilecek bir liberal eğilime de zemin olmak tehlikesini taşımakta" idi.

„Zaman bu yerinde kaygının temelsiz olmadığını gösterdi."

EKİM „kan uyumsuzluğu"nu gideremedi. Gideremediği için de bizzat saflarında liberal bir eğilimin boy verip yeşermesini engelleyemedi. Sözkonusu liberal eğilim az da olsa güç buldu, giderek ideolojik ifadeler kazandı. Nihayet dıştan gelen tasfiyeci baskıdan da kuvvet alarak bizzat EKİM içinde tasfiyeci bir baskıya dönüştü. EKİM bünyesinde gedikler açıldı.

„Kan uyumsuzluğu"nun kaynağı bizzat „önderliğin", daha doğrusu onun politik ve örgütsel görevlerden sorumlu bölümünün kendisiydi.

Türkiye sol hareketini çökerten tasfiyecilik EKİM'de önderlik üzerinden yankı buldu. EKİM'i iki yıl gibi uzun bir süre yolunda yürümekten alıkoyan, EKİM bünyesinde ciddi tahribatlara neden olup gedikler açan tasfiyecilik de, yalnızca ve yalnızca önderlik problemi üzerinden açıklanıp, anlaşılabilir.

EKİM'de önderlik problemi ve tasfiyecilik

Lenin devrimin yükseliş ve saldırı halinde olduğu dönemlerde, devrimci partilerin kendilerini küçük-burjuva abbas yolculardan sakınamayacağını -onlardan kaçınamayıp saflarına katılmalarını bir yerde engelleyemeyeceğini- belirtir ve onlardan, „proletarya teorisiyle taktiklerini sürdürmekte en az yetenekli olan ve oportünizmi aşırıya götürmesi çok olası olan kişiler" olarak söz eder. İlave ile, muhtemelen partinin oportünist kanadını oluşturacak olan bu unsurların „bunalım zamanlarında, dağılma ve çökme günlerinde", „ya tümden tasfiyeci ya da tasfiyeciliğin tutsağı" unsurlar olacağını söyler.

Lenin'in Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP'in) 1905-1907 Devrimi sonrasında yaşadığı tasfiyecilik yıllarının derslerinden hareketle ileri sürdüğü bu önemli tahlil ve tanımlama, Türkiye devrimci hareketinin 12 Eylül sonrası başlayıp günümüzde yeni bir evresi yaşanan tasfiyeciliğe ve tasfiyeci abbas yolculara da tamamiyle uyar.

'87 yılı önceki birkaç yılın tersine devrimci kaynaşma ve hareketliliklerin başladığı bir yıldır. Kürt halk hareketliliği bir yandan, proleter kitle hareketliliği diğer yandan Türkiye'nin politik ortamına yeni bir soluk katmıştır. Bu iki hareketliliğin şahsında umut yeşermiş, devrimci ruhta bir canlanma başgöstermiştir. Keza bu iki hareketlilik tasfiyeciliğin çökertici bir eylemsizliğe ittiği devrimci hareketi canlandırmış, kendiliğindenci bir biçimde de olsa yeni bir toparlanma ve örgütlenmenin eşiğine sokmuştur. İçerde ve yurtdışında devrimci çalışma yeniden başlamış, mültecileşmeye tepkiler artmıştır. Devrimci hareketin ayakta kalmış nisbeten diri güçleri mücadele ve örgüt için yeniden bir araya gelir. Çok az sayıda ifade etse de devrimci bazı kadrolar ülkeye dönüş eğilimindedir, bir kısmı da döner.

Bu arada bir başka gelişme daha yaşanmaktadır. Devrimci hareketin önemli bir bölümünde yoğun ve yaygın bir arayış vardır. Arayış ileriye çıkma beklentilidir ve tam da bu nedenle devrimcidir. Ne ki dipten gelen bir basıncı ifade eden bu devrimci arayışa, yeni döneme ve yeni dönemin dayattığı görevlere uygun bir yanıt verilmez. Tersine devrimci örgütlerin başına çöreklenmiş yönetici kadrolar, bu arayışın üstünden atlayarak devrimci kadroları eski tarzda ömürsüz bir toparlanma çabasına yöneltirler.

İşte EKİM görmek istemeyenlerin hilafına, Türkiye'nin bir devrim toprağı olduğu gerçeğinin daha iyi görülür hale geldiği bu koşulların ürünü ve onun bilince çıkmış ifadesidir. Rastlantısal olmayıp bir nesnelliğe doğmuşur.

Sonradan EKİM'i oluşturan kadrolar, önce, eski ideolojik-politik mevzilerinin de gerisine düşmüş örgütlerini devrimci mevzilere çekmeye çalıştılar. Ancak çok geçmeden görüldü ki bu

sonuçsuz bir çabaydı. Ne yetmezliği ortaya çıkmış küçük-burjuva devrimciliğini aşmayı ve ne de tasfiyeciliği ve bir görünümü olan mülteciliğmeyi alt etmeyi sağlayıcı değildi. Böylesi sonuçsuz bir çaba ile yeni dönemi kucaklamak mümkün değildi.

Geçmişin devrimci birikimi ancak bu sistemin dışına çıkmakla, onu tümüyle yeni bir ideolojik-politik ve örgütsel platformda ve yeni bir sınıfsal (proleter sınıf tabanı) temel üzerinde yeniden üretmekle değerlendirilebilirdi.

O anki kavrayışla bile bunun toptan bir dönüşümü ifade etmeyeceği de görüldü. Yeni bir oluşum ancak ve ancak yeni bir ayrışma ve saflaşma temelinde olabilirdi. Bu yapıldı. İçinde bulunulan örgütlerin şahsında, küçük-burjuva devrimciliğine cepheden ideolojik-politik-örgütsel-pratik her alanda sert eleştiriler yöneltildi. Eski ile yeninin çatışmasıydı bu. Mantıki sonucu ise ayrışma ve saflaşma oldu. Geçmiş örgütten sert ve anlamlı bir kopuş yaşandı. O anki adı ile TDKP-Leninist Kanat çıktı ortaya. Benzer bir çabanın ürünü olmayan ancak bu gelişmeyi aktif olarak destekleyen TKİH'li bir grup kadroyla da birleşilerek EKİM oluşturuldu.

Tam da burada yakıcı gerçeğimize geliyoruz. EKİM'i oluşturan ve bir çoğu giderek EKİM önderliği içinde yer alan kadrolar ne tür kadrolardı ve neyi ifade ediyorlardı? Böylesi bir yeni oluşumun yanında ve içinde olmalarını nasıl açıklayabiliriz?

Sözkonusu kadroların tümü de yenilgi döneminin kadrolarıydı. Bir yıkımın içinden çıkıp gelmiş, geçmişin birikimi kadrolardı. Birikimsizdiler. Geçmişin küçük-burjuva hareketliliği, eşdeyişle küçük-burjuva örgütlerin ideolojisi ile koşullanmış, politika ve örgüt pratiği içinde kendilerini bulup-şekillenmişlerdi. Dahası bir-iki istisna ile hepsi de önderlik düzeyinde kadrolar değil, mahalli kadrolardı. İçlerinden bir kısmı, niyetleri o an için ne denli devrimci olursa olsun yeni dönemin dayattığı görevlerin kavrayışı içinde değillerdi ve hareketi taşıyacak bir iddiaya da sahip görünmüyorlardı.

Öte yandan, bu kadroların bazıları, tüm bir yenilgi ve yıkım dönemini atalet ve durgunluk içinde geçirmişlerdi. Genelde ve kendi örgütlerinde büyük tahribatlar yaratan tasfiyeciliğe ve onun bir görünümü olan mülteciliğe karşı anlamlı bir direniş göstermemişlerdi. En vahim olanı, içlerinden EKİM'e daha sonra ve kayıtsız-koşulsuz tam bir ideolojik teslimiyetle katılan biri, (T. Göker, tasfiyeci mültecilik dönemindeki adıyla R. Tanyeri) düpedüz tasfiyecilik yapmış, başında olduğu devrimci bir örgütün tasfiyesine birinci dereceden önayak olmuş, yıllarca yurtdışında mülteci bir çevreye "önderlik" yaparak vaktini geçirmişti.

EKİM güçlü bir ideolojik cereyandı ve bu kadrolar da daha çok bu cereyana kapılan unsurlardı. „Yarım"lıklarıyla pratik-örgütsel çalışmaya atıldılar. Bunun kendisi gelecek açısından -eğer giderilemezse- son derece ciddi bir risk ti, görülemedi.

EKİM, 12 Eylül sonrasındaki yenilgi ve yıkıma, tasfiyeciliğe ve mülteciliğmeye karşı sert ve kararlı bir mücadele içinde ortaya çıktı. Hem genelde ve hem de içinden çıktığı örgütlerdeki mülteciliğin tüm görünümlerini teşhis ve teşhir edip, buna direndi. Bunu çeşitli vesilelerle sürekli bir mücadelenin konusu da yaptı. Hala da yapmaktadır. O kadar ki, bu mücadele içinde bir çok „yoldaş"ını da ezip geçti. Dahası kendisini çevreleyen tasfiyeciliğe tiksinti duyulmasını propaganda etti. Bu sert ve kararlı tutumu muhataplarımızca aşırı bulunup inkarcılığın bir görünümü olarak nitelendi çoğu kez.

Ne ki bu aynı sertliği ve kararlılığı kendi içinde uygulamadı, uygulayamadı. Sürekli bir iç mücadelenin konusu yapmadı, yapamadı. Böylece tasfiyeciliğe karşı mücadelesi hep „yarım" ve zayıf kaldı.

Düpedüz tasfiyecilik yapanların olsun, tasfiyeciliğin mahkumu kadroların olsun geride kalan süreçlerdeki bu konumlarını sorgulamak, bilince çıkarmak ve tüm ağırlıklarını dökmelerini sağlamak konusunda tutuk davrandı. Oysa ki yeni döneme açılırken bu şarttı. Çünkü bu kadroların ezici çoğunluğu pratik-örgütsel görevlere atanmışlardı. Teorimizin pratikle bağını bunlar kuracaktı. EKİM'in ideolojik gelişmesini politik ve örgütsel gelişme ile tamamlama görevi esas olarak bunların omuzuna bindirilmişti. Ortaya yeni bir çizgi konmuştu, yeni bir politika ve örgüte dönüşmesinde tayin edici olan kadrolarla ise, bu nasıl olacaktı? Bu soru yakıcılığıyla o zaman sorulamadı ve kritik önemi kavranmadı. Genelde ve teoride dışa karşı sürdürülen mücadele ve irdelemeyi kendi içinde ve pratikte gözetmedi EKİM. Sözkonusu kadroların kimilerinin geçmiş konum ve pratiklerini yüzeysel olarak mahkum etmelerini ve bu yönlü açıklamalarını yeterli buldu. Bu yeterli değildi. Yeterli görmek işin üstünden atlamaktı.

Üstünden atlanan bu durum bir birikim

yaratacak ve koşullarını oluşturduğunda bir yüklü fatura olarak EKİM'e geri dönecekti. Nitekim de öyle oldu.

EKİM doğduğunda son derece sınırlı sayıda kadroya sahipti. Tam da burada haklı olarak „her hareket elindeki güçlerle yola çıkmak ve onlarla iş görmek zorundadır" denilebilir. Doğrudur. Belli bir noktaya kadar bunu gözetmek ve bu davranışı doğal bir davranış olarak nitelemek mümkündür. EKİM'in yola çıkışından belli bir momentine kadar bu durumun anlaşılır yönleri de vardır. Ancak bunun uzun süre gözetilip anlaşılır görülmesi, hele de bir alışkanlık haline gelmesine göz yumulması düşünülemez. Yazık ki başlarda bir zorunluluk olan ve bir nesnelliğe oturan bu durum sonrası dönemde de sürdürülmüş ve adeta nesnelliğe teslim olunmuştur.

Sonuç şudur: Kürt halk hareketliliği ile proleter kitle hareketliliğinin ortaya çıkıp geliştiği, devrimci ruhun yeniden canlandığı, arayışların çoğaldığı ve nihayet EKİM'in yeni birçizgi halinde ideolojik bir cereyana dönüştüğü yükseliş koşullarında, yukarda sıralanan nedenlerle bazı kritik noktaların pratikte yeterince gözetilmemesi, ya da gözetilememesi baştan EKİM'i belli zayıflıklara mahkum etmiş, kimi zayıf yol arkadaşları ya da buna aday unsurların saflarımıza katılmasını sağlamıştır. EKİM abbas yolculardan kaçınamamıştır.

EKİM yeni bir çizgiydi, problem önderlik problemi gibi son derece yakıcı, son derece kritik bir problemdi. Yeni çizginin kendini tamamlayan birpolitik ve örgütsel gelişmeyle tamamlanıp maddi bir güce dönüşmesi bu problemin başından sağlam temeller üzerinde kurulmasına, hiç değilse bunun kısa sürede çözülmesine bağlıydı. EKİM bugünden bakıldığında, bu problemin kendi pratiğinden hareketle çözümünde başarısız kalmıştır ya da çözümde çok ama çok gecikmiştir.

Zira başlarda kimi zorunluluklardan dolayı çözüm içinele alamadığı veçözemediği bu problemi, gündeme almak için birçok vesile doğduğu anlarda da çözme gücü ve iradesi ortaya koyamamış ya da bundan adeta kaçınmıştır. Nedir ki giderek bu sorunu kesin olarak çözmek ve bunu bilince çıkarmak için vesileler doğdu. Buna uygun momentler yakaladı. Bir Azad ve bir Okan problemi önderlik probleminin kendisiydi. Ancak bu açıdan ele alınıp, onların üzerinden önderlik probleminin yakıcılığı anlaşılır hale getirilemedi, getirilmedi. Bu ise görüntünün tersine bir önderlik boşluğu yarattı. Görünmeyen, gizli bir boşluktu bu. Politik ve örgütsel alandaki önderlik boşluğu olarak hep vardı ve EKİM'e çoğu kez ağır, gerilimli ve güç anlar yaşattı. '89 yılında bir-iki kadronun bu alana kaydırılması da bu boşluğu doldurmadı. Yalnızca gizli bir boşluk olarak kalmasını sağladı. Gerçek şu ki önderlik, esas olarak politik ve örgütsel önderlik boşluğunun gizli kalıp '91 ilkbaharındaki yakıcılığıyla kendisini dışa vurmasını engelleyen şey, ideolojik kuvvetimizdi. Tüm yetersizliklerine karşın ideolojik önderlik ve gücümüz bir şal gibi kritik boşluğun üzerine örttü adeta. Bu durum I. Genel Konferansa kadar sürdü, dahası sonrası döneme sarktı.

Peki ama EKİM bu boşluğa rağmen, sözkonusu kadrolara rağmen, nasıl oldu da dört yıl gibi bir süre dayanabildi, belli güçler biriktirip bir ilk konferans yapma düzeyine çıkmayı başarabildi?

Hiç bir şey *„Komünist Bir Siyasal Sınıf Örgütü İçin"* başlıklı yazıdan alınma şu sözler kadar açıklayıcı olamaz. Aktarıyorum:

„Başlangıçta bir elin beş parmağını zar zor geçen bir grup yoldaştık. İki yıl boyunca güçlerimiz son derece sınırlı, ilişkilerimiz zayıf, olanaklarımız kıttı. Fakat ideolojik perspektiflerimiz, tersinden olarak son derece kuvvetliydi. Yaşadığımız ideolojik gelişmeden doğan kuvvetli bir misyon duygusuna ve bilincine, ona denk düşen bir iddiaya sahiptik. Hiç bir şeyimiz yoktu, fakat çok şeyi var edebilirdik.... İdeolojik güçlülük bu inancı tok bir biçimde yaratıyordu içimizde. İlk adımdaki bir çok güçlük ve hayal kırıklığı bazı yoldaşları yarı yolda bıraksa bile, hareketin ısrarlı ve kararlı yürüyüşünü durduramadı. Bu kararlılık ve ısrarlılık EKİM'e sürekli bir biçimde güç kazandırdı. Ağır, güç, gerilimli ve zayıfları döken bir süreç, hareketi bir dönemin ardından bir ilk konferans toplayabilecek bir siyasal-örgütsel düzeye ulaştırdı." (agy, s.7)

Şöyle de söylenebilir; EKİM kısa denebilecek bir süre içinde bir ilk konferans toplama başarısını esasta ideolojisinin gücüne ve „parti işçisi" niteliğindeki belli kadrolarının özverili çabalarına borçludur. Konferansa taşıdığı güçlerini de esas olarak ideolojik kuvvetiyle kazanmıştır. Keza, belirgin bir politik-örgütsel önderlik boşluğuna ve sonradan saflarında hayli önemli tahribatlar yaratan tasfiyecilik illetine rağmen ayakta kalması ve yaşıyor olması da, yine bu iki etken sayesinde mümkün olabilmiştir.

Önderlik krizi dışa vuruyor

EKİM I. Genel Konferansı kritik bir dönemeçte (Ocak-Şubat '91) toplandı.

Konferans geride bıraktığı süreçteki ideolojik-politik ve örgütsel gelişmesini tüm zaaf ve yetersizlerine karşın bir başarı olarak değerlendirdi. Teorik-taktik temeli gözden geçirip, sağlamlılığını onayladı. Bir yeni ideolojik atılımla derinleştirilmesi yönündekarar aldı. Ancak bundan da önemli olarak;

„Konferans, EKİM'in o aşamaya kadarki gelişmesini önemli bir başarı olarak değerlendirmekle birlikte, onun için gerçek bir komünist siyasal sınıf örgütüne dönüşme döneminin asıl şimdi başladığını da isabetle tesbit etti. Zira bazı ilk ilişkilere rağmen EKİM hala sınıf dışı bir kadro örgütüydü. İşçi sınıfının en gelişmiş kesimleri içinde politik etkisini yaymak ve onların en iyi öğeleriyle saflarını sürekli bir biçimde güçlendirmek sorunuyla yüzyüzeydi. Yaratmayı başardığı 'örgütsel omurga'yı, 'fabrika tabanına dayalı hücre örgütlenmesi ile gerçek bir temele kavuşturmak gibi asli bir sorun ve görev' vardı önünde. Bu acil ve aynı zamanda stratejik önemde politik-örgütsel görev doğrultusunda mesafe katetmedikçe, demek oluyor ki EKİM ayağını işçi sınıfı tabanına basmadıkça, adına ve iddiasına uygun gerçek bir komünist hareket olarak nitelenemez, sınıf partisi olmaya doğru büyüyemezdi."

"Örgüt konferansı, bu görev ve hedefleri tespit etmekle kalmamakta, bunu, bu görev ve hedeflere yönelteceğimiz önemli güç ve olanakların da biriktiği tesbiti ile bütünleştirmekteydi" (agy, s. 7)

Herşey EKİM'in adına ve iddiasına uygun bir önderliğe kalıyordu ve bu yaşamsal öneme sahipti. Zira dönem herhangi bir dönem değildi. Önceki bölümlerde vurguladığımız gibi dönem tam da *„Teori-pratik bütünlüğünün, EKİM'in kendi teorik-ideolojik perspektiflerini maddi bir kuvvete dönüştürme yeteneğinin pratikte sınanacağı"* bir dönemdi.

Bu sınavdan başarılı çıkıp-çıkmamak ise oluşturulacak önderliğin sağlamlığı ve yeteneği ile doğrudan bağlantılıydı.

Konferans hemen her sorunu enine boyuna tartıştı. Ne ki belki de bir tek, teorik olarak kritik önemine değindiği bu konuda gerçek manadaçözücü bir tartışma yapmadı. Tersine şimdi dışımıza atılan tasfiyecilerin başını çeken Adil'in MK üyesi olmaya aday bir yoldaş üzerinden açtığı ve gerilimlere yol açan bir tartışmanın da tuzağına düşerek, sorunun kritik öneminin üzerinden atladı. Halbuki geride bırakılan süreçte yaşanan önderlik pratiği ve kimi önderlik kadrolarının yarattığı ciddi sıkıntılar hayli uyarıcıydı. Keza, EKİM'in kendi önderlikproblemini çözemediği, özellikle politik-örgütsel önderlik alanında ciddi bir boşlukla konfransa gelindiği biliniyordu. Bunun kendisi, politik-örgütsel önderliğin yaşamsal bir rol oynayacağı yeni dönemde, bu sorunun, tek tek unsurların üzerinden ya da onlarla sınırlı bir çerçevede değil, yukarıdan bir bakışla ele alınıp, geride bırakılan süreçteki önderlik pratiğinin nesnel ve titiz bir değerlendirmesi temelinde isabetli bir seçimi gerektiriyordu. Aksi halde işin kolayına kaçılarak, isabetsiz bir seçime gidilecekti. Bu ise büyük bir risk demekti EKİM için.

Yazık ki konferans sorunun kritik önemine uygun davranmadı. İşin kolayına kaçıp, yeni bir-iki takviye ile yarısı gerçekten ideolojik bakımdan zayıf unsurlardan oluşan bir MK seçti. EKİM çok açık bir biçimde riske girmişti. Zira MK'ya seçilenlerin yarısı gerçekten bir çok bakımdan zayıf unsurlardı. EKİM'in „teorisiyle taktiklerini sürdürmekte en az yetenekli olan ve oportünizmi aşırıya götürmesi çok olası olan kişiler"di. Önderlik içinde oportünist bir kanat olma potansiyeli taşıyorlardı ve proleter kitle hareketliliğinin tüm beklentilerinin tersine sona erip en az direnme çizgisine çekildiği, devrimci hareketin toparlanma ve örgütlenme çabalarının başarısızlığa uğradığı ve bir yeni tasfiyeci sürece girdiği, yapısal bunalımının yeniden ön plana geçip „dağılma ve çökme günleri"ne doğru seyrettiği aşamada, bu unsurların çeşitli görümünleriyle „ya tümden tasfiyeci ya da tasfiyeciliğin mahkumu" olmaları işten bile değildi. Daha Konferansın sürdüğü günlerde bu unsurların her biri değişik vesilelerle ve değişik biçimlerde bunun sinyallerini de vermişlerdi.

Son derece şaşırtıcı bir biçimde ve hızla bu bir gerçekliğe dönüştü.

İdeolojik dağılma

MK'nın politik-örgütsel görevlerle yükümlü bölümünün şahsında çıplak bir önderlik krizi çıktı ortaya. MK içinde tamamiyle sağlıksız saiklerden yola çıkan, sağlıksız temeller üzerinde beliren bir oportünist kanat oluştu.

Oportünist kanadı oluşturanları karakterize

eden olgular şöyleydi: Konferansın saptadığı görev ve hedefler doğrultusunda kararlı bir çaba içine girmek yerine açık bir kararsızlık göstermek, EKİM'in güç ve olanaklarına inançsızlık, tam bir güçsüzlük ruh hali, kendine ve harekete güven yerine özgüven yoksunluğu ve EKİM'in tek başına yol alamayacağı inancı. Dolayısıyla belirgin bir iddiasızlık ve misyon duygusundan yoksunluk, politik ve örgütsel atılımcı bir ruh hali yerine, adeta bir bozgun havası.

Tüm bunların temelinde ideolojik bir zayıflık yatıyordu. Herşey bir yana MK'nın oportünist kanadını oluşturan unsurlar, EKİM teorisi ve ideolojisini içselleştirip, onunla bütünleşememişlerdi. Onu ruhunu kavrayıp içselleşti-remedikleri için de, pratikle bağını kurmada yetmezlik gösterdiler, başarısız oldular. EKİM'in ideolojisi ile bu kadrolar arasında bir **kan uyuşmazlığı** vardı. Bu çizginin kadrolarına dönüşememişlerdi. Bu kendisini, bu kadroların politik-örgütsel önderlik partiğinin şahsında, EKİM'in teorisi ile pratiği arasında bir tutarsızlığı, ya da EKİM'in ideolojik çizgisi ile politik-örgütsel gelişmesi arasında bir kan uyuşmazlığı olarak üretip ifade etti.

Bu ise önderlik anlayış ve pratiğinden örgüt içi yaşama, çalışma tarzından ilişkilere bir dizi sorunda EKİM' in ideolojik çizgisine yabancı, eski örgüt pratiğine özgü sorunun boy verip yeşermesine yolaçtı. Daha da önemlisi, EKİM'in ideolojik çizgisinin doğasına uygun bir politik-örgütsel faaliyet içinde farklılığımızı ortaya koymada zorlanma ve tutarsızlık gösterildiği ölçüde, EKİM saflarında liberal ve oportünist eğilimlerin gelişmesine ve nihayet sözkonusu oportünist unsurların şahsında bir ideolojik dağılmanın yaşanmasına yol açtı.

Kan uyumsuzluğunun önü kesilemedi. İdeolojik dağılma tehlikeli boyutlar kazanmaya başladı. MK'nın oportünist unsurları oportünizmi aşırıya vardırmaya başladılar. Konferansı ve konferansın şahsında EKİM'i tartışmalı hale getiren bir sürece soktular.

Bu oportünist öğeler, önce işe EKİM'in teorisi ve ideolojisini küçümseme ile başladılar. Kısa bir süre önce EKİM'in teorik-taktik temeli ve ideolojisinin gücü üzerine övgü dolu sözler edenler, konferansın hemen akabinde bu konuda hiç de mesafe katedilemediğini, yeni şeyler söylenemediğini, Konferans değerlendirmelerinin şahsında EKİM'in giderek bir tür "kendini tekrara" dönüştüğünü ileri sürmeye başladılar. Bunu, EKİM'in halihazırda ileri sürdüğü görüşlerin artık ilgi görmediği iddiasıyla birleştirdiler. Konferansın „yeni bir ideolojik atılım" kararının arkasına sığınarak konuşuyorlardı oportünistler. Bununla yapmak istedikleri gerçekte bu kararı sahiplenmek değildi kuşkusuz. Onlar Lenin'in deyimiyle „proletaryanın teorisiyle taktiklerini sürdürmekte en az yetenekli olan" unsurlardı. Teorik bir birikime sahip olmadıkları gibi bir düzey de ortaya koyamamışlardı konferansta. EKİM'e de kendi düzeysizlikleri üzerinde bakıyorlardı. Oportünist bir ruh haline sahiptiler.

Bu ise onları EKİM teorisini ve ideolojisini küçümsemeye ve inkarcılığa götürüyordu.

Devrimci önderlik kadroları, EKİM saflarında beliren bu küçümseme ve inkar eğilimini teşhir edip, buna direndiler. Ancak bunun doğal ve mantiki olarak tasfiyeci bir nitelik kazanacağını yeterince bilince çıkarmadılar. Küçümseyip, sürekli bir iç mücadelenin konusu yapamadılar.

Bunun kendisi bu dönemde inkarcılıkla karakterize olan oportünizme cesaret verdi. Oportünistler oportünizmi aşırıya vardırdılar. Şimdi tasfiyecilerin başını çeken zat (T. Göker), EKİM'in küçük-burjuva sosyalizmi ile ideolojik farklılıklarını silikleştirme anlamına gelen bir çaba içine girdi. Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku'nun çözülüp dağılması ve duvarların yıkılması ile birlikte toprağın düzlendiğini, sorunlara daha rahat ve daha farklı bakmak gerektiğini vaazetmeye başladı. Konferansta bazı yoldaşların belli bir anlamda kullandığı bazı ifadeleri tümüyle çarpıtarak ve oportünist ve liberal bir yoruma tabi tutarak ve bunun arkasına saklanarak, EKİM ile geleneksel halkçı-devrimci gruplar arasındaki farkın en aza indiğini ileri süren düşünceler savundu. „Kuruçeşme" kaynaklı liberal „genel sosyalist hareket" formülasyonuna sarıldı. Tasfiyeci bayımıza göre EKİM'i „komünist hareket" olarak ayrı bir yere koymak iticiydi; aslında arada ciddi farklılıklar da yoktu; deyim uygunsa, daha çok psikolojik (önyargı gibi) engeller vardı arada.

İnkarcı oportünizm işi EKİM'i ideolojik mevzilerinden geriye çekmeye, onu liberal bir yoruma tabi tutarak temel programatik görüşlerini ve sloganlarını budamaya vardırdı. Programatik slogan ve formülasyonlarımızın "uzlaştırıcı", "birleştirici-yapıştırıcı" olmadığını ileri sürerek sulandırılmasını önerdi. Bu açıktan açığa EKİM'in çizgisini, teorik-taktik temelini tartışmalı hale getirip yadsımaktı. Aramızda programatik düzeyde bir birliğin dahi olmadığının somut kanıtıydı. Düpedüz tasfiyecilikti. EKİM'i teorisizliğe ve ideolojisizliğe

mahkum etmekti ki, tasfiyecilik de esasen ve öncelikle „proletarya hareketinin ideolojik bakımdan yadsınması" idi. „Burjuvazinin proletarya saflarındaki etkisi" idi. Bizim tasfiyecilerde EKİM saflarındaki oportünist „yarım" aydın etkisiydi.

„Proletaryanın teorisiyle taktiklerini sürdürmekte" başarısız, daha doğru bir söyleyişle niyetsiz olanların, bu teori ve taktikler temelinde politik-pratik bir çaba içinde olamayacakları açıktır. EKİM saflarındaki tasfiyeciler de böyleydiler. EKİM'in parti teorisini ve onun koşullandırdığı birlik politikasını da liberal bir yoruma tabi tutarak yadsıdılar. EKİM, partinin „sosyalizmle sınıf hareketinin birliği" eşdeyişle de sınıfın öncülerinin sosyalizme kazanılıp-örgütlendirilmesi olduğunu savunuyordu. EKİM, ideolojik kimliğini sınıf (proleter) kimliği ile birleştirmenin öneminden sözediyordu. Birlik sorununu da bu çerçevede düşünüyordu. EKİM için komünistlerin sınıfla birliği, kendi aralarındaki birlikten daha öncelikli bir yere sahipti. Tasfiyeciler bunun tam tersi bir yönde soruna yaklaşıp, hareket ediyorlardı. Onlar tıpkı ideolojik kimlik ve kişiliklerini kapının önüne koyup birlik kurmaya çalışan, ideolojiden ve ilkeden yoksun Kuruçeşmeciler gibi, yine EKİM'in teorik ve ideolojik kişilik ve kimliğini yok sayıp, bizlerle ideolojiden ve ilkeden yoksun, esneklik adına pazarlık ve tavizlere dayalı bir birlik yapmak isteyen aydın oportünisti KH çevresi gibi davranmamızı istiyorlardı. Stratejik önemde görüşlerden vazgeçmek gerektiğini söylüyorlardı. EKİM'in parti teorisi ve taktiklerine tam bir inançsızlık ve yabancılaşmayı, eşdeyişle leninist parti teorisinin toptan reddini anlatan bu görüşler, tipik tasfiyeci görüşlerdi.

Oportünizm iddiasızlıktır, tutarsızlıktır, bir kendine güvensizliktir. Tasfiyeci oportünizm ise ideolojik bir kimlikten yoksunluk olduğu gibi, politik ve örgütsel kimlikten de yoksunluktur. Örgütsüzlüğün ve iktidarsızlığın teorisidir, proletaryanın örgütsel bakımdan da yadsınması, onu iktidar hedefinden alıkoymak ve örgütünü tasfiye etmektir. EKİM'deki tasfiyeciler tam da bu nitelikteydi. Onlar için varsa-yoksa „birlik"ti. Ve „birlik" EKİM'i tasfiye etmek için kullanıldı.

İdeolojik dağılmadan tasfiyeci yıkıcılığa

Tasfiyeciler leninist partinin varoluş biçimine ilişkin stratejik önemde ilkelere de saldırdılar. Leninist ihtilalci parti teorisinin liberal bir yorumu ile çıktılar karşımıza. Onlara göre Türkiye devrimci hareketi ve bu arada EKİM legalite ile illegalite arasındaki ilişkiyi yalnış kavrıyordu. Bir tür otzovizm yapıyordu. Legal açılımlar yapmaktan korkulduğunu, bunun ise bir tür politikasızlık olduğunu ileri sürüyorlardı. Önce legal olanakları istismar etmek ve bir açık alan çalışmasına yönelmek adına (ki EKİM bunu yadsımıyor; konferansında da bunun önemine işaret edip bu yönde hazırlanmanın gereğine değinmişti) legal politik bir yayın önerdiler. Ancak bununla kalmayıp seçimler döneminde SP'nin estirdiği cereyana, bolca tartışılan „legal işçi partisi" cereyanına kapıldılar. Ciddi ciddi „Hep beraber HEP'e" çağrısına yanıt oluşturmaya yöneldiler. İlerleyip pekala HEP içinde çalışılabileceği, bir bölüm kadro ve sempatizanımızın bu alanda değerlendirilebileceğini savundular.

İlkesiz birlik politikası ile legalizm ikiz kardeştir. Geleneksel devrimci hareketin içine girdiği tasfiyeci süreçte elele gidiyorlardı. Bizdeki de bunun pespaye bir yankısından başka bir şey değildi. Ve EKİM'in çeşitli vesilelerle teşhir ettiği rejimin „141-142", „Kürt reformu" vb.'de ifadesini bulan „demokratikleşme" illüzyonu ile körüklenip şişirilen ehlileştirme politikasının saflarımızdaki etkisiydi. EKİM'deki tasfiyecilerin EKİM'in stratejik önemde teori ve ilkelerine ne denli yabancılaştıklarını, onları içselleştirme yeteneğine hiç bir dönem sahip olmayıp nasıl da ilk fısratta onlardan vazgeçtiklerini göstermesi bakımından da ibret verici ve uyarıcıydı. O kadar ki, tam da örgütü illegal esaslar üzerinde örgütleyip sağlamlaştırmanın (ki legal açılımları ancak buna bağlı olarak yapabilir va yararını görebilirdik) yaşamsal bir önem kazandığı, rejimin tasfiyeci baskısının saflarımızda gedik açmamasının buna bağlı olduğunun düşünülmesi gerektiği bir aşamada bunları öneriyorlardı tasfiyeciler. Böylece onlar açıktan açığa EKİM'de var olanı da tasfiye etmek istiyorlardı. Ki tasfiyecilik de komünist faaliyete son vermek, komünist örgütü tasfiye etmek, var olanı yadsıyıp dağıtmak demekti. Bizim tasfiyecilerimiz de böyle yaptılar.

Bizdeki tasfiyecilik varolan kısmi önderlik boşluğunun üzerine oturdu. Giderek bir örgüt boşluğu yaratmak doğrultusunda büyüdü. O düpedüz bir örgütsüzleştirme harekatı idi. MK'nın oportünist öğeleri, daha doğrusu oportünizmi tasfiyeci bir niteliğe büründürüp azdıran dışımıza atılan tasfiyeciler, çıplak bir örgüt boşluğu yaratmanın da mimarıdırlar. Kendi oportünist emelleri için

EKİM'i yukardan aşağı örgütsüzleştirmeye çalıştılar.

Tasfiyeciler geçmişten kopamamışlardı. Yeni dönemin kadroları değillerdi ve hiç bir bakımdan kendilerini yenileyememişlerdi. Önderlik anlayışları, ilişkileri, çalışma tarzları, örgütsel ilke ve normlar karşısındaki tutumları, örgüt içi yaşama ilişkin pratikleri hep eskiye aitti. EKİM çizgisine yabancıydılar. Dolayısıyla da hep kendilerini ürettiler. Kendi suretlerinde bir örgüt kurmaya çalıştılar. Saflarda bozucu bir rol oynadılar ve bir çok kadroyu kendilerine benzetmeye çalıştılar ya da benzettiler. Eskinin politika ve örgüt kültürü, davranış biçimleri vb. vb. onlarda bir yaşam biçimiydi. Örgütün yaşam biçimi haline getirdiler. Atalet ve konformizm, liberal bir ruh hali ve davranışı onların karakteristik özellikleriydi. Bunu örgüte de bulaştırdılar, ki asıl tahrip edici olan da bunlardı. Onların şahsında EKİM teori ve ideolojisi ile pratiği arasında açık bir tutarsızlık, belirgin bir kan uyuşmazlığı ve yabancılık da kaynaklanıyordu.

Tasfiyecilerin EKİM'i tümüyle kendine yabancılaştırıp yozlaştırmak için başvurdukları bir şey de, EKİM'in „örgütsel omurga"sını ve elindeki güçlerini sınıfa yöneltmek ve fabrika hücreleri temeline oturtup bir sınıf partisine büyüme sürecine sokmak yerine, onu sınıf dışı bir çalışmaya yöneltip sınıf dışı bir örgüt anlayışına mahkum etmek oldu. Sınıf temeline dayalı bir parti/örgüt anlayışını "demode" bir anlayış ilan ettiler. Türkiye'de benzeri çok olan sınıf dışı parti/örgüt anlayışını savunmaya vardırdılar işi. Tam bir cehalet örneği sergileyerek, traji-komik durumalara düşerek (sınıf kökeni kavramı ile sınıf temeli kavramlarının aynı şeyi ifade etmediğini ayırdedemeyecek cehalet örnekleri gibi) sınıf dışı örgüt anlayışlarını, Lenin'in „Ne Yapmalı?" sındaki „profesyonel devrimci çekirdek" vurgusu etrafında yürüttükleri tümüyle demagojik bir tartışma çevresinde, leninist parti teorisi ile ilişkilendirmeye dahi cüret ettiler.

Partinin ideolojik kimliğinin toplumsal-sınıf kimliğiyle birleştirilmesi fikrinin "demode" ve "uvriyerist" bir anlayış olduğunu ileri sürebildiler. Bize önerdikleri ise ancak ve ancak işçi semtlerinde ve fabrika bölgelerinde "işçi dernekleri" kurmak oldu. Böylece de tasfiyeci menşevizmin seçkin bir örneği olduklarını kanıtlıyorlardı.

Keza işçi sınıfı içinde fabrika hücreleri temelinde bir örgüt kurmanın ömürsüz bir çaba olacağını, zira bunun hiç bir işleve sahip olamayacağını, bu nedenle de profesyonel bir popagandacılar grubu kurarak radikal bir işçi hareketinin ortaya çıkmasını beklemek gerektiğini savundular. „Profesyonel devrimciler örgütü" teorisiyle kastettiklerinin aslında pespaye bir aydın oportünisti teori olduğunu da böylelikle kanıtlıyorlardı. Onların proletaryaya tam bir güvensizlik içinde olan, proletaryanın ihtilalci sınıf partisinden söz edip, bunun için çalışmanın uvriyerizm olduğunu söyleyen oportünist „yarım" aydınlardan hiç bir farkı yoktu. Hem sınıf ve hem de iktidar perspektifinden yoksundular. Onlar için kadro örgütü içinde sahip olunacak- ulaşılması gereken bürokrat şeflik kurumuydu. Bu ise EKİM gibi sınıf dışı dar bir kadro örgütü olmaktan çıkıp komünist bir siyasal sınıf örgütüne büyümek isteyen bir örgütte yabancıydı. EKİM'in ideolojik cereyanına kapılıp saflarımıza katılmışlardı. EKİM bundan kaçınamamıştı. Ancak EKİM'e yabancıydılar ve ilk fırsatta da bu ortaya çıktı. Tutunamadılar. Tutunamayacaklarını anlayınca da, ideolojik, siyasal ve örgütsel her türlü bağı bir yana bırakıp hizipleştiler. Kendileri gibi zayıf ve geriye kaymış az sayıda kadro ile ufacık bir hizip kurdular.

EKİM'in kendilerini savunmaları için kendilerine tanıdığı sınırsız „eleştiri ve ajitasyon özgürlüğü"nü alabildiğine istismar ederek, onu EKİM'de var olan herşeyi tasfiye etmek üzere kullandılar.

EKİM'in politik faaliyetlerine katılmayı reddettiler. Aramızda hiç bir ideolojik-politik ve örgütsel bağ kalmamıştı. Sadece ve sadece biçimsel bir hukuki bağ kalmıştı ve ona da son vermek gerekiyordu. Bu ise Olağanüstü Konferansla gerçekleştirildi.

Tasfiyeciler bir yıl gibi uzun bir süre „ışık" altında değillerdi. '92 yazında alınan Olağanüstü Konferans kararı ile birlikte „ışık" altına çekildiler. „Işık, daha çok ışık" şiarı hareketin tüm güç ve olanaklarının harekete geçmesini ve örgütün dinamizm kazanmasını sağladı. Örgüt çizgisine sahip çıkan kadrolar tasfiyecilere direndiler ve onları teşhir ettiler. Konferans ise bu direniş ve saldırının şiddetinin tepe noktasına çıktığı andır. İdeolojik şiddetimizin daha ilk kıvılcımları dahi tasfiyecileri kaçırtmaya yetti. Tasfiyeciler kaçtılar.

Tasfiyeciler tasfiye edildiler.

Görmezlikten gelinen önderlik problemi

Nedir ki yakıcı bir soru „yanıtına almak" üzere hala orta yerde duruyor. EKİM'de önderlik

problemi başından beri var. Kimi önder kadroların şahsında zaman zaman kendisini tüm yakıcılığıyla dışa da vurdu. Uyarıcıydı. Peki ama buna rağmen EKİM bu problemini neden çözemedi? Tasfiyecilik konferansın hemen akabinde boy gösterip '91 yazında güç bulmuş, '92 Şubat-Mart aylarında ise iyice ağırlık haline gelmişti. Neden Tasfiyeciliğe ve tasfiyecilere bu kadar süre tahammül edilebildi? EKİM'in zaafı neydi?

EKİM „Işık daha çok ışık" şiarıyla yola çıktı. Bu şiarı içinden kopup geldiği örgüt saflarında büyük bir tutarlılıkla uyguladı ve bunun büyük yararını da gördü. Dahası var. EKİM bu şiarı birçok bakımdan kendi içinde de uyguladı. Her türlü sorunu kendi kadroları ve kamuoyu nezdinde açıkça ortaya koydu, tartıştı, tartıştırdı. *Ekim* „Işık, daha çok ışık" şiarının uygulandığı bir kürsü oldu. Bu açıdan işlevsellik kazandı. Bunun çok yararını da gördü. Yakıcı gerçek şu ki EKİM „Işık, daha çok ışık"ı bir tek önderlik problemine uygulamadı. Hem kendi önderlik gerçeği konusunda bir açıklığa -son ana kadar- sahip olamadı ve hem de bu gerçeğin anlaşılır ve aşılır hale gelmesi için ortamı yaratmadı. Bu problemi bir yerde „ışığın" dibinden kaçırdı, yine **önderliğin kendi içinde** çözmeye çalıştı ve başta örgüt kamuoyu önünde olmak üzere, kamuoyu nezdinde görülür ve tartışılır hale gelmesinden kaçındı. Bu yadsınmaz ve affedilmez bir zaafıdır EKİM'in.

EKİM önderlik gerçeği konusunda bir açıklığa sahip olmadığını, hem tasfiyeci ilk etkinliklerin kendini gösterdiği Ağustos-Eylül '91 tarihindeki MK toplantısı döneminde ve hem de herşeyin ayan-beyan dışa vurduğu Mart '92 MK toplantısında sorunu çözmek için ele almayışıyla kanıtlamıştır.

EKİM bu problemi konusunda bir açıklığa sahip olmadığı için, çözücü dinamikleri de harekete geçirememiştir. Ne bu problemin yakıcılığını anlatan uyarıcı dersleri bilince çıkarıp örgüt bilinci haline getirmeyi akıl etmiştir. Ve ne de çözücü dinamiğinin ne olduğunun yeterince bilincindedir.

Nedir çözücü dinamik? EKİM başta içkin olmasa da bunun bilincine sahipti aslında. Lenin'in son derece anlamlı „Işık, daha çok ışık" makalesinin gereğini yapmaktı. Önderleri ya da önder geçinenleri „ışık"ın altına almaktı. İdeolojik-politik kişilikleri ve icraatlarıyla örgüt ve genel kamuoyunda önünde arz-ı endama çıkarmaktı. Bu konuda cesaretli davranmaktı. Önderler özel yaşamlarına değin tanınmalı ve denetlenmeliydiler. Hizaya gelmeleri ya da tepelenmeleri bu sayede mümkün olabilirdi ancak. EKİM bu ilkeyi uygulamadan, örgütün güç ve olanaklarını harekete geçirmeden, örgüt kadrolarını bu problemin çözülmesi sürecine katmadan, salt kendi içinde çözemezdi. Üstelik örgütü ve kadroları bu ve benzeri konularda harekete geçirmeden, örgüte bir dinamizm de kazandırmak mümkün değildi.

EKİM koptuğu hareket içinde sürdürdüğü gerçekte anlamlı mücadelede elde ettiği bu dersi kendi önderlik porblemine uyarlamaktan uzak durdu ve bu nedenle de bir türlü sorunu çözemedi.

Bunun üzerine sorunu kendi içinde kapatarak gizledi, kendi içinde çözümü esas aldı. Bu daha baştan bir çözümsüzlük demekti. Daha önemlisi bu örgüte ve kadrolara güvensizlikti. Oysa bazı örgüt kadroları daha Ağustos '91 yılında bu yakıcı problemi bir biçimde ve belli bir düzeyde görmüş ve müdahele isteğini (hem de EKİM çizgisi temelinde) ortaya koymuşlardı. 5. yıl değerlendirmesini de bu isteğinin gerçekliğedönüşmesinin bir ifadesi saymışlardı. Bu değerlendirilemedi. Yine kendi içinde çözümü esas alarak bir kez daha örgüte ve kadrolarına yeterince güvenmediğini ortaya koydu. Onları devre dışı bıraktı. Örgütün dinamizm kazanmasını da engellemiş oluyordu böylece.

* * *

Olağanüstü Konferans kararı ile birlikte, artık deniz bitmiştir. Statüko dağıtılmış, sorun örgütün önüne gelmiştir. EKİM kendi güç ve olanaklarını harekete geçirmiş, dinamizm kazanmıştır. Nitekim çözüm de bundan sonra gelmiştir. Örgüt kadroları EKİM etrafında birleşip-kenetlenerek tasfiyeciliğe saldırıya geçmişlerdir.

Ve örgütü ve kadrolarıyla birleşen önderliğin devrimci kanadı yıllardır çözülemeyen problemini çözme yolundadır. Çözmüştür. İyice bilince çıkarıp sağlamlaştırmak ise yeni dönemin sorunudur.

EKİM tasfiyeciliğe karşı mücadeleyi yalnızca başlatmamış, bu yolda anlamlı bazı ilk adımlarda atmıştır. Ancak yeterli sayılmamalıdır. Mücadele derinleştirilmelidir. Zira tasfiyeciliğin yarattığı tahribat sanıldığından da derindir, geniştir.

EKİM güçlerini ve olanaklarını harekete geçirmiş, dinamizm kazanmıştır.

Tasfiyeciler tasfiye edilmiş, yol açılmıştır.

Kuşku yok ki, EKİM DAVASI KAZANACAKTIR!

Serkan METİN

Spekülasyon değil, devrimci müdahale

Nadir yoldaşın bu yazısı Olağanüstü Konferans öncesinde örgüte sunulmuş daha geniş bir yazının (Geleceği Kazanmak, Geçmişi Doğru Kavramakla Başlar) ikinci bölümüdür. Yazının bu ikinci bölümü bile kendi içinde oldukça geniş olduğu için onu ancak kısaltarak ve buna rağmen iki bölüm halinde yayınlayabiliyoruz. Yazıyı kısaltırken pratik ayrıntılardan kurtarmaya, fakat ideolojik içeriğini korumaya özen gösterdik.

Hareketin son birbuçuk yıllık tıkanıklığının nedenlerini tartıştığımız bu aşamada, önümüzde "şıracının şahidi bozacıdır" deyimini çağrıştıran iki metin var. Adil imzalı *"Aydın Oportünizmi Ve Sorunlarımız Üzerine"* veNesimiimzalı *"Gerçeğimiz Olan Bunalım Somut Gerçeklerimiz Gözardı Edilerek Aşılamaz"* başlıklı metinler.

Komünist bir sorumluluk duygusundan yoksun, tutulan bir çetele ve spekülasyona dayanan bu metinlerin ilerletici hiç bir özelliği yoktur. İşçi sınıfı temeline oturmuş bir parti deyip bunu yadsıyan, EKİM deyip EKİM adına kamuoyuna söylenen herşeyi "içtenlikten yoksun boş sözkalıbı" ilan eden, "oportünizm" deyip bunun alasını yapan, "aydın oportünizmi" deyip yazılarında "genel propaganda-ajitasyon" dışında hareketin eylem hattıyla ilgili bir tek satır yazamayan, M. Çulhaoğlu'nun bugünkü önermelerinden başka bir şey sunamayan, kendi geri anlayışlarını harekete mal ederek saldırıya geçen bu eğilim sahiplerinin bir tek amacı var: uydurarak önyargı oluşturmak. Sonra da bu önyargıdan faydalanarak hareketin temelini dinamitlemek.

Karşılıklı birbirlerine şahitlik yapıklarına, farklı cümlelerle ifade etmiş olsalar da ortak bakış sunduklarınave bugünekadar biri diğerinin yazdığına karşı bir tek cümle söylemediğine göre, ayrı ayrı ele alıp cevaplamak yerine ikisini ortak cevaplamak daha doğru olacaktır. Ayrıca yazılı beyan etmemiş olsalar bile sözlü tartışmalarda metinlere katıldıklarını zaten söylüyorlar.

Adil ve Nesimi yoldaşlar "kuşku düşüncenin ebesidir" mantığıyla yola çıkmışlar, öncelikle Cihan yoldaş şahsında kuşku ve güvensizlik yayılmaya çalışılmış, ardından da nasılsa örgüt kadrolarının yoldan çıkması mümkün hale gelir mantığı bu iki yoldaşın yolgöstericisi olmuştur.

Ama yazık ki bu yalnızca yoldaşların EKİM gerçeğine yabancılıklarının bir kanıtıdır. Mayanın tuttuğunun ve yoldan çıkmanın artık mümkün olmadığının bile farkında değiller. Kendilerinin son bir yıllık eğilimlerinin bu örgüt kadrolarını hiç de etkilemediğinin farkına varabilmeleri için EKİM sayfalarına bakmaları yeterdi. Henüz bir kaç aylık EKİM taraftarı olan M. Köylü gençlerin bile nasıl da dergi sayfalarında harekete sahip çıktıklarının bile farkında değiller. Onlar kendi hayal dünyalarında kurdukları şatoda Cihan'ın ve EKİM'in "başını" nasıl yiyecekleri hesaplarıyla meşguller. "Geniş bakan örgüt kadrolarının" nasıl da kendi peşlerinde koşmaya can attıkları ham hayali içindeler.

5 yıldır bu hareketin başındaki kadrolardan ro biri olan Nesimi, harekete "ideolojik katkı" yaptığı iddiasındaki ve4 yıldır politik ve örgütsel faaliyetin başındaolan Adil yoldaşlar, eserlerin bakarak devrimci vicdan muhasebesi yapacaklarına, hareketten uzaklaşmalarına önayak oldukları işçilerin durumu karşısında "görüyor musunuz, bu aşama da işçiden devrimci çıkmaz" diyerek adeta sevinç naraları atıyorlar.

Hareketten koparak hızla devrimden uzaklaşanların bugün Alman burjuva devletine sığındıklarını acı bir tecrübe olarak gözönüne alacaklarına, onların Cihan'a karşı kullanarak eskittikleri ve gelinen yerde kullandıkları için pişmanlık bile duydukları paslanmış silahlara sarılıyorlar. Yazıklar olsun! demenin dışında bir şey gelmiyor elimizden. (...)

Ne bu yazılardaki düzey bir komünistin düzeyidir, nede yöntemi komünistçedir. Oportünist manevralarla sorunların ve sorumluluklarının nedenlerinden kaçmaya çalışanların doğal olarak seçebilecekleri bir başka yöntem de yoktu.

Yoldaşların açtığı platformun sağlıksızlığının farkındayım. Ne var ki her şeyi çamura bulamayı marifet sayan Adil veNesimi yoldaşın söylediklerini ve yazdıklarını görmezlikten gelmek sorumluca olmaz.

"Aydın Oportünizmi ve Sorunlarımız Üzerine"

yazısı "eğer tartışma ortamı zedelenmez ve oldu bittiye getirilmezse" cümlesiyle başlamış. Nesimi yoldaşın da paylaştığı bu cümleyle kastedilen şudur: Nesimi ve Adil herşeyi sınırsızca ve fütursuzca söyleyecek. Kimse buna tutum almayacak. Örgüt müdahale gücü ortaya koymayacak ve yoldaşlar süresiz tartışacaklar.

Eleştiri ve ajitasyon özgürlüğü devrimci bir örgüt yaşamının doğal kurallarındandır. Bu olmadıkça sorunların tüm boyutlarıyla görülmesi, fikri canlılığın ve üretimin süreklileştirilmesi, eksiklikler ve yetersizliklerin görülerek düzeltilip ileriye yol alınması, devrimci bir örgütü yolundan alıkoyan ya da bozmaya çalışan düşünce ve unsurların etkisizleştirilmesi düşünülemez. Ne var ki, kuralsız, kaidesiz ajitasyon ve eleştiri özgürlüğü yoktur. Marksist-leninist bir harekette eleştiri özgürlüğü, programatik görüşlerin temelini teşkil eden ideolojik-teorik görüşler çerçevesine, bu görüşlerin ilkelerine bağlıkalınmak koşuluna bağlıdır. Bu temel üzerindedir ki 1905 Bolşevik Kongresi'nde alınan karar şudur: *"Azınlık parti tüzüğü güvencesiyle görüşlerini savunup ideolojik savaşım yürütme hakkına sahiptir. Yeter ki tartışmalar ve farklılıklar örgütsüzlüğe yolaçmasın... güçlerimizi bölmesin, otokrasiye ve kapitalistlere karşı uyumlu savaşım engellenmesin."*

Eğer yoldaşların "tartışma ortamı zedelenmezse" düşüncesiyle ifade ettikleri şey bu çerçevede olgun bir tartışma yürütmek olsaydı, kuşkusuz buna diyeceğimiz olmazdı. Amaonlar daha baştan önyargı oluşturmayı kafalarına koydukları için, örgütümüzde özgürce tartışma ortamı olmadığı mesajını vermek için bunu peşinen söylemeyi gerekli görüyorlar.

Fiili örgütsel görevlerim I. Genel Konferans'la başlasa bile iki yıldır bu hareketin içindeyim ve beş yıldır yakın temas içindeyim. Giderek birilerinin politik malzeme haline getirdiği bu argümanların hiç bir doğruluk payı yoktur. Düşüncelerini rahatça söyleme imkanı herkesin var. Harekete sonradan katılmış biri olarak her türlü eleştiri özgürlüğünü ben (bunun diğer örneği Mesut yoldaştır) rahatlıkla kullanıyorum da acaba kimi yoldaşlar niye kullanamadıklarını ifade ediyorlar. Çünkü kendileri her türlü eleştiri yapma hakkına sahip olduklarına inanırlar ama Cihan yoldaşın eleştirileri karşısında "dizleri titrer". Cihan yoldaşın eleştirileri "terör" olur. Fikri şiddete bu denli dayanıksız olanlar, Cihan yoldaşın üslubuna bakacaklarına, dönüp fikirlerinin sağlamlığına ve bunları savunma cesareti gösterip göstermediklerine baksınlar.

Herşey bir yana, EKİM'in ideolojik platformunun reddi anlamına gelecek içerik taşıyan mektupları bile bu örgütün tüm kadrolarına gidiyor. İstedikleri yoldaşa gidip tartışıyorlar. Ama yine de bir kuşku yaratmaya çalışmaktan geri durmazlar.

Aslında yoldaşların istediği şudur: Kendileri her türü yıkıcılığı, spekülasyonu, hizip çalışmasını yapacaklar, ama kimse müdahale etmeyecek. (...)

Adil ve Nesimi yoldaşların bir dilekleri var. "Eylem birliğini zaafa uğratan yaklaşım ve davranışların ortaya çıkarılarak mahkum edilmesi". Güzel! Bu örgütün bir kez daha aynı talihsiz durumla karşılaşmaması için bunu yapması zorunlu. Ancak bir şartla; doğru ve bütünlüklü değerlendirerek faturanın yalnızca başkalarına kesilmesi için "MK üyeleri (politik örgütsel görevlerle sorumlu kesimi kastediliyor-Nadir) azami birçaba içerisinde günlük görevlerini yerine getirmeye çalışmıştır" yollu sorumluluğu dışına atan peşin bir hesabın içine girmeden.

Adil yoldaşın mektubunda yeralan, keza Nesimi yoldaşça da arzulanan bu davete uyuyoruz ve "sağduyulu örgüt kadrosu" olarak gerçeği yazıyoruz.

Konferans sonrası önderlikten "eylem birliğini" bozmadım, görevlerimi yaptım diyebilecek son yoldaş Adil yoldaştır. Neden?

Adil yoldaşgörev paylaşımının yapıldığı MK'nın ilk toplantısının hemen ardından ve MK üyelerinin bir bölümünün görev yerlerine döndüğü bir sırada maraza çıkarmış, örgüt sekreteri de dahil olmak üzere bazı MK üyelerine "görevim belli değil, şimdi ben ne yapacağım?" diyebilmiştir. Oysa görevleri belli ve nettir. 1) İdeolojik-teorik sorunlarla görevlendirilen MK üyelerinin bir kolu olarak çalışmak, MYO'nun düzenli ve ihtiyaca cevap verecek tarzda çıkması için örgüt kadrolarının katkılarını sağlamak için özel çaba göstermek 2) Politik-örgütsel sorunlarla görevli MK üyeleriyle kollektifliği sağlamanın yanısıra, görevlendirildiği üç temel çalışma alanına bakmak (Ankara, Zoguldak, ...).

Toplantıda bunu kabul eden yoldaş, sonradan her iki alanda çalışmasının bir belirsizlik olduğunu iddia ederek ya biri ya diğeri diyebilmiştir. Sorun ilk çıktığı dönemde yoldaşın bu tutumunu eleştirmiştim. (Örgüte sunulmasına gerek görmediğim ilk mektubumda var.)

Gelinen yerde, görevlerim oldukça fazlaydı, bu nedenle belli yetersizlikler yaşandı dese bir nebze olsun yeni ircinsten olurdu. Ne diyor? "Azami birçabayla görevlerimi yerine getirdim" diyor. Bunun

tanığı olarak da "sağduyulu örgüt kadroları"nı gösteriyor.

Peki sağduyulu örgüt kadrolarına soruyorum.

1) MK'nın politik-örgütsel görevlerle yükümlü bölümü "görevlerini azami çaba içerisinde yerine getirmeye çalışmış"larsa, yığılan örgütsel sorunlar neyin nesi?

2) MYO'nun yeterli bir işleve sahip olmadığından hep yakındık. Peki MYO'nun işlevli birmerkezi araç olması için bu yoldaşlar ne yaptılar?

3) Örgütte tartışmasız önemli bir yeri olan rapor akışı sağlandı mı?

4) Konferans metinleri çerçevesinde hangi eğitim yapıldı?

5) Merkezi olarak yönlendirilen, sonuçları toplanarak örgütü yeniden eğiten bir faaliyet var mı?

6) Herhangi bir sorunda merkezi olarak yayınlanan bir tek genelge ya da örgüt içi araç var mı?

7) *"Mevcut kadroların çeşitli kanallardan, özellikle de popülist siyasal hareketlerden geliyor olması, geçmişküçük-burjuva anlayışve alışkanlıklara karşıetkinbir mücadeleyi ve bu mücadele aracılığıyla kadroların ideolojik-sınıfsal zeminimize uygun dönüştürülmesini zorunlu kılmaktadır. Bu somut durum aynı zamanda kadrolara yaklaşımkonusunda siyasal önderliğe özel bir sorumluluk yüklemekteir."* (Konferans Belgeleri)

Peki bu sorumluluğun yerine getirilmesi için örgüte yazılmış bir tek broşür var mı?

8) Ankara ve Zonguldak iki temel çalışma alanıydı. Adil yoldaşın sorumlu olduğu bu iki temel çalışmaalanı tasfiyeoldu. Bu yoldaşın '91 Nisanı'ndan Ağustosu'na (gerçekte 20 Eylül 1991'e -Red.) kadar Ankara ve Zonguldak'a birer kez gittiği ve gittiğinde Ankaralı yoldaşların; "Yoldaşlar niye daha yakın bir önderlik taşımıyorsunuz? Biz yeni devrimcileriz; uzun aralıklarla değil, sık sık gelip sorunlarımızı dinlemeniz gerekir", dediklerinde, yoldaşın verdiği, ayrıntılara kafanızı takmayın, Lenin de yıllarca Rusya'ya uğramadı ama işler yürüdü, yollu cevap neyi anlatıyor?

Soruları daha fazla uzatmak gerekmiyor. Şimdi "sağduyulu örgüt üyeleri" karar versin. "Eylem ve irade birliğini zaafa uğratan yaklaşım ve davranışların açığa çıkartılarak mahkum edilmesi". Peki 10 Mayıs 1991 mektup ne olacak? I. Genel Konferansımızı "darlık, hatta gerilik" olarak tanımlayan 10 Mayıs mektubu hareketin en üst iradesine alınmış bir tutum, yani irade birliğini bozan bir davranış değil mi? Sakın mektubun yazarına havale ederek sıyrılma yoluna gitmeyin. Gelinen yerde mektubu içeriğini de açık savunan Nesimi ve Adil yoldaşlarcevabınet vermeliler. (...)

MK toplantısında kim neyi önerdi?

"Hareketimizde bazı yoldaşlar leninist parti torisine ve pratiğine büyük bir kuşkuyla yaklaşmaktadır" gibi son derece spekülatif bir girişten sonra (ki buna ileride değineceğim), Adil yoldaş, "son MK toplantısı ve öncesinde" "parti ve örgüt sorununda yaklaşımlarımızı değiştirmemiz ve gerekli pratik adımları atmamız gerektiği"ni önermiş, ama "MK çoğunluğu" "bazen açıktan bazen oportünist bir şekilde bu görüşleri kabul etmemek" yoluna gitmiştir diyor.

Yılan gibi kıvrılmanın anlamı yok Adil yoldaş. Yalan yanlış şeyler yazarakbaşkalarını "oportünist" diye tanıtabileceğine inanıyorsan gaflet içerisindesin. Bu yolu senden önce deneyenler çok çıktı. Çok sopalar sallandı. Ama biri para etti mi?

Son MK toplantısında yaptığınız ve kabul görmeyen o "değerli" önerilerinizi niye doğru ve çıplak yazmıyorsunuz? Yazamazsınız, çünkü Nesimi yoldaşla birlikte skandal peşindesiniz. "Hareketimizde bazı yodaşlar leninist parti teorisine ve pratiğine büyükkuşkuyla yaklaşıyorlar." İşte uydurarak önyargı oluşturmak buna denir bay "leninist".

I. Genel Konferans'ta her sözü aldığınızda "Cihan yoldaşın dediklerine tümüyle katıyorum, iki boyutta ekleme yapmak istiyorum" diyen Adil yoldaş, bugün kalkar konferansta iki faklı çizginin olduğunu yazmacüreti gösterir. Dahası, sağda solda "ben konferansta kendi farklı çizgimin ısrarlı savunusunu yapamadım", der. Eğer farklı çizgin vardı da savunamayıp "Cihan yoldaşın söylediklerine katılıyorum" dediysen, kim oportünist, söyler misin?

Uydurarak önyargı oluşturmaya, gerçek düşüncelerini gizlemeye ya da sıkıştığı yerde çark etmeye hayır! Fikirlerin özgür ve açık savaşımı!... Görüş farklılıklarının açıkça dile getirilmesi!... Yoğun tartışma ve ikna çabaları!.... Eğilimlerin netleşmesi!... İradenin oluşumu!... Tüm bunlara evet!

Ama ayrılıkları gizlemeye, "iki ayrı örgüt anlayışı", "iki çizgi" deyip "ideolojik ayrılığımız" yok demeye bir kez daha hayır!

"EKİM'in ideolojik çizgisine bir itirazım yok" dedikten sonra, ayrılıkları esas alarak iradeyi ve

güveni zayıflatmaya çalışmak, yalnızca dedikodu değil, aynı zamanda skandal peşinde koşup "Lenin'e büyük kuşkuyla bakıyorlar" diyerek tacirlik yapmaya hayır! Bu bir birleştirme ve aşma çabası değil, yıkma yöntemidir. Kişisel benliğine düşkünler, satır aralarında kendilerine yönelik birşeler var mı diye kuşkuyla hareket edenler, doğruya kendilerini kapattıkları gibi evhamlılığı da aşamazlar.

Adil yoldaşın geçmişini bilmem. Ama yıllardan beri tanıdığım ve değerleri açısından benim için tartışmasız olan Nesimi yoldaşın böyleşeylere tenezzül etmesi eğer bir anlık esintiye kapılma değilse, insanın içini burkan tümüyle yeni bir durumdur.

Eğer "bazı yoldaşlar Bolşevik Parti tarihinden bir çok yönüyle alınacak ders var diyorlar" diye yazsalardı, evet böyledir der geçerdik. Zira Leninizm bir dogma, bir kalıplar yığını değil, bilimsel bir dünya görüşü olarak eylem kılavuzudur. Leninizmi anlamak öncelikle tarihsel toplumsal koşulları anlamak ve bu koşulların dayattığı görevleri görebilmektir.

Lenin'in parti teorisine kuşkuyla bakmak, leninist devrim teorisine kuşkuyla bakmaktır. Lenin'in devrim teorisine kuşkuyla bakanlar ise maalesef "bazı yoldaşlar" değil, Adil ve Nesimi yoldaşlardır. Çünkü tümüyle leninist devrim teorisini rehber edinerek bugüne gelen EKİM'e, bu devrim teorisinin yansıması olan sınıf temeline dayalı örgüt yaklaşımını terkederek "sınıf kökeninden bağımsız profesyoneller örgütü" modeli önerenler bu yoldaşlardır.

Son MK toplantısındaki önerilere gelince.

Adil ve Nesimi yoldaşlar bir kez daha gerçeği çarpıtmışlar. Önerilerini doğrudan ve açık yazma yerine, laf yuvarlayarak gerçeği bulandırma yoluna gitmişlerdir. Bunu iki örnekle özetledikten sonra, yoldaşların çarpık bilgilendirmeleri üzerine değil de, gerçek önerilerinin ne olduğunu açalım.

"b) Bütün üye ve üye adaylarının (özel istisnalar hariç) harekete bağlı hücre ve gruplarda yeralması gerektiği savunuldu." (Adil'in yazısı) Bu noktada tartışma, yoldaşların pratiğine yöneltilen eleştirilerden ibarettir. Evet Adil ve Nesimi yoldaşlar, örgüte üye ve aday üye almışlardır, ama bunların ne organları, ne de komiteleri olmuştur. Bu durumu eleştirme şerefi ise bu yoldaşlara değil, dışındakilere aittir.

"e) Hareketin yukarıda belirtilen özelliklerde bir gizli örgüt temelinde güçlü bir açık çalışma ekibi oluşturması." (aynı yazı)

Yoldaş yine lafı yuvarlamış, gerçek önerisini gizlemiştir. Böylelikle diğer MK üyelerini zan altında bırakmaya çalışmıştır. Yoldaşın önerisi şudur: Şimdilik fabrikalarda gizli çekirdek yaratamayız. İşe fabrika çevrelerinde ya da işçilerin yoğun oturduğu mekanlarda dernek kurmakla başlayalım. Örneğin, "Tersane İşçileri Birleşme ve Dayanışma Derneği" gibi! Bunları son MK toplantı tutanağı geldiğinde tüm yoldaşlar görecek. Tersanelerde "dayanışma derneği" ile işe başlamanın yanında "Türkiye sol hareketine çağrı yaparak HEP'i Türkiye devrim partisine dönüştürme" önerisini yanına ekleyin, o zaman Adil yoldaşın bizi, demokratik küçük-burjuva akımların ya da marksist geçinen burjuva aydın çevrelerin düştüğü düzene entegre olma suçuna ortak olmaya çağırdığını, en azından ulusal demokratik bir hareketin kuyrukçuluğuna davet ettiğini görürsünüz.

Lenin'i anımsamamak mümkün olmuyor:

"Kaynaşmış bir grup halinde, sarp ve zorlu bir yolda, birbirimizin ellerine sıkı sıkıya sarılmış olarak ilerliyoruz. Düşman tarafından her yandan sarılmış durumdayız ve bunların ateşi altında hemen hemen hiç durmadan ilerlemek zorundayız. Özgürce benimsediğimiz bir kararla, düşmanla savaşmak amacıyla, daha başında kendimizi tek başına bir grup olarak ayırdığımız için ve uzlaşma yolu yerine savaşım yolunu seçmiş olduğumuz için, bizi suçlayan kimselerin bulunduğu yanımızdaki bataklığa çekilmemek amacıyla birleşmiş bulunuyoruz. Ve şimdi aramızdan bazıları şöyle bağırmaya başlıyorlar: Gelin bataklığa gidelim! Ve onları ayıplamaya başladığımız zaman da, karşılıkları şu oluyor: Ne geri insanlarsınız! Sizi daha iyi bir yola çağırma özgürlüğünü bize tanımamaktan utanmıyor musunuz! Evet beyler! Yalnız cabizi çağırmakta değil, istediğiniz yere, hatta bataklığa bile gitmekte özgürsünüz. Aslında bize göre sizin gerçek yeriniz bataklıktır. Oraya ulaşmanız için size her türlü yardımı yapmaya hazırız. Yeterki ellerimizi bırakın, yakamıza yapışmayın ve o büyük özgürlük sözcüğünü kirletmeyin, çünkü biz de dilediğimiz yere gitmekte 'özgürüz'; yalnızca bataklığa karşı değil, yüzlerini bataklığa doğru çevirenlere karşı da savaşmakta özgürüz!" (*Ne Yapmalı*, s. 17)

Tersanelerde dernek kurmakta, sol hareketle birlikte, "HEP'te hep beraber" olmakta Adil yoldaş özgürdür! Ama Adil yoldaş bizim de doğru bildiğimiz gibi davranma özgürlüğümüzü tanımalıdır. Bize açık bir tasfiye çağrısı olan yoldaşın önerileri kabul edilmedi diye hırçınlaşmasının anlamı yoktur.

Tasfiyecilik, kökü derinlerde olan toplumsal bir olgudur. "Liberal burjuvazinin karşı-devrimci ruh haliyle" "demokratik küçük-burjuvadaki dağılma

ve parçalanmayla" ayrılmaz biçimde bağlıdır.

İşçi sınıfı hareketinin derinliklerine kök salmış, sınıfın bağrında gizli bir temelde inşa edilmiş bir gizli örgüt olmadan sözümona darlığı ve kısırlığı kırarak geniş işçi örgütlerinin yolunu açma girişimi, ihtilalci proletarya hareketinin maneviyatını bozmak, onu alttan kundaklayarak devirmeye çalışmaktır.

İhtilalci bir konuma sahip bir işçi sınıfı genel kurmayı olmadan, ne geniş işçi örgütleri (dernek saçmalığını bir yana bırakın) doğru temelde kurulabilir, ne de kurulmuş olsa bile işlevli hale getirilebilir. Örneğin sendikalar geniş işçi örgütleridir. Öncelikle iktidar mücadelesinde işlevli hale getirmek gerekiyor. Oysa bugünkü haliyle bu geniş işçi örgütleri, sendikalar işlevli hale getirelemiyor.

Demek ki güçsüzlük duygusu ve muhalefet ruhu, insanı bir an önce nasıl güç olabilirim hevesine sürükleyerek, gerçek kuvveti, politikleşmiş işçi hareketinin gücünü görme yeteneğinden alıkoyuyor.

Şimdi Adil yoldaşın son MK toplantısında önerdiği ve MK'nın çoğunluğunca kabul görmeyen, ama Nesimi yoldaşın bazen açık bazen de sessiz kalarak onayladığı önerilerine gelelim.

1) Hareketin kadrolarının sınıfsal kökeninin şu an bizim için özel önem taşımadığı, sınıf kökeninden bağımsız profesyoneller örgütü.

2) MYO'nun ideolojik önderlikten (somut olarak Cihan yoldaştan) koparılarak yurtiçine taşınması.

3) Hareketin önündeki teorik görevlere ilişkin olarak tarihsel sorunlar, bugünün dünya kapitalist sistemi, Türkiye'nin toplumsal sistemi, devrim ve parti sorunu vb. temel konuları bir yana bırakarak, güncel pratik ihtiyaçlara cevap verecek bir teorik çaba. (Ne demekse?!)

4) Profesyonel devrimci çekirdek önerisi çerçevesinde örgüt kadrolarının kadro ve kadro olmayan üyeler diye ayırarak kadroların bir çekirdek olarak profesyonel (geçimi örgütçe karşılanan) olarak örgütlenmesi. (Adil yoldaşın bu yollu önerisi konferansta da tartışılmış ve mahkum edilmişti.)

5) Türkiye soluyla birlikte HEP'te yer alarak HEP'in bünyesinde radikal sol potansiyeli birleştirmeye çalışmak.

6) Açık alanı kendi içinde bir örgüt olarak merkezileştirerek bir tür açık parti örgütlenmesinin yaratılması.

7) İşçi sınıfına yönelik çalışmada öncelikle gizli çekirdeklerin değil, dernek kurma faaliyetine girişilmesi. Somut olarak, "Tersane İşçileri Birleşme ve Dayanışma Derneği"!

Nesimi yoldaşın da desteğini verdiği Adil yoldaşın MK çoğunluğunca kabul görmeyen değerli önerileri bunlardı.

Başkasını oportünistlik, ikiyüzlülük ve kişiliksizlikle suçlayan Adil yoldaş bu önerilerini yazma cesareti gösteremez. Neden mi? Çünkü "sağduyu sahibi örgüt üyeleri" bu çıplaklıkta sorunu görürlerse, bunun peşinen EKİM'in reddi anlamına geleceğini anlarlar. Dahası, Adil yoldaş fikri acizlik içindedir ve fikirlerine güvenmemektedir. Zira bu fikirler toplamının ifade ettiği sistemle, iki de bir "leninist" diyerek "leninist" olduğunu zanneden Adil yoldaşın aslında bizi geriye, halkçılığa-DHB sistemine çağırdığı anlaşılacaktır.

Bu önerilerde hiç bir yenilik ve ilerilik yoktur. Bugünün sol hareketine bakın, sol hareketin tümü bu sistemin içinde debeleniyor, ama giderek tasfiye ya da düzene entegre olmaktan kurtulamıyor.

Parti, sosyalizm ile sınıf hareketinin örgütlü birliğidir. İşçi sınıfı bilimsel sosyalizmde felsefi temellerini, bilimsel sosyalizm ise işçi sınıfında toplumsal maddi silahlarını bulur. Bu temel ve özlü tanım, leninist partinin ideolojik kimliği ile sınıfsal kimliğini içiçe vurgulamaktadır. Bu nedenle partinin ideolojik kimliği ile sınıfsal kimliğinin birbirinden koparılamayacağına ilişkin düşünce bir marksist için temel önemde ilkesel bir sorundur.

EKİM, gelişme süreci olarak ele alındığında marksist-leninist kavrayışa dayanan net bir ideolojik kimlik ve bu kimliğin kendi maddi silahlarıyla kuşandıracağı marksist-leninist bir harekettir.

Beş yıllık süreçte ideolojik gelişmenin yanısıra yavaş gelişse de politik ve örgütsel cephede de önemli adımlar atmış, örgütsel omurgayı oturtacak ilk birikimi sağlamıştır. Düne göre bugün daha ileri bir mevzide, ama partileşme sürecinin yine de ilk adımlarındadır. Bu "süreç birbirinden kopmaz bağlarla bağlı içiçe geçmiş bir ideolojik, politik ve örgütsel gelişme sürecidir. Politik ve örgütsel gelişmeden kopartılmış bir teorik gelişme oportünizm, aydın akademizmi gibi yozlaşma akibetiyle karşılaşacağı gibi, teorik gelişme ve etkinleşme çabası üzerine oturmayan bir politik ve örgütsel gelişme ise devrimci sınıfla birleşme, sınıfın devrimci ihtiyaçlarına cevap verme ve geleceği kucaklamaktan yoksun kalacaktır.

EKİM, henüz teorik sorunların ağırlıktaolduğu bir öncü müfreze durumundadır. Partileşme sürecinin bu aşamasında, parti programı ve temel taktik ilkeleri, marksist-leninist bir teorik gelişme ve derinleşme, bu temel üzerinde sağlam bir ideolojik kimlik

oluşturma sürecinin ürünü olacaktır. Programını ve temel taktiklerini belirlememiş bir hareketin işçi sınıfına dayalı bir öncü partiyi yaratması da mümkün değildir.

Ancak bu tek yanlı bir süreç değil, beraberinde politik ve örgütsel gelişmeyi de sağlayan bütünlüklü bir süreç olmak zorundadır.

Şimdi ilk birikimini sağlamış bir hareket olarak EKİM, politik ve örgütsel çabanın esasını sınıf hareketiyle bağ kurmak ve örgütsel gelişmeyi sınıf temeline oturtmak göreviyle karşı karşıyadır.

"Partileşmeye yönelik politik ve örgütsel çabanın esası sınıf hareketiyle bağ kurmak, sınıfın ileri unsurlarını sosyalizme kazanmak ve sınıfın öncü kesimi olarak örgütlemektir. Bunun yanısıra, bu sürece tabi bir biçimde, devrimci hareket içinde değişik grupların bünyesinde dağınık duran marksist potansiyeli ayrıştırmak ve ihtilalci sınıf partisi çatısı altında birleştirmektir."

I. Genel Konferans belgelerimiz partileşme sürecinde politik ve örgütsel gelişmenin hedefini böyle belirlemiş.

Marksist-leninist bir ideolojinin maddi toplumsal kuvvetlerini işçi sınıfı içerisinde bulacağı işin tabiatı gereğidir. Soruna böyle bakmayanlar marksist-leninist olmadıkları gibi marksist-leninist ideolojiyi maddi toplumsal temeli olan işçi sınıfından koparak yozlaştırmaya çalışanlardır da.

"Bugün burjuvazinin karşısında duran bütün sınıflardan yalnızca proletarya, gerçekten devrimci bir sınıftır. Öteki sınıflar modern sanayi karşısında çürümekte, sonradan ortadan kaybolmaktadırlar." (Manifesto)

"Günümüze dek bütün toplumların tarihi sınıf savaşımları tarihi" ise gelecekte tarihi yazacak olan da sınıflar arası mücadele olacaktır.

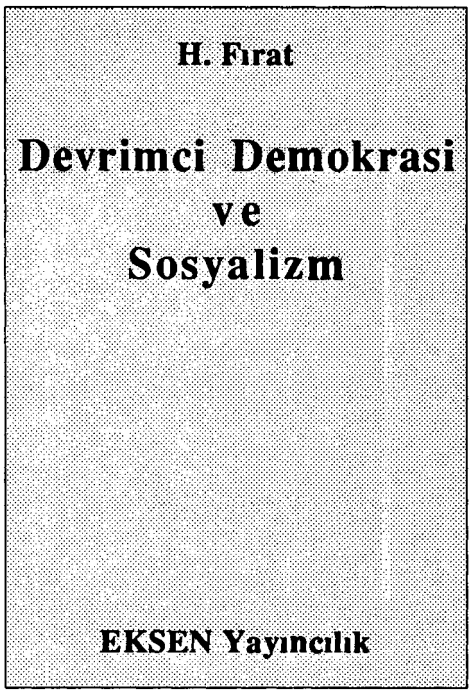
Tarihsel materyalizmi doğru kavrayan her marksist-leninist hareket, doğal ve kaçınılmaz olarak, içerisinde yaşadığı toplumu oluşturan sınıflara göre stratejik ve taktik hattını tayin eder.

Kısacası marksist-leninist bir ideolojik hatta sahip EKİM'in stratejik ve taktik yönelimi de proletaryaya, gerçekten devrimci tek sınıfa yönelmek zorundadır.

Son birbuçuk yılını kaybeden bir hareket olarak EKİM'i halkçı hareketlerden ayıran en kritik nokta, diyalektik yöntem ve materyalist bakışı sınıflar arası ilişki ve çelişkide doğru kullanarak işçi sınıfının bilimsel bakışına, proleter sosyalist bakışa ulaşmasıdır. Bu yöntem ve bakışaçısından her sapma EKİM'den, doğal da olarak Marksizm-Leninizmden uzaklaşma demektir.

Nadir
Ekim '92

fonksiyonu olacaktır, olmalıdır. *Ekim*'in, bu özel ve belirleyici rolü oynayabilmesi esasen Ekim '91 tarihinde ve *Ekim'den Yoldaşlara* başlıklı yazıda da tanımlanmış bulunan birbirine bağlı iki görevi yerine getirebilmek ölçüsünde mümkündür. *Ekim*'in „teorik gerçekleri, taktik ilkeleri, genel örgütlenme görevlerini" zaman ve içerik olarak işlevsel bir biçimde ortaya koyabilmesini sağlayabilmek...

Ekim'in içerik olarak güçlendirilmesi sorunu, politik ve örgütsel gelişme ve sorunların hemen tüm önemli alanlara bir açıklık getirmek ve bu açıklık üzerinden örgütsel faaliyetin yoğunlaşacağı politik görevleri ortaya koyabilmek sorunudur. Bu kuşkusuz bir önderlik sorumluluğudur. Yalnızca bu alanın son derece doğal olarak bir siyasal önderlik aracı olması nedeniyle değil; aynı zamanda örgütü ve kadroları bu ihtiyacı karşılayacak doğrultuda yönlendirip, mevzilendirmek sorunu açısından da...

Ne var ki, bir devrim örgütü açısından sorunlara genel planda açıklık getirmek, hareketin genel taktik görevlerini saptamak, zamanında müdahale sorununda bağımsız bir biçimde ele alınamaz. Bu açıklıklar ve görevler zamanında ortaya konulamadığı ölçüde, tüm bunların işlevsel olabilmesi, bir müdahale gücüne dönüşebilmesi oldukça zordur...

Bu nedenle, *Ekim*'in örgütümüzün yeniden inşa sürecindeki özel ve belirleyici rolünü oynayabilmesi, periyodunu düşürmeksizin mümkün değildir.

Yeniden inşa sürecinin doğurduğu ihtiyaçlar, yalnızca bu görevi daha da acilleştirmiştir. Yoksa, sınıf mücadelesinin gelişme düzeyi, devrimci mücadelenin ihtiyaçları bu adımı uzun süredir gerekli kılmakta, aynı zamanda, EKİM'in güç ve olanakları da uzun süredir bu adımı atacak potansiyellere ulaşmış bulunmaktaydı. Ne var ki; uzun süredir yaşadığımız önderlik krizi ve bu önderlik krizi nedeniyle altyapı, baskı-dağıtım vb. alanlarda gerekli müdahalenin zamanında yapılamaması, bugüne dek bu doğrultudaki adımları sınırlandırdı ve geciktirdi.

Bu doğrultuda adım atamamak ise, *Ekim*'in gerçek müdahaleci işlevini yerine getirebilmesinin bir engeline de dönüştü. Politik süreçlere zamanında müdahale edememek bir ölçüde gelişmelerin hızı nispeten kesildikten sonra olayları ve sorunları ele almak zorunluluğuyla yüzyüze bıraktı bizi. Politik süreçleri gecikmeli olarak ele alan bir *Ekim* ise, kaçınılmaz olarak müdahaleci gücü ve işlevi açısından yetersizleşmek akibetiyle yüzyüze kalacaktı.

Gelinen yerde, tüm bu nedenlerle, EKİM'in politik-örgütsel alandaki görevlerini daha işlevsel biçimde yerine getirebilmesi için, MYO'nun periyodunu sıklaştırmak ertelenemez bir görev olarak önümüzdedir. Kuşkusuz bunun tüm örgüt üzerinde yaratacağı bazı sorunlar ve ortaya çıkaracağı sorumluluklar vardır.

Bu süreçte önderlik, hem kısa aralıklarla örgütün zaaf ve zayıflıklarına en etkili yolla MYO aracılığıyla müdahale etme imkanına kavuşacak, hem de tüm örgüt periyodu düşürülmüş MYO'na uyum göstermek sorumluluğuyla karşı karşıya kalacak; bu ise bir silkinme ve örgütsel işleyişe hız ve disiplin kazandırmanın bir aracına dönüşebilecektir.

Ne var ki, MYO'nın bu işlevi oynayabilmesi ancak tüm örgüt üye ve militanlarının yeni bir atılım bilinci ve sorumluluğu ile görevlerine sarılmalarıyla mümkündür.

İddiamıza uygun bir örgütsel yapı ve politik faaliyet örgütleyebilmek; sorunlarımıza ve görevlerimize bir sınıf ihtilalcisinin görev ve sorumluluk bilinciyle yaklaşabilmemizle, örgütsel çalışmaya bir sınıf ihtilalcisinin bilinç ve disiplini ile sarılmamızla mümkündür.

Tüm üye ve aday üyeler, EKİM saflarındaki tüm komünist militanlar, *Ekim*'in etkili bir yayın organı olabilmesinin kendilerinden akan bilgi, haber ve her türden yazılı katkılarla son derece bağlantılı olduğu bilinciyle davranabilmelidirler. Bunu yalnızca kendilerinin sorumluluğu olarak da kabul etmemeli, örgüt çeperini de bu doğrultuda harekete geçirebilmelidirler.

Tüm EKİM üye ve aday üyeleri, *Ekim*'in etkili ve işlevsel olabilmesinin, ancak yaygın bir dağıtımının örgütlenebilmesiyle mümkün olduğu bilinciyle hareket etmeli, dağıtmı ikiye, üçe, beşe, ona katlayacak yöntemleri yaratma ve uygulama konusunda inisiyatifli davranabilmelidir.

Komünist Bir Siyasal Sınıf Örgütü İçin,
Yeni Ekimler İçin,
Tüm Komünist Militanlar Görev Başına!

EKİM

Komünistler görev başına!
EKİM artık 15 günlük

*„İlk belgeler ile bir ilk kitap çalışması dışında, hareketimizin tüm ideolojik açılımları **Ekim** aracılığıyla gerçekleşti. Bu yalnızca işlev karışıklığı yaratmakla kalmadı; aynı zamanda, illegal bir yayın organı için hem gereksiz olan hem hantallık yaratan bir teorik yük demekti... Bu durum, asıl olarak politik faaliyetin ve örgütsel gelişmenin temel aracı olması gereken siyasal bir Merkez Yayın Organı'nın bu işlevlerinde zayıf kalması sonucunu da kaçınılmaz olarak yarattı.*

*„**Ekim**, EKİM örgütünün Merkez Yayın Organı'dır. Yeni durumda bu işlevinde bir değişiklik olmayacak, dahası belki de ilk kez olarak, bu işlevini uygun koşullarda gerçekleştirme olanağını bulmuş olacaktır.*

*„Son olarak da **Ekim**'in periyodunu 15 güne indirmek sorununa değinmek istiyoruz. Olayların ulaştığı hız ve hareketimizin ulaştığı gelişme düzeyi, bunu şimdiden gerektirmektedir. Fakat yazık ki, örgütsel altyapımız, baskı ve dağıtım ağımız, bir bütün olarak örgütsel hazırlığımız henüz buna elverişli değil. Yeterli örgütsel hazırlıktan yoksun olduğumuz bir durumda daha sık periyodlu bir Ekim, örgütümüzün ayağına dolanmak riskini ciddi olarak taşımaktadır. Daha sık periyodlu bir Ekim mi istiyoruz, o halde örgütsel yapımızı geliştirmek ve asgari bir oturmuşluğa ulaşmak için daha çok ve daha sık çalışmalıyız."* (*Ekim*, Sayı:49, *Ekim'den Yoldaşlara*)

Ekim '91 tarihini taşıyan bu sözlerin üzerinden bir yılı aşkın bir süre geçmiş bulunuyor. Yukardaki perspektifler doğrultusunda bazı adımlar atılmış olmakla birlikte, bugün hala bu görevler çözüm bekleyen sorunlar olarak önümüzde durmaktadır.

Hareketimizin Merkez Yayın Organı, siyasal önderliğin taşıyıcı aracı olarak ***Ekim***, bu tarihin hemen ardından, gereksiz teorik yüklerinden arındırılarak, ideolojik, politik ve örgütsel önderlik fonksiyonlarını yerine getirmeye dönük işlevini daha etkili bir tarzda yerine getirebilmek doğrultusunda bazı ilk adımlar attı. Ne var ki, teorik yüklerinin bir başka yayın organına aktarılması ve sayfa adetinin sınırlanması doğrultusundaki ilk düzenlemeler, politik ve örgütsel önderlik alanındaki boşluğun önemli ölçüde doldurulamaması nedeniyle, MYO'nın gerçek işlevine kavuşmasını sağlayamadığı gibi içerik açısından nispeten daha da zayıflamasına yol açtı. Gelişen hareketin ve derinleşme aşamasına gelen örgütsel ve politik faaliyetin ihtiyaçlarına yanıt verilemedi.

Yine, aynı dönem içerisinde, Ekim'in periyodunu 15 güne indirmek amacıyla hareketin önüne konulan „altyapı, baskı-dağıtım ve bir bütün olarak gerekli örgütsel hazırlık" görevleri de, önemli ölçüde sahipsiz kaldı.

Burada, tümüyle önderlik fonksiyonundaki bozulma ve sapmaların bir ürünü olarak ortaya çıkan örgüt sorunlarını ve bu sorunların yalnızca bir parçası olan MYO sorununu uzun uzadıya irdelemeyeceğiz. Yalnızca şu kadarını belirtmek gerekir ki, bir önderlik kurumu içerisinde, dikkatini temel bir illegal yayının içerik olarak güçlendirilmesi, periyodunun örgütün ihtiyaçlarına ve olayların hızına uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve yaygın dağıtımının gerçekleştirilmesi, aksayan baskı-dağıtım mekanizmasına müdahale edilmesi gibi stratejik bakış ve önceliklerle doğrudan bağlantılı sorunlar yerine, legal araç ve yöntemlere yoğunlaştırmış bir tasfiyeci platform şekillenmişse; sözkonusu önderlik kurumu içinde net bir irade farklılaşması oluşmuşsa; sonucun pek farklı da olamayacağı bugünden bakıldığında çok daha açıktır. Bugün EKİM- gelişmesinin belirli bir aşamasında ortaya çıkan ve giderek de ideolojik, politik ve örgütsel alanlarda gelişmesinin önünü tıkayan bu tasfiyeci uru kendi bünyesinden söküp atmış bulunuyor.

EKİM yeni bir döneme giriyor. Bu dönemi kısaca, yeniden inşa ve bu temelde bir atılım dönemi olarak tanımlıyoruz. Yeniden inşa süreci ise, EKİM'in kendi ideolojik yaklaşım ve perspektiflerine uygun bir örgütsel yapıyı inşa edebilmek, bu doğrultuda sistemli, hedefli ve yöntemli bir politik faaliyeti örgütleyebilmek demektir.

Hiç kuşku yok ki; bu yeniden inşa sürecinde MYO'nın, *Ekim*'in son derece özel ve belirleyici bir